

**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ 2022**

**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄**

**ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Περιεχόμενα

I.	ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	1
II.	ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ	3
III.	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	9
	A. «Νέος Αναπτυξιακός Νόμος και Περιφερειακή Ανάπτυξη»	
	1. «Περιφερειακή Ανάπτυξη μέσα από πολιτικές στήριξης και ενίσχυσης της Αυτοδιοίκησης».....	11
	Εισηγητής: Γεώργιος Λογιάδης	
	2. «Έρευνα και Καινοτομία στην Περιφέρεια»	15
	Εισηγητής: Άγγελος Τόλκας	
	3. «Οι Περιφέρειες ως πόλοι ανάπτυξης στο νέο επενδυτικό περιβάλλον»	19
	Εισηγητής: Θεμιστοκλής Χειμάρης	
	B. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»	
	1α.«Η Περιφερειακή Ανάπτυξη μέσα από την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων της ελληνικής οικονομίας»	23
	Εισηγήτρια: Χριστίνα Αλεξοπούλου	
	1β.«Η Περιφερειακή Ανάπτυξη μέσα από την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων της ελληνικής οικονομίας»	29
	Εισηγήτρια: Τσαμπίκα (Μίκα) Ιατρίδη	
	2α.«Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές»	37
	Εισηγητής: Βασίλειος Γιόγιακας	
	2β.«Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές»	43
	Εισηγητής: Νεοκλής Κρητικός	
	2γ.«Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές»	51
	Εισηγητής: Νικόλαος Ηγουμενίδης	
	2δ.«Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές»	53
	Εισηγήτρια: Κυριακή Μάλαμα	
	3α.«Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις: Κυβερνητικός Προγραμματισμός».....	59
	Εισηγητής: Νικόλαος Συρμαλένιος	
	3β.«Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις: Κυβερνητικός Προγραμματισμός».....	63
	Εισηγήτρια: Ευαγγελία Λιακούλη	
	4. «Προτάσεις – Δράσεις στο πλαίσιο της νέας αλιευτικής πολιτικής της περιόδου 2021 - 2027».....	67
	Εισηγητής: Φίλιππος Φόρτωμας	

5. «Πολιτικές και δράσεις πρόληψης φυσικών καταστροφών και αντιμετώπισης θεομηνιών»	73
Εισηγητής: Ιωάννης Πασχαλίδης	
6. «Πολιτικές και δράσεις πρόληψης φυσικών καταστροφών, αντιμετώπισης θεομηνιών και αντιπυρική προστασία»	75
Εισηγητής: Ιωάννης Πασχαλίδης	
Γ. «Περιφερειακή Στρατηγική Ανάπτυξης της Κυκλικής Οικονομίας»	
1α. «Περιορισμοί που επιβάλλονται για υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και εμποδίζουν την ανάπτυξη γεωγραφικών περιοχών και περιφερειών: Θέσπιση κινήτρων και παροχή αντισταθμιστικών ωφελημάτων προς άρση των αδικιών – Η περίπτωση της Φωκίδας ως η πλέον χαρακτηριστική»	79
Εισηγήτρια: Παναγιού (Γιώτα) Πούλου	
1β. «Περιορισμοί που επιβάλλονται για υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και εμποδίζουν την ανάπτυξη γεωγραφικών περιοχών και περιφερειών: Θέσπιση κινήτρων και παροχή αντισταθμιστικών ωφελημάτων προς άρση των αδικιών – Η περίπτωση της Φωκίδας ως η πλέον χαρακτηριστική»	85
Εισηγητής: Φίλιππος Φόρτωμας	
2. «Ανεξέλεγκτη βόσκηση»	89
Εισηγητής: Παναγής Καππάτος	
Δ. «Εξωστρέφεια και Ανάπτυξη για τα Περιφερειακά Πανεπιστήμια»	
1α. «Βιώσιμη Ανάπτυξη και Λιμενική Διαχείριση: Η περίπτωση του Skyros Project». 93	
Εισηγητής: Χρήστος Γιαννούλης	
1β. «Βιώσιμη Ανάπτυξη και Λιμενική Διαχείριση: Η περίπτωση του Skyros Project». 95	
Εισηγητής: Κωνσταντίνος Μπούμπας	
IV. ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	97

I. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατά τη Γ΄ Τακτική Σύνοδο της ΙΗ΄ Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιφερειών συνεστήθη με την υπ' αριθμ. 10257/7218, από 16 Νοεμβρίου 2021, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 43Α του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Κοινοβουλευτικό).

Η Επιτροπή συστάθηκε από τριανταένα (31) μέλη και απαρτίστηκε από τους Βουλευτές, κ.κ.: Χριστίνα Αλεξοπούλου, Βασίλειο Γιόγιακα, Κωνσταντίνο Γκιουλέκα, Αναστάσιο Δημοσχάκη, Αθανάσιο Ζεμπίλη, Τσαμπίκα (Μίκα) Ιατρίδη, Παναγή Καππάτο, Σταύρο Κελέτση, Εμμανουήλ Κόνσολα, Νεοκλή Κρητικό, Αικατερίνη Μονογιού, Ιωάννη Πασχαλίδη, Ανδρέα Πάτση, Μάξιμο Σενετάκη, Φίλιππο Φόρτωμα, Θεμιστοκλή (Θέμη) Χειμάρα, Χρήστο Γιαννούλη, Νικόλαο Ηγουμενίδη, Κυριακή Μάλαμα, Αικατερίνη Παπανάτσιου, Παναγιού (Γιώτα) Πούλου, Νικόλαο Συρμαλένιο, Άγγελο Τόλκα, Αλέξανδρο (Αλέκο) Τριανταφυλλίδη, Αλέξανδρο (Αλέξη) Χαρίτση, Ευαγγελία Λιακούλη, Δημήτριο Μπιάγκη, Ιωάννη Δελή, Νικόλαο Καραθανασόπουλο, Κωνσταντίνο Μπούμπα και Γεώργιο Λογιάδη.

Πρόεδρος της Επιτροπής εξελέγη, στις 23 Νοεμβρίου 2021, ο Βουλευτής, κ. Εμμανουήλ Κόνσολας. Το αξίωμα του Α΄ Αντιπροέδρου της Επιτροπής κατέλαβε ο Βουλευτής, κ. Νικόλαος Συρμαλένιος και του Β΄ Αντιπροέδρου η Βουλευτής, κυρία Ευαγγελία Λιακούλη. Για το αξίωμα του Γραμματέως δεν υπεβλήθη πρόταση υποψηφιότητας.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής (άρθρο 43Α, παρ. 2, περ. στ΄) αντικείμενο της Επιτροπής Περιφερειών είναι *«η παρακολούθηση και ενημέρωση της Βουλής για τη λειτουργία των περιφερειακών οργάνων της Πολιτείας και ιδίως για ζητήματα σχεδιασμού και εφαρμογής της πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης. Για την εκπλήρωση της αποστολής της, η Επιτροπή μπορεί να καλεί στις συνεδριάσεις της εκπροσώπους της Κυβέρνησης και των περιφερειών ή της τοπικής αυτοδιοίκησης και οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο θεωρεί χρήσιμο για το έργο της»*.

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιφερειών πραγματοποίησε δεκαπέντε (16) συνεδριάσεις, συνολικής διάρκειας, περίπου, σαράντα πέντε (45) ωρών, κατά τις οποίες εκλήθησαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των μελών της και υποβολή προτάσεων, αρμόδιοι Υπουργοί, Υφυπουργοί, Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων και εκπρόσωποι Συλλόγων και Φορέων της Αυτοδιοίκησης.

II. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Συνεδρίαση της 13^{ης} Νοεμβρίου 2021

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Η Περιφερειακή Ανάπτυξη μέσα από την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων της ελληνικής οικονομίας

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Δημήτριος Σκάλκος, Γενικός Γραμματέας Επενδύσεων και Εταιρικού Συμφώνου για το πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) του Υπουργείου Ανάπτυξης, Γεώργιος Βούτσινος, Γενικός Γραμματέας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Δια Βίου Μάθησης και Νεολαίας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Σπύρος Πρωτοψάλτης, Διοικητής του ΟΑΕΔ και Αλέξης Κόκκος, Ομότιμος Καθηγητής Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου.

2. Συνεδρίαση της 10^{ης} Νοεμβρίου 2021

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συνέχιση της συζήτησης για την Περιφερειακή Ανάπτυξη, μέσα από την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων της ελληνικής οικονομίας

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Σοφία Βούλτεψη, Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, Πάτροκλος Γεωργιάδης, Γενικός Γραμματέας Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου, Δημήτριος Σκάλκος, Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) του Υπουργείου Ανάπτυξης, Γεώργιος Βούτσινος, Γενικός Γραμματέας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Δια Βίου Μάθησης και Νεολαίας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Σπύρος Πρωτοψάλτης, Διοικητής του ΟΑΕΔ, Ιωάννα Λυτρίβη, Διευθύνουσα Σύμβουλος του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) και Αλέξης Κόκκος, Ομότιμος Καθηγητής Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου.

3. Συνεδρίαση της 24^{ης} Νοεμβρίου 2021

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές (1η συνεδρίαση)

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Αθανάσιος Πλεύρης, Υπουργός Υγείας, Ρόδη Κράτσα, Περιφερειάρχης Ιονίων Νήσων, Κώστας Μουτζούρης, Περιφερειάρχης Βορείου Αιγαίου, Χαρούλα Γιασιράνη, Αντιπεριφερειάρχης Νοτίου Αιγαίου, Στρατής Κυτέλης, Πρόεδρος ΠΕΔ Βορείου Αιγαίου, Αλάξανδρος Παρίσης, Πρόεδρος ΠΕΔ Ιονίων Νήσων, Νίκος Λειβαδάρας, Αντιπρόεδρος ΠΕΔ Νοτίου Αιγαίου, Μιχάλης Ερωτόκριτος, Δήμαρχος Κάσου, Στράτος Αμύγδαλος,

Αντιδήμαρχος Καστελόριζου, Χρήστος Ροΐλος, Διοικητής της Δεύτερης Υγειονομικής Περιφέρειας Πειραιώς και Αιγαίου, Θανάσης Εξαδάκτυλος, Πρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, Ματίνα Παγώνη, Πρόεδρος της Ένωσης Ιατρών Νοσοκομείων Αθήνας και Πειραιά και Αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας Νοσοκομειακών Ιατρών Ελλάδος, Αθανάσιος Δεβλιώτης, Πρόεδρος της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας, Νίκος Διακογεωργίου, Πρόεδρος του Οδοντιατρικού Συλλόγου Δωδεκανήσου, Ηλίας Τσέρκης, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Ρόδου, Μαρία Φρατζάκη, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Κω, Γεράσιμος Αποστολάτος, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Καλύμνου και Παναγιώτα Βούλγαρη, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Κυκλάδων

4. Συνεδρίαση της 2^{ας} Δεκεμβρίου 2021

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Περιφερειακή Ανάπτυξη μέσα από πολιτικές στήριξης και ενίσχυσης της αυτοδιοίκησης

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Στέλιος Πέτσας, Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών, Απόστολος Τζιτζικώστας, Πρόεδρος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝΠΕ), Δημήτρης Παπαστεργίου, Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ), Σπυρίδων Σπυρίδων, Διευθύνων Σύμβουλος της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), Ιωάννης Ψυχάρης, Πρόεδρος του Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου, Αντώνης Ροβολής, Καθηγητής Οικονομικής Ανάλυσης του Χώρου και Αστικής Οικονομικής του Παντείου Πανεπιστημίου και Ηλίας Αποστολόπουλος, Πρόεδρος του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ι.Τ.Α.) και Δήμαρχος Παπάγου – Χολαργού.

5. Συνεδρίαση της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2021

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές (2η συνεδρίαση)

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Αθανάσιος Πλεύρης, Υπουργός Υγείας, Ασημίνα Γκάγκα, Αναπληρώτρια Υπουργός Υγείας, Αθανάσιος Εξαδάκτυλος, Πρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου (Π.Ι.Σ), Κωνσταντίνος Κουτσόπουλος, Αντιπρόεδρος του European Council of Medical Orders (CEOM) και Αντιπρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου (Π.Ι.Σ).

6. Συνεδρίαση της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2021

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Περιορισμοί που επιβάλλονται για υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και εμποδίζουν την ανάπτυξη γεωγραφικών περιοχών και περιφερειών: Θέσπιση κινήτρων και

παροχή αντισταθμιστικών ωφελημάτων προς άρση των αδικιών - Η περίπτωση της Φωκίδας ως η πλέον χαρακτηριστική.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Αθανάσιος Κοντογεώργης, Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Κυβερνητικού Έργου, Σπυρίδων Κίντζιος, Πρύτανης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθανασία Ψάλτη, Προϊσταμένη Εφορείας Αρχαιοτήτων Φωκίδας, Φάνης Σπανός, Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας, Αντώνιος Τερζής, Διευθυντής Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, Δημήτρης Παπαστεργίου, Δήμαρχος Τρικκαίων, Πρόεδρος Δ.Σ. Κεντρικής Ένωσης Δήμων, Παναγιώτης Ταγκαλής, Δήμαρχος Δελφών, Γεώργιος Καπεντζώνης, Δήμαρχος Δωρίδας, Βασίλης Αυγερινός, Πρόεδρος Εμπορικού Επιμελητηρίου Φωκίδας.

7. Συνεδρίαση της 19^{ης} Ιανουαρίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις: Κυβερνητικός Προγραμματισμός

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσε ο Υπουργός Εσωτερικών κ. Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης. Επίσης, στη συνεδρίαση συμμετείχαν οι κ.κ. Απόστολος Τζιτζικώστας, Πρόεδρος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝ.Π.Ε.) και Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας και Δημήτρης Παπαστεργίου, Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ) και Δήμαρχος Τρικκαίων.

8. Συνεδρίαση της 9^{ης} Φεβρουαρίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προτάσεις - Δράσεις στο πλαίσιο της νέας αλιευτικής πολιτικής περιόδου 2021-2027.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Συμεών Κεδίκογλου, Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Χριστίανα Καλογήρου, Γενική Γραμματέας Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Μαρίνα Πέτρου, Προϊσταμένη της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας.

9. Συνεδρίαση της 9^{ης} Μαρτίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ανεξέλεγκτη βόσκηση.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, Υπουργός Εσωτερικών, Γεώργιος Γεωργαντάς, Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, Γεώργιος Αμυράς, Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Συμεών Κεδίκογλου, Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γεώργιος Στύλιος, Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Κωνσταντίνος- Ευάγγελος Αραβώσης, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανδρέας Λυκουρέντζος, Πρόεδρος του

Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.), Δημήτριος Μελάς, Πρόεδρος του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.). Επίσης, προσκλήθηκαν, προκειμένου να ενημερωθούν (μέσω τηλεδιάσκεψης), εκπρόσωποι αυτοδιοικητικών και παραγωγικών φορέων της χώρας.

10. Συνεδρίαση της 16^{ης} Μαρτίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Πολιτικές και δράσεις πρόληψης φυσικών καταστροφών και αντιμετώπισης θεομηνιών.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Χρήστος Στυλιανίδης, Υπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Ευάγγελος Τουρνάς, Υφυπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και Βασίλειος Παπαγεωργίου, Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας. Επίσης, προσκλήθηκαν, προκειμένου να ενημερωθούν (μέσω τηλεδιάσκεψης), εκπρόσωποι αυτοδιοικητικών φορέων της χώρας.

11. Συνεδρίαση της 8^{ης} Ιουνίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Έρευνα και καινοτομία στην Περιφέρεια.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Χρήστος Δήμας, Υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δημήτριος Τζοβάρας, Πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ), Μανώλης Πλειώνης, Πρόεδρος του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, Νεκτάριος Ταβερναράκης, Πρόεδρος του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), Αντώνιος Μαγουλάς, Πρόεδρος του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ), και Ευάγγελος Μπεκιάρης, Αντιπρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ), Διευθυντής του ΙΜΕΤ-ΕΚΕΤΑ και Μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ).

12. Συνεδρίαση της 15^{ης} Ιουνίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Βιώσιμη Ανάπτυξη και Λιμενική Διαχείριση: Η περίπτωση του Skyros Project.¹

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Ευάγγελος Κυριαζόπουλος, Γενικός Γραμματέας Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Φάνης Σπανός, Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας, Γιώργος Πατούλης, Περιφερειάρχης Αττικής, Νικόλαος Σουλιώτης, Πρόεδρος ΠΕΔ Στερεάς Ελλάδας και Δήμαρχος Καρπενησίου, Κωνσταντίνα Σκαναβή, Καθηγήτρια, Επικεφαλής Μονάδας

¹ Κοινή συνεδρίαση με την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος.

Περιβαλλοντικής Επικοινωνίας, Αγωγής και Εκπαίδευσης, Αναπληρώτρια Πρόεδρος του τμήματος Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας και πρώην Κοσμήτορας Σχολής Δημόσιας Υγείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και Κυριάκος Αντωνόπουλος, Πρόεδρος Λιμενικού Ταμείου Σκύρου. Μέσω τηλεδιάσκεψης οι Βουλευτές του Νομού Ευβοίας και ο Δήμαρχος Σκύρου, κ. Νικόλαος Μαυρίκος.

13. Συνεδρίαση της 7^{ης} Ιουλίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Πολιτικές και δράσεις πρόληψης φυσικών καταστροφών, αντιμετώπισης θεομηνιών και αντιπυρική προστασία.²

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Χρήστος Στυλιανίδης, Υπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Ευάγγελος Τουρνάς, Υφυπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Βασίλειος Παπαγεωργίου, Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και Γεώργιος Κασαπίδης, Περιφερειάρχης Δυτικής Μακεδονίας. Μέσω τηλεδιάσκεψης οι κ.κ.: Δημήτριος Παπαστεργίου, Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.), Χρήστος Ευστρατίου, Χωρικός Αντιπεριφερειάρχης Δωδεκανήσου, Αντώνης Καμπουράκης, Δήμαρχος Ρόδου και Νεκτάριος Φλοσκάκης, Αντιδήμαρχος Πολιτικής Προστασίας Δήμου Ρόδου και Πρόεδρος της Εταιρείας Πρόληψης Φυσικών Καταστροφών (ΕΤΑΙΠΡΟΦΥΚΑ).

14. Συνεδρίαση της 7^{ης} Ιουλίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Οι περιφέρειες ως πόλοι ανάπτυξης στο νέο επενδυτικό περιβάλλον.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Νικόλαος Παπαθανάσης, Αναπληρωτής Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ορέστης Καβαλάκης, Γενικός Γραμματέας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ). Επίσης, στη συνεδρίαση συμμετείχαν για να ενημερωθούν οι κ.κ.: Νικόλαος Βέπτας, Γενικός Διευθυντής Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), Αθανάσιος Ζηλιασκόπουλος, Πρόεδρος του Συμβουλίου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας Εφοδιαστικής στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Αντώνιος Καμπουράκης, Πρόεδρος ΠΕΔ Νοτίου Αιγαίου, Γεώργιος Κασαπίδης, Περιφερειάρχης Μακεδονίας, Κωνσταντίνος Κόλλιας, Πρόεδρος Οικονομικού Επιμελητηρίου, Ιωάννης Μασούτης, Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδας (ΚΕΕΕ), Ιωάννης Μπρατάκος, Πρόεδρος Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων Αθηνών (ΕΒΕΑ), Παναγιώτης Νίκας, Περιφερειάρχης Πελοποννήσου, Δημήτριος Παπαλεξόπουλος, Πρόεδρος Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), Δημήτριος Παπαστεργίου, Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ), Αθανάσιος Σαββάκης, Πρόεδρος Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος (ΣΒΕ), Γεώργιος Στασινός, Πρόεδρος

² Κοινή συνεδρίαση με την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος.

Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, Απόστολος Τζιτζικώστας, Πρόεδρος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝ.Π.Ε.), Νεκτάριος Φαρμάκης, Περιφερειάρχης Δυτικής Ελλάδας και Γεώργιος Χατζημάρκος, Περιφερειάρχης Νοτίου Αιγαίου.

15. Συνεδρίαση της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Επιτροπής (άρθρο 43Α παρ. 6 του Κανονισμού της Βουλής).

III. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

A. «Νέος Αναπτυξιακός Νόμος και Περιφερειακή Ανάπτυξη»

1. «Περιφερειακή Ανάπτυξη μέσα από πολιτικές στήριξης και ενίσχυσης της Αυτοδιοίκησης»

Εισηγητής: Γεώργιος Λογιάδης

Για να επιτευχθεί Περιφερειακή Ανάπτυξη, θα πρέπει να ενισχυθεί η αυτοδιοίκηση, θα πρέπει οι δήμοι να ενισχυθούν. Άρα, θα πρέπει να υπάρχουν οι απαραίτητες και κατάλληλες προϋποθέσεις, ώστε το κάθε άτομο, το κύτταρο της κοινωνίας, μέσα στους δήμους και στις τοπικές κοινωνίες, να ευημερεί.

Δημογραφικές, οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες και ασύμμετρη ανάπτυξη χαρακτηρίζουν τα περιφερειακά προβλήματα της χώρας. Στις δυο μητροπόλεις είναι συγκεντρωμένο το 50% του πληθυσμού.

Το πρώτιστο θέμα για το ΜέΡΑ25 είναι το πρόβλημα της στέγης, ιδίως για ανθρώπους που εργάζονται σε σχολεία, νοσοκομεία, σώματα ασφαλείας, φοιτητές και όλους αυτούς που πρέπει να μετακομίσουν σε άλλες πόλεις. Όλοι αυτοί έχουν μεγάλες δυσκολίες στην εύρεση αξιοπρεπών κατοικιών σε προσιτές τιμές.

Εδώ, η πρόταση του ΜέΡΑ25 είναι η επανίδρυση του Οργανισμού Κοινωνικής Κατοικίας. Αυτό περιλαμβάνει το κτίσιμο άρτιων, αξιοπρεπών και οικολογικών κατοικιών για όλους. Οι κατοικίες αυτές, θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν σε αυτούς τους ανθρώπους, βάση κοινωνικών κριτηρίων. Αυτό θα είναι ακόμα ένα κίνητρο, για να μπορέσουν να δεχτούν τους σχετικούς διορισμούς, αντί να επιδοτείται η αγορά νέων κατοικιών και να αυξάνεται περαιτέρω με αυτόν τον τρόπο η ζήτηση, άρα περαιτέρω και οι τιμές και να μεγαλώνει το πρόβλημα και η στρέβλωση. Επιπλέον, απαιτείται δραστικός περιορισμός στη δυνατότητα εταιρειών να αγοράζουν και να αποσύρουν από την αγορά με αυτόν τον τρόπο ολόκληρες πολυκατοικίες, μέσω της ανεξέλεγκτης βραχυχρόνιας μίσθωσης (Airbnb).

Η στήριξη του δημόσιου ΕΣΥ και η ενίσχυση του Πρωτοβάθμιου Συστήματος Υγείας σε κάθε γωνιά της Ελλάδας, η δημόσια παιδεία ακόμα και στο πιο απομακρυσμένο χωριό και η εξασφάλιση εργασίας με αξιοπρεπές διαθέσιμο εισόδημα, αποτελούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις, που πρέπει να υπάρχουν σε όλες τις περιφέρειες της χώρας.

Οι δήμοι και οι τοπικές κοινωνίες πρέπει να είναι στελεχωμένοι με κατάλληλο και εκπαιδευμένο προσωπικό και αντίστοιχους διαθέσιμους πόρους.

Οι Δημόσιες υποδομές συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη και όχι στην συγκέντρωση δραστηριοτήτων, όπως έχει γίνει με τα Οινόφυτα Αττικής, όπου δημιουργείται το 35% της βιομηχανικής παραγωγής της χώρας σε βάρος των άλλων περιφερειών.

Ακόμη και το ίντερνετ, το οποίο στην Ελλάδα είναι το πιο αργό και το πιο ακριβό λόγω της ιδιωτικοποίησής του, πρέπει να συνδέει απρόσκοπτα όλες τις απομακρυσμένες περιοχές.

Το ίδιο πρέπει να γίνει και με την οδοποιία, με δημόσιους δρόμους και όχι με διόδια.

Το ρεύμα και το νερό πρέπει να είναι δημόσια και όχι ιδιωτικά αγαθά. Στο ρεύμα βλέπουμε την εκτίναξη του κόστους ενέργειας, που συμπαρασύρει και καθιστά τα πάντα ακριβά και ουσιαστικά απρόσιτα από πολύ μεγάλη μερίδα των πολιτών.

Το ΜέΡΑ25 υποστηρίζει ότι το χρηματιστήριο ενέργειας πρέπει άμεσα να καταργηθεί, διότι αντί να μειώσει το κόστος του ρεύματος, έκανε το ακριβώς αντίθετο, δηλαδή το εκτίναξε σε δυσθεώρητα ύψη. Αυτό, αυξάνει το κόστος παραγωγής σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Η ακρίβεια και ο πληθωρισμός χτυπάνε κυρίως τις χαμηλότερες τάξεις και τις πιο μικρές και απομακρυσμένες ορεινές και νησιωτικές περιοχές της Ελλάδας, μεγενθύνοντας περισσότερο τις περιφερειακές ανισότητες.

Στον συνεχώς συρρικνούμενο πρωτογενή τομέα, τα λιπάσματα, οι ζωοτροφές, το πετρέλαιο κίνησης, το κόστος μεταφοράς και εν γένει το αβάστακτο τελικό κόστος παραγωγής δημιουργούν συνθήκες καταστροφικές για τη γεωργία, την κτηνοτροφία, την αλιεία, τη δασοκομία.

Η καταστροφή του πρωτογενούς τομέα συνεπάγεται καταστροφή των τοπικών κοινωνιών, των περιφερειών και ουσιαστικά της επιβίωσης της κοινωνίας. Επιφέρει την εγκατάλειψη της υπαίθρου, την αστυφιλία και άρα την καταστροφή της περιφέρειας, με όξυνση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ), όπως ακολουθείται μέχρι σήμερα, έχει μειώσει διαχρονικά τη συμμετοχή του πρωτογενή τομέα στο ΑΕΠ της χώρας, με αποτέλεσμα, πολλοί δήμοι και περιφέρειες να μαραζώνουν και πολλά μικρά απομακρυσμένα ορεινά χωριά να εγκαταλείπονται.

Ο ανταγωνισμός με τα φθηνά προϊόντα τρίτων χωρών είναι αθέμιτος και καταστροφικός.

Το ΜέΡΑ25 τονίζει την ανάγκη της αναμόρφωσης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και της στήριξης του πρωτογενή τομέα. Επίσης, προτείνει την επανίδρυση δημόσιας Αγροτικής Τράπεζας ως μοχλό ανάπτυξης και διατροφικής αυτάρκειας, αντί για επιδοτήσεις από την ΕΕ για απόσυρση καλλιεργειών, ξερίζωμα ελαιόδεντρων, καταστροφή καΐκιών, θάψιμο σε χωματερές πορτοκαλιών, εσπεριδοειδών και άλλων αγροτικών προϊόντων.

Την Αγροτική Τράπεζα την απαξίωσαν διαχρονικά όλες οι κυβερνήσεις και τελικά ξεπουλήθηκε στην Τράπεζα Πειραιώς, η οποία και την διέλυσε μετά, οριστικά.

Στην ευρύτερη εικόνα, η έλλειψη ολοκληρωμένου κτηματολογίου και χωροταξικού σχεδιασμού δημιουργούν περαιτέρω διαχρονικά προβλήματα για την περιφερειακή ανάπτυξη.

Με την ίδρυση της ΑΑΔΕ, όλη η δημόσια περιουσία ακόμα και τα ταμειακά διαθέσιμα των δήμων και των περιφερειών έχουν εκχωρηθεί στους θεσμούς. Αυτή η αρπαγή της δημόσιας περιουσίας και των δημοτικών ταμείων από την ΑΑΔΕ είναι πλήρως καταστροφική και απαξιοτική.

Η επανάκτηση της Εθνικής κυριαρχίας και ο έλεγχος των φορολογικών λογισμικών, αποτελούν απαραίτητα στοιχεία για την ανάπτυξη και των περιφερειών.

Να τονίσουμε περαιτέρω ότι η υπερφορολόγηση άμεση και έμμεση λόγω μνημονίων, μαραζώνει την οικονομία, καταστρέφει την κοινωνία, δημιουργεί ανισότητες και αθέμιτο ανταγωνισμό, στοιχεία που επιτείνουν τα περιφερειακά προβλήματα.

Λόγω όλων αυτών των δυσμενών παραγόντων, τα μεγαλύτερα προβλήματα της χώρας είναι το δημογραφικό και το οικονομικό.

Η στήριξη και ανάπτυξη των περιφερειών με επαρκείς πόρους, με ανθρώπινο δυναμικό κατάλληλα εκπαιδευμένο και με υλικοτεχνικό εξοπλισμό, αποτελεί επίσης θέμα Εθνικής Ασφάλειας. Οι Περιφέρειες, οι ορεινές και ακριτικές περιοχές, τα νησιά μας, πρέπει να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν με ποιοτικά και βιώσιμα κριτήρια.

Τέλος, είναι απαραίτητη η πολιτική βούληση, τα λεγόμενα κόμματα εξουσίας να πάνε να υπερκαθορίζουν τις τοπικές κοινωνίες, επιτρέποντάς τους να ανθίσουν.

A. «Νέος Αναπτυξιακός Νόμος και Περιφερειακή Ανάπτυξη»

2. «Έρευνα και Καινοτομία στην Περιφέρεια»

Εισηγητής: Άγγελος Τόλκας

Ο πρώτος εισηγητής και Πρόεδρος της Επιτροπής κύριος Εμμανουήλ (Μάνος) Ν. Κόνσολας, τόνισε πως στόχος είναι να διαχέεται ισόρροπα σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες η γνώση που προκύπτει μέσα από την έρευνα και την καινοτομία, ώστε να αξιοποιηθεί στην παραγωγή, στην πραγματική οικονομία, αλλά και στον τομέα της πολιτικής και κοινωνικής προστασίας.

Σύμφωνα με την Έκθεση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης μόνο τέσσερις ελληνικές Περιφέρειες (Αττικής, Κρήτης, Ηπείρου και Δυτικής Ελλάδας) φτάνουν ή υπερβαίνουν, όπως αναλύει ο κ. Κόνσολας, τον εθνικό μέσο όρο 1,28% των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Είναι προφανές ότι αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί σε ό, τι αφορά τις δαπάνες έρευνας και καινοτομίας.

Κλείνοντας την εισήγησή του ο Πρόεδρος, κατέληξε πως ο κορμός στις δαπάνες πρέπει να είναι οι νησιωτικές ή οι ορεινές περιφέρειες. Αυτό μπορεί να γίνει μέσα από ειδικά προγράμματα και συγκεκριμένες δράσεις και άλλωστε φαίνεται και από το ενδιαφέρον της Κυβέρνησης. Ο Πρωθυπουργός κατά κόρον έχει μιλήσει σχετικά σε διεθνή Φόρα και σε συζήτηση στην εθνική αντιπροσωπεία.

Στη συνέχεια πήρε τον λόγο ο κ. Χρίστος Δήμας, Υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ο οποίος συμφώνησε με τον Πρόεδρο της Επιτροπής πως υπάρχει διαφορά μεταξύ των αστικών κέντρων και της περιφέρειας όσον αφορά και τις δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης, αλλά και την ένταση γνώσης σε πολλές περιοχές της χώρας.

Και από οικονομική άποψη είναι πάρα πολύ σημαντική η επένδυση στην έρευνα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και πιο συγκεκριμένα του Προγράμματος «Ορίζοντας» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προκύπτει πως για κάθε 1 ευρώ που επενδύεται σε έρευνα αιχμής επιστρέφονται στην πραγματική οικονομία ακόμη και 11 ευρώ, όπως τόνισε ο Υφυπουργός. Η Ελλάδα παρουσίασε πολύ μεγάλη αύξηση το 2020 στις δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης (1,5% του Α.Ε.Π.), αλλά χρειάζεται ένα χρονικό διάστημα μέχρι το 3%, που είναι ο στόχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Πιο αναλυτικά ο κ. Δήμας ανέφερε πως ο ιδιωτικός τομέας αποτελεί το μεγαλύτερο χρηματοδότη στην έρευνα και την ανάπτυξη και ακολουθεί ο τακτικός προϋπολογισμός. Αυτό οφείλεται, εξήγησε, σε ραγδαία αύξηση των χρημάτων από τον ιδιωτικό τομέα.

Στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων οι κεντρικοί στόχοι είναι να συνδεθούν πολύ πιο αποτελεσματικά η έρευνα που διεξάγεται στα Ερευνητικά Κέντρα, αλλά και τα Πανεπιστήμια της χώρας με την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία, να αυξηθούν οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης στη χώρα και να συνδεθεί πιο αποτελεσματικά το κατακερματισμένο οικοσύστημα καινοτομίας.

Τα πεδία παρέμβασης είναι 3, όπως διευκρίνισε ο Υφυπουργός: τα Ερευνητικά Κέντρα της χώρας, τα Πανεπιστήμια σε συνεννόηση με το Υπουργείο Παιδείας, που έχει την

αρμοδιότητα για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, οι επιχειρήσεις που επενδύουν στην έρευνα και την καινοτομία, αλλά και το οικοσύστημα καινοτομίας.

Αναφέρθηκε επίσης και στις τρεις σημαντικές συμφωνίες που έχουν υπογραφεί με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και που όντως θα βοηθήσουν την έρευνα στην περιφέρεια, στη σημαντική δράση μέσω ΕΣΠΑ «Ερευνώ, Δημιουργώ, Καινοτομώ», στη δράση για τον κορονοϊό, όπου συγκεντρώθηκε σχεδόν το σύνολο της επιστημονικής κοινότητας, έξι ερευνητικά κέντρα και τέσσερα πανεπιστήμια και στην ίδρυση μονάδας για την τεχνητή νοημοσύνη, αξιοποιώντας το δίκτυο Ελλήνων επιστημόνων στο εξωτερικό το HIAS. Τέλος, το ΕΛΙΔΕΚ παραμένει ένα από τα σημαντικότερα χρηματοδοτικά εργαλεία, της βασικής έρευνας, ώστε να μπορούν εταιρείες spin off να λειτουργούν εντός των ερευνητικών φορέων.

Αναφορικά με τις επιχειρήσεις που επενδύουν στην Έρευνα και την Ανάπτυξη ο κ. Δήμας έκανε λόγο για αύξηση των φορολογικών κινήτρων, ώστε να δοθεί ώθηση στις επιχειρήσεις (στις βιοεπιστήμες, στον τουρισμό, στο περιβάλλον, στην ενέργεια και στην αγροδιατροφή), που βρίσκονται στην Ελλάδα να επενδύσουν ακόμα περισσότερο στην έρευνα και την ανάπτυξη αλλά και να προσελκυσθούν και άλλες επενδύσεις στον τομέα αυτό, στην προσπάθεια να παραμείνει το Επιστημονικό δυναμικό της χώρας εντός της Επικράτειας να δημιουργηθούν ποιοτικές, νέες, καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας. Επιπλέον, σε συνεργασία με το ΕΣΕΤΕΚ ορίστηκαν οι νεοφυείς επιχειρήσεις και μέσω του Elevate Greece καταγράφηκε το οικοσύστημα καινοτομίας της χώρας και θεσπίστηκαν για πρώτη φορά κίνητρα ενίσχυσης ρευστότητας των εν λόγω επιχειρήσεων.

Ανησυχητικά είναι, όπως είπε ο κ. Υφυπουργός τα χαμηλά ποσοστά στη γυναικεία επιχειρηματικότητα. Για το λόγο αυτό ιδρύθηκε το Ερευνητικό Κέντρο Αθηνά και ένα Ινστιτούτο εξειδικευμένο, για την καινοτομία γυναικεία επιχειρηματικότητα. Το δεύτερο ανησυχητικό στοιχείο αφορά την καταγραφή των νεοφυών επιχειρήσεων ανά γεωγραφική περιφέρεια, αλλά ήδη συζητούνται κάποια χρηματοδοτικά εργαλεία που έχουν οι Περιφέρειες στη διάθεσή τους.

Σε όλες τις δράσεις τονίζεται ότι αξιοποιούνται χρήματα από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Τον λόγο πήρε ο κ. Μαγουλάς, Πρόεδρος του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών-ΕΛΚΕΘΕ, που ανήκει στο δημόσιο τομέα και η επίβλεψη του γίνεται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Κύριος στόχος είναι η παραγωγή νέας γνώσης, προστατεύοντας παράλληλα το θαλάσσιο περιβάλλον και να συμβάλλοντας στην γαλάζια ανάπτυξη.

Το ΕΛΚΕΘΕ, με έδρα στην Ανάβυσσο, αποτελείται από τρία Ινστιτούτα, αλλά και από διοικητικές υπηρεσίες. Διαθέτει τρία ερευνητικά σκάφη, υποβρύχια οχήματα, ενυδρεία. Απασχολεί περίπου 43% μόνιμο προσωπικό ή αορίστου χρόνου και το υπόλοιπο προσωπικό είναι με σχέσεις εργασίας ορισμένου χρόνου ή παρόμοιες, συμβάσεις έργου κ.λπ.

Κεντρικός πυρήνας της δράσης της εταιρείας, όπως τονίζει ο Πρόεδρος, είναι το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ο Πρόεδρος του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, κ. Μανώλης Πλειώνης, μίλησε για τη δράση του εθνικού Αστεροσκοπείου και τις καινοτόμες υπηρεσίες και εργαλεία που αφορούν την ασφάλεια, την προστασία και την ανθεκτικότητα σε κινδύνους

καταστροφών. Αποτελείται από τρία ινστιτούτα και καλύπτουν τα πάντα εκτός της θαλάσσιας περιοχής, για την οποία συνεργάζονται με το όμορο ερευνητικό κέντρο του ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. Σημαντικοί πυλώνες είναι η βασική έρευνα και η εφαρμοσμένη, η διάχυση της έρευνας και της επιστήμης και της γνώσης στην κοινωνία και η ανάπτυξη ακριβώς εκείνων των επιστημονικών υπηρεσιών και εργαλείων, που μπορούν να βοηθήσουν την πολιτεία να ανταπεξέλθει σε φυσικές καταστροφές λόγω της κλιματικής κρίσης.

Τόνισε ο κ. Πλειώνης τη σπουδαιότητα της χρηματοδότησης που έχει ήδη εξασφαλιστεί από το Ταμείο Ανάκαμψης, ώστε να διπλασιαστούν οι μετρητικοί σταθμοί, γεγονός απολύτως απαραίτητο, για την έγκαιρη παρέμβαση σε φυσικές καταστροφές. Αναφέρθηκε όμως και στην αξία της συνεργασίας με άλλους φορείς. Η πολιτεία πρέπει να βρει τον τρόπο να επικοινωνήσει με την επιστήμη και την ερευνητική κοινότητα της Ελλάδας, μέσα από μια οργανωμένη και συστηματική προσπάθεια.

Ακολούθησε η ομιλία του κ. Τζοβάρα, Διευθυντή της Κεντρικής Διεύθυνσης και Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ).

Το κύριο χαρακτηριστικό του ΕΚΕΤΑ είναι η έρευνα υψηλής ποιότητας και ιδιαίτερα η εφαρμοσμένη έρευνα, με κοινή συνεργασία με τη διεθνή και την εγχώρια βιομηχανία, αλλά και με άλλα Ερευνητικά Κέντρα και Πανεπιστήμια στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Με πέντε Ινστιτούτα σε λειτουργία, δραστηριοποιείται σε έξι περιφέρειες, στην Αττική, την κεντρική Μακεδονία, τη δυτική Μακεδονία, τη Θεσσαλία, την Ήπειρο και το νότιο Αιγαίο.

Ο κ. Τζοβάρας τόνισε ότι είναι πάρα πολύ σημαντικό τα παραρτήματα ή άλλες δομές, οι οποίες θα αναπτυχθούν, έρευνας και ανάπτυξης στην περιφέρεια να στηριχθούν με ερευνητές βαθμίδος, με μόνιμους ερευνητές οι οποίοι θα μπορέσουν να δημιουργήσουν κάποιες ομάδες και κάποιες κοιτίδες έρευνας και ανάπτυξης. Το όραμα της εταιρείας είναι οι τεχνολογίες του ΕΚΕΤΑ να αποτελούν μέρος της καθημερινότητας για τους πολίτες, τουλάχιστον, της Βορείου Ελλάδος, αλλά και με εθνική επέκταση.

Ο Διευθυντής του ΙΜΕΤ-ΕΚΕΤΑ, Αντιπρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ) και Μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ) κ. Μπεκιάρης Ευάγγελος ηγείται μιας ερευνητικής κοινοπραξίας 25 εταίρων, με 10 Υπουργεία μέσα για τη βιοποικιλότητα στις μεταφορές, με δράσεις μέσω της τηλεματικής ενέργειας. Έκανε λόγο για προσπάθεια προώθησης της ευφυούς εξειδίκευσης στις περιφέρειες, μέσω παραρτημάτων. Απηύθυνε ανοιχτή πρόσκληση στους Βουλευτές και στην Πολιτεία για συζήτηση ίδρυσης παραρτήματος με ευθεία εξειδίκευση.

Εξέφρασε την άποψη ότι η ανάπτυξη ερευνητικών κέντρων στην Περιφέρεια είναι καταλυτικής σημασίας, όμως οφείλει το ίδιο το Υπουργείο να κάνει μια νομοθετική παρέμβαση, ώστε να δώσει λύσεις.

Ο κ. Δημήτριος Βεργάδος, Διευθυντής του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας, ενημέρωσε την επιτροπή ότι στο ΕΛΙΔΕΚ συμμετέχουν εκπρόσωποι και από τα 35 εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα της χώρας. Έχει χρηματοδοτήσει έρευνα που αφορούσε μέλη ΔΕΠ και εξοπλισμός, μεταδιδακτορική έρευνα, επιστήμη κοινωνίας και εμβληματικές δράσεις, υποτροφίες υποψηφίων διδασκόντων

Διευκρίνισε ότι η έννοια της αγροτικής ή νησιωτικής περιοχής, περιλαμβάνει μια μεγάλη ποικιλία κοινωνικών οικονομικών και περιβαλλοντικών συνθηκών. Για το λόγο αυτό απαιτείται μεγαλύτερη γνώση, περισσότερη ενημέρωση σχετικά με τα μέσα που επιτρέπουν στους ανθρώπους να ζουν και να παράγουν αγαθά με βιώσιμο τρόπο σε ολόκληρη τη χώρα. Ο σκοπός λοιπόν, είναι η χρηματοδότηση της έρευνας που συμβάλλει στη γνώση και λύσεις για την ανάπτυξη των ελληνικών αγροτικών περιοχών, περιφερειών της νησιωτικής Ελλάδας. Για να πετύχει η περιφερειακή ανάπτυξη, όπως καταλήγει ο κ. Βεργάδος, χρειάζεται μια εύρυθμη αλληλεπίδραση των πόλεων, των αστικών οικισμών και των αγροτικών περιοχών με τα ερευνητικά κέντρα και τα ακαδημαϊκά ιδρύματα της χώρας.

Στις τοποθετήσεις των Βουλευτών, ο κ. Σαρακιώτης αναφέρθηκε στις πολυεπίπεδες περιφερειακές ανισότητες της χώρας και τον καταλυτικό ρόλο του ταμείου Ανάκαμψης στην εξομάλυνσή τους. Η Κυβέρνηση με τους λάθος χειρισμούς της δεν έχει απαντήσει στον επιστημονικό κόσμο της χώρας, ο οποίος έχει παράσχει επαρκώς τις απαιτούμενες συντεταγμένες, ώστε να κινηθεί ανάλογα και το πολιτικό σύστημα.

Ο κ. Μπιάγκης έκανε λόγο για το μεγάλο ασθενή όλης αυτής της προσπάθειας, που τη νησιωτική Ελλάδα. Τόνισε πως είναι σημαντικό να κρατηθούν ζωντανά τα Πανεπιστήμια της Περιφέρειας, τα οποία αποτελούν ουσιαστικούς στυλοβάτες μιας αναπτυξιακής προσπάθειας, που θα μπορούσε να συνδέσει την έρευνα, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα στις περιοχές αυτές και να δώσει την απαραίτητη ώθηση σε νέες πρωτοβουλίες. Και πρόσθεσε ότι εξίσου σημαντική είναι η έμπρακτη υποστήριξη των μικρών εξωστρεφών επιχειρήσεων που καινοτομούν από την πολιτεία, αξιοποιώντας τον παραγωγικό πλούτο της περιοχής.

Στην τοποθέτησή του ο κ. Συρμαλένιος υποστήριξε ότι γενικότερα η έρευνα και η τεχνολογία θα πρέπει να εντάσσονται στη συνολική εικόνα για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας στα πλαίσια ενός νέου παραγωγικού και καταναλωτικού μοντέλου και να στοχεύουν σε μια δίκαιη και βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία θα επιφέρει μείωση και των κοινωνικών ανισοτήτων αλλά και των περιφερειακών ανισοτήτων. Επίσης πρότεινε την παροχή χρηματοδοτικών και φορολογικών κινήτρων προς επιχειρήσεις και κίνητρα προς τους επιστήμονες και ερευνητές.

Στην τελική του τοποθέτηση ο Υφυπουργός κύριος Δήμας σχολίασε την εξέλιξη τα τελευταία δύομισι χρόνια στην έρευνα και την καινοτομία, παρόλο που προφανώς υπάρχουν και ελλείψεις, προβλήματα και ζητήματα. Όμως υπάρχει περιθώριο σημαντικής βελτίωσης και πρότεινε εάν υπάρχουν συγκεκριμένες προτάσεις, υπάρχει η διάθεση συζήτησης, από όποιο κόμμα κι αν αυτές προέρχονται.

A. «Νέος Αναπτυξιακός Νόμος και Περιφερειακή Ανάπτυξη»

3. «Οι Περιφέρειες ως πόλοι ανάπτυξης στο νέο επενδυτικό περιβάλλον»

Εισηγητής: Θεμιστοκλής Χειμάρας

α. Εισαγωγή

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιφερειών, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, την 7^η Ιουλίου 2022 συνεδρίασε με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Οι περιφέρειες ως πόλοι ανάπτυξης στο νέο επενδυτικό περιβάλλον».

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Νικόλαος Παπαθανάσης, Αναπληρωτής Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ορέστης Καβαλάκης, Γενικός Γραμματέας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), Αθανάσιος Ζηλιασκόπουλος, Πρόεδρος Δ.Σ. του ΤΑΙΠΕΔ και καθηγητής Παραγωγής και Μεταφορών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Γεώργιος Ξηρογιάννης, Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), Ιωάννης Μπρατάκος, Πρόεδρος Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων (ΕΒΕΑ) και Ιωάννης Βουτσινάς, από την Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδας (ΚΕΕΕ).

Οι Περιφέρειες της χώρας μας θα έχουν πλέον τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τα απαραίτητα εργαλεία ανάπτυξης, προκειμένου να διαμορφώσουν και να εφαρμόσουν εκείνες τις πολιτικές, που δίνουν λύσεις στα ιδιαίτερα προβλήματά τους, με έμφαση σε αυτά των νησιωτικών και ορεινών περιοχών.

Με την εφαρμογή του νέου αναπτυξιακού σχεδίου από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και την υιοθέτηση των οδηγιών του ΟΟΣΑ, διαμορφώνονται τα νέα αναπτυξιακά πρότυπα της οικονομίας, στο πλαίσιο της πράσινης και ψηφιακής οικονομίας και καινοτομίας, με πολιτικές που ενισχύουν την περιφερειακή ανάπτυξη, την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα, βοηθούν στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής της κάθε περιφέρειας.

Για την επιτυχία των ως άνω πολιτικών, έγινε σαφές πως αποτελεί κοινό τόπο για όλους η εφαρμογή μιας εθνικής στρατηγικής ανάπτυξης της κυκλικής οικονομίας, η οποία θα αφορά στον σχεδιασμό και την εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών σε αειφόρο βάση και θα οδηγεί στη διασύνδεση των περιφερειών της χώρας, ενισχύοντας πολυεπίπεδα τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα.

Για τον σκοπό αυτό, έχει αντιστραφεί το αρνητικό ιστορικό της Ελλάδας στην απορρόφηση οικονομικών πόρων, με τις περιφέρειες της χώρας να βρίσκονται πλέον στο επίκεντρο των αναπτυξιακών σχεδιασμών της χώρας, στο πλαίσιο του σχεδιασμού των δράσεων της νέας προγραμματικής περιόδου του ΕΣΠΑ 2021-2027.

β. Αναπτυξιακά εργαλεία

Στην επικίνδυνη περίοδο που διανύουμε, συνεπεία της πανδημίας του Covid-19, του κρηκτικού γεωπολιτικού περιβάλλοντος της ενεργειακής κρίσης και της ακρίβειας που αυτή έχει επιφέρει, η χώρα μας διαθέτει αναμφισβήτητα σημαντικά μέσα και πόρους για την ανάπτυξη των περιφερειών της.

Για την ενίσχυση και την ενδυνάμωση της ελληνικής κοινωνίας, θα διατεθούν στην ελληνική οικονομία, με γρήγορες και διαφανείς διαδικασίες, κεφάλαια συνολικού ύψους 80 δισεκατομμυρίων ευρώ, με τα ακόλουθα χρηματοδοτικά εργαλεία, που είναι:

Το ΕΣΠΑ της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, με σκοπό τα επόμενα χρόνια τη συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας της χώρας, καθώς και τη στενότερη διασύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, μέσα από δράσεις και έργα υψηλής προστιθέμενης αξίας και με πολλαπλασιαστικά οφέλη για την κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον.

Το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης», που αποσκοπεί στη βελτίωση, τον εκσυγχρονισμό και την ψηφιοποίηση υποδομών και υπηρεσιών των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού, καθώς και στην εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού αναπτυξιακής προοπτικής και κοινωνικής αλληλεγγύης, μέσω των φορέων της αυτοδιοίκησης, ώστε να προστατευθεί η δημόσια υγεία και να ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή και η τοπική οικονομία.

Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, που συνιστά μία ιστορική ευκαιρία για την Ελλάδα να αξιοποιήσει με ταχείς ρυθμούς όλα τα σχετικά προγραμματισμένα έργα και τις επενδύσεις μέχρι το τέλος του 2026, με τρόπο που να μην επιβαρύνει δημοσιονομικά τον δημόσιο τομέα, και ταυτόχρονα να συνδυάζονται για πρώτη φορά επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις μέσω εξαιρετικά σημαντικών ποσών από το Ταμείο, που μπορούν να αλλάξουν την πορεία της χώρας, δημιουργώντας εκατοντάδες χιλιάδες νέες και ποιοτικές θέσεις εργασίας.

Ο νέος Αναπτυξιακός Νόμος, με τους τέσσερις βασικούς πυλώνες που τον προσδιορίζουν και πιο συγκεκριμένα: τη φιλοσοφία της πράσινης μετάβασης, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την κατάρτιση και τις ιδιωτικές επενδύσεις. Με τον νέο αυτό νόμο, εξειδικεύονται οι δράσεις της Πολιτείας και δημιουργούνται 13 θεματικά καθεστώτα, με σκοπό την ισόρροπη ανάπτυξη και τη δίκαιη κατανομή πόρων μεταξύ των περιφερειών για κάθε κλάδο επιχειρηματικής δραστηριότητας. Επιπλέον, εισάγεται το λεγόμενο «Νέο Επιχειρείν», που ενισχύει, ανεξαρτήτως ηλικίας, την ανάπτυξη των νέων επιχειρηματικών δράσεων, ενώ στηρίζεται κάθε δυναμικός και ανερχόμενος κλάδος της οικονομίας, όπως ο εναλλακτικός τουρισμός και οι τουριστικές επενδύσεις, η εξωστρέφεια του αγροδιατροφικού τομέα, η πράσινη μετάβαση και η περιβαλλοντική αναβάθμιση των κτιρίων στις ελληνικές πόλεις.

Τα έργα Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), που αποτελούν κρίσιμο και καινοτόμο εργαλείο για την εκτέλεση περιφερειακών υποδομών, όπως δρόμοι, φοιτητικές εστίες, διαχείριση απορριμμάτων, έργα ενεργειακής εξοικονόμησης, έργα καινοτομίας, μαρίνες, κτίρια δημόσιας διοίκησης κ.α., που υλοποιούνται με την αξιοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων και λειτουργούν συμπληρωματικά προς τους δημόσιους και ευρωπαϊκούς πόρους, ενώ η κυριότητα των ακινήτων, καθώς και ο εποπτικός και ρυθμιστικός ρόλος παραμένει στο δημόσιο.

γ. Προκλήσεις στην ανάπτυξη των Περιφερειών.

Πέραν της παράθεσης των εργαλείων που αναφέρθηκαν για την ανάπτυξη των Περιφερειών της χώρας, υπάρχουν πολλά και σύνθετα ζητήματα, που χρήζουν λύσης και προσοχής. Κατά την συνεδρίαση της Επιτροπής, τέθηκαν ορισμένα ζητήματα και προβληματισμοί σχετικά:

- με την επίτευξη των στόχων που αφορούν στην πράσινη μετάβαση,
- τον ψηφιακό και τεχνολογικό μετασχηματισμό,
- την καινοτομία,
- τη στήριξη των περιοχών της απολιγνιτοποίησης και την ενίσχυση της απασχόλησης στην περιφέρεια γενικότερα
- την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας μας στον τουρισμό, τη μεταποίηση και την αγροδιατροφή.

Ένα σοβαρό ζήτημα που τέθηκε, είναι η ομαλή μετάβαση στην επόμενη μέρα, με την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου στις περιοχές απολιγνιτοποίησης, που μπορεί να τις απαλλάσσει από σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα, αλλά ταυτόχρονα αυξάνει την ανεργία.

Το δεύτερο πρόβλημα, που ο νέος Αναπτυξιακός νόμος φιλοδοξεί να καταπολεμήσει, είναι αυτό της γραφειοκρατίας, ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα προσκόμματα και τις καθυστερήσεις που αντιμετωπίζουν κυρίως οι μεγάλες επενδύσεις, με αποτέλεσμα την πρόκληση ζημίας, όχι μόνο σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, αλλά συνολικά στην ίδια την εθνική οικονομία.

Αναδείχθηκε ο σημαντικός ρόλος που μπορεί να επιτευχθεί από τη στήριξη της ανάπτυξης των επιχειρηματικών πάρκων, ως πυλώνων καινοτόμων επιχειρηματικών δράσεων.

Εξίσου σημαντικός είναι ο ρόλος των έργων Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), σε τομείς όπως είναι η διαχείριση των απορριμμάτων, η ενεργειακή εξοικονόμηση, η άρδευση, κ.α..

Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στις σημαντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Περιφέρεια στο θέμα των υποδομών, συγκεκριμένα των τοπικών δικτύων ενέργειας και των μεταφορών, που επηρεάζουν ευθέως το κόστος παραγωγής των επιχειρήσεων, τη σταθερότητα της εφοδιαστικής αλυσίδας και την ενεργειακή επάρκεια και δεν μπορούν να συγκλίνουν με τους εθνικούς στόχους της πράσινης μετάβασης. Παρά τους εξαιρετικούς οδικούς άξονες, δεν λείπουν τα προβλήματα στις συνδέσεις των βιομηχανικών και εμπορευματικών περιοχών με τις κεντρικές αρτηρίες και το σιδηροδρομικό δίκτυο. Εδώ, σημειώθηκε emphaticά η υστέρηση των περιφερειακών σιδηροδρομικών δικτύων, η αναβάθμιση των οποίων θα προσδώσει σημαντικό επιχειρηματικό πλεονέκτημα, καθώς τα έξοδα μεταφοράς μέσω σιδηροδρομικών συνδέσεων είναι φθηνότερα, σε ποσοστό έως και 85%.

Οι πολύ δύσκολες προκλήσεις, που αναδεικνύονται από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, πλήττουν τις περιφέρειες και απαιτούν ολιστικές πολιτικές αντιμετώπισης. Η παροχή κινήτρων, η ενίσχυση των επιχειρήσεων για την εξοικονόμηση ενέργειας και η προσέλκυση επενδύσεων κλίμακας στην πράσινη ενέργεια, τα δίκτυα και τις υποδομές αποτελούν προτεραιότητες της επόμενης περιόδου.

Σημειώθηκε ακόμα η ανάγκη διευκόλυνσης στην ωρίμανση των νέων έργων. Έχει δημιουργηθεί και λειτουργεί ένας συγκεκριμένος μηχανισμός ωρίμανσης έργων. Ωστόσο, κρίνεται απαραίτητη η παροχή βοήθειας από την ελληνική κυβέρνηση, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Επενδύσεων στην ωρίμανση των νέων έργων, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του Ταμείου Ανάκαμψης.

Επιπλέον, τονίστηκε από όλους τους ομιλητές το πολύ σημαντικό ζήτημα της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, η ανάγκη επανακατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού, η ανάπτυξη συνεργειών και συνεργασιών με την εκπαιδευτική και ερευνητική κοινότητα, η ενίσχυση της καινοτομίας και η ομαλή βιώσιμη και πράσινη μετάβαση της επιχειρηματικότητας στη νέα εποχή. Σύμφωνα με μελέτες του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) και του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), μόλις το 20% των επιχειρήσεων αναπτύσσει συνεργασίες με τα ΑΕΙ. Περαιτέρω, για την υλοποίηση των μελλοντικών επενδυτικών σχεδίων, πέραν των χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως ο νέος αναπτυξιακός νόμος, το νέο ΕΣΠΑ 2021-2027 και το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, απαιτείται η συμβολή και του τραπεζικού συστήματος, που θα πρέπει να αναπροσαρμόσει τα κριτήρια πιστοληπτικής ικανότητας των επιχειρήσεων στην ελληνική πραγματικότητα.

Το πρόβλημα της υποστελέχωσης των υπηρεσιών των Περιφερειών εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία, σε ό,τι αφορά την πρόκληση σοβαρών καθυστερήσεων στα επενδυτικά έργα, παρά τις προβλέψεις επιτάχυνσης και απλούστευσης των διαδικασιών που προαναφέρθηκαν, σχετικά με την διευκόλυνση του έργου των επιτροπών ελέγχου. Στο ζήτημα αυτό τονίστηκε ο ιδιαίτερα κρίσιμος ρόλος των επιμελητηρίων, στη σύμπλευση της Αυτοδιοίκησης, της εκπαιδευτικής κοινότητας και των επιχειρήσεων σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και η ανάγκη υιοθέτησης μιας νέας κουλτούρας για την αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων.

B. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»

1α. «Η Περιφερειακή Ανάπτυξη μέσα από την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων της ελληνικής οικονομίας»

Εισηγήτρια: Χριστίνα Αλεξοπούλου

Εισαγωγή

Η θεματική αυτή ενότητα των εργασιών της Επιτροπής έχει ως σημείο αναφοράς την αναπτυξιακή διαδικασία στις περιφέρειες μέσα από την αναβάθμιση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού. Το Brain Drain που βίωσε η χώρα μας τα προηγούμενα χρόνια είχε εντονότερο και σίγουρα αρνητικό αντικείμενο στην ελληνική περιφέρεια. Μεγάλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ελληνική περιφέρεια αναζητούν, αλλά δεν βρίσκουν το εξειδικευμένο και καταρτισμένο εργατικό δυναμικό που χρειάζονται.

Ένα πρόσθετο ζήτημα, που επιτείνει το πρόβλημα είναι οι αλλαγές στην αγορά εργασίας στην οποία αναδεικνύονται και δημιουργούνται διαρκώς νέες ειδικότητες. Αυτό έχει αποτέλεσμα πολλοί εργαζόμενοι να είναι αναγκασμένοι να αλλάξουν αρκετές θέσεις εργασίας κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου ακόμα και σε διαφορετικούς κλάδους. Οφείλουμε να δούμε το πρόβλημα αυτό με όρους μέλλοντος. Τα επόμενα χρόνια θα υλοποιηθεί ένας σημαντικός αριθμός επενδύσεων σε όλη την Ελλάδα. Για να αποδώσουν αυτές οι επενδύσεις, επενδύσεις με προστιθέμενη αξία στις τοπικές κοινωνίες, χρειάζεται να μπορούν να υποστηριχθούν σε όλο το εύρος τους, κυρίως τις απαιτήσεις που υπάρχουν στον τομέα της απασχόλησης, ήτοι, στην ύπαρξη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού σε όλη την ελληνική περιφέρεια. Ενός ανθρώπινου δυναμικού με την κατάλληλη εξειδίκευση και δεξιότητες, το οποίο είναι απαραίτητο για να υποστηρίξει την υλοποίηση μιας μεγάλης επένδυσης.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης στη μετά οικονομική κρίση εποχή, το 47% των ελληνικών επιχειρήσεων, επαναλαμβάνω το 47% των ελληνικών επιχειρήσεων, θεωρούν ότι η έλλειψη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί μείζον εμπόδιο στον επενδυτικό τους σχεδιασμό. Δηλαδή, μία από τις δύο ελληνικές επιχειρήσεις θεωρεί σημαντικό πρόβλημα την έλλειψη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την περαιτέρω ανάπτυξή τους. Ακόμη, βάσει έρευνας της MRB για τον Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών σε 622 μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις που έγινε το 2018, η έλλειψη δεξιοτήτων είχε επισημανθεί από το 10,9% των επιχειρήσεων ως 10^ο σημαντικότερο εμπόδιο στην ανάπτυξή τους, ενώ το 2020 το ποσοστό αυτό ανήλθε σε 38,3% και θεωρήθηκε από τις επιχειρήσεις όλων των μεγεθών ως το 2^ο κατά σειρά σημαντικότερο εμπόδιο για την ανάπτυξή τους, δηλαδή από το 10^ο πήγε στο 2^ο και σε τριπλασιασμό ποσοστού σύμφωνα με τις επιχειρήσεις.

Σύμφωνα, επίσης, με έρευνα του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού που έγινε το 2016, καμία περιφέρεια της χώρας δεν καλύπτει τις απαιτούμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες από το ανθρώπινο δυναμικό. Παράλληλα, ο ευρωπαϊκός δείκτης δεξιοτήτων που αποτυπώνει το βαθμό στον οποίο το ανθρώπινο δυναμικό μιας χώρας διαθέτει τις δεξιότητες που απαιτούνται

για την ανάπτυξη της οικονομίας, η Ελλάδα κατατάσσεται στην τελευταία θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με επίδοση 23%.

Ταυτόχρονα, σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τον Οικονομικό Οργανισμό Συνεργασίας και Ανάπτυξης το 2015, η Ελλάδα είναι στην 27η θέση μεταξύ 32 χωρών-μελών του ΟΟΣΑ σε ότι αφορά στη δεξιότητα του γραμματισμού, είναι στην 27η θέση στη δεξιότητα του αριθμητισμού και είναι στην 30η θέση στη δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων σε εμπλουτισμένα τεχνολογικά περιβάλλοντα.

Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνουν το βάσιμο του προβλήματος, που δεν είναι άλλο από την άμεση ανάγκη ενίσχυσης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού. Η κατάρτιση και η πιστοποίηση τους σε νέα σύγχρονα αντικείμενα με έμφαση στις ψηφιακές δεξιότητες θα αναβαθμίσει τόσο την ανάπτυξη της παραγωγικότητας των ίδιων των εργαζομένων, όσο και τη δυνατότητα για πιο εύκολη εργασιακή κινητικότητα και προσαρμογή τους σε νέους κλάδους και τομείς της ελληνικής οικονομίας στο μέλλον.

Σύμφωνα με την έρευνα της διαNEOσις, οι επτά βασικότερες δεξιότητες στις οποίες εντοπίζεται ανεπάρκεια στο ανθρώπινο δυναμικό είναι οι εξής:

- ικανότητα επίλυσης σύνθετων προβλημάτων.
- οργανωτικές ικανότητες.
- ευελιξία και προσαρμοστικότητα.
- ικανότητα να μαθαίνουν νέα προγράμματα.
- επικοινωνιακές δεξιότητες.
- ανάληψη πρωτοβουλίας.
- ικανότητα εργασίας σε ομάδες.

Εθνικές Πολιτικές για την εκπαίδευση των εργαζομένων

Κατά τη συζήτηση του εν λόγω θέματος από την Επιτροπή, κλήθηκαν να παρουσιάσουν τις εθνικές πολιτικές για την εκπαίδευση των εργαζομένων και ιδίως σε σχέση με την περιφερειακή ανάπτυξη, αρμόδιοι πολιτικοί και υπηρεσιακοί παράγοντες, καθώς και επικεφαλείς φορέων εκπαίδευσης.

Ο Γενικός Γραμματέας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, διά βίου Μάθησης και Νεολαίας κ. Γεώργιος Δροσινός παρουσίασε τον σχεδιασμό της Κυβέρνησης για το ζήτημα. Ειδικότερα ανέφερε ότι χρόνια χαρακτηριστικά της επαγγελματικής εκπαίδευσης δεν της επιτρέπουν να αποκτήσει και κοινωνική καταξίωση, βέβαια με μία γενναία παρέμβαση, οι αρμόδιες υπηρεσίες εισηγήθηκαν την ψήφιση του Ν. 4763 το 2020 φιλοδοξώντας να αλλάξουν, όλο αυτό το τοπίο, το οποίο δεν τιμά τη χώρα, αλλά δεν βοηθάει και την οικονομία.

Καθιερώθηκε ένα νέο σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, το οποίο έχει ένα εντελώς νέο σύστημα διακυβέρνησης. Γιατί η αποτελεσματικότητά του, η εύρεση απασχόλησης δηλαδή, δεν είναι ικανοποιητική. Παρόλη τη μεγάλη νεανική ανεργία, υπάρχουν επιχειρήσεις, οι οποίες ζητούν να προσλάβουν προσωπικό και δεν βρίσκουν τις ειδικότητες που θέλουν. Υπάρχει μια αναντιστοιχία μεταξύ των αναγκών του συστήματος και των αναγκών της αγοράς. Λόγω αυτού δημιουργήθηκε το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, με κύριο χαρακτηριστικό, την συμμετοχή

των κοινωνικών εταίρων στη διακυβέρνηση του συστήματος, έτσι ώστε να πάμε πιο κοντά στις ανάγκες της αγοράς.

Η παρουσίαση του κ. Δροσινού, αναφερόταν μόνο στο σύστημα διακυβέρνησης του συστήματος, για να αναδείξει τον πρωτεύοντα ρόλο σε περιφερειακό επίπεδο του νέου συστήματος και τον ρόλο των περιφερειών, που μπορούν αυτές να παίξουν στην αποτελεσματικότητά του. Οι δομές, λοιπόν, διακυβέρνησης του συστήματος είναι σε εθνικό επίπεδο και σε περιφερειακό επίπεδο. Στο εθνικό επίπεδο έχουμε το Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και στο περιφερειακό επίπεδο τα Συμβούλια Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας.

Τα δύο αυτά συστήματα, το εθνικό και το περιφερειακό, τα υποστηρίζουν μία κεντρική επιστημονική επιτροπή και βεβαίως, υπάρχει και μία νέα διάρθρωση στη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ώστε να υποστηρίξει και διοικητικά το σύστημα αυτό. Το Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, έχει ως αποστολή τη θωράκιση του ανθρώπινου δυναμικού, την ανίχνευση των αναγκών, οι οποίες όμως έρχονται από τα περιφερειακά συμβούλια. Είναι υπεύθυνο το κεντρικό συμβούλιο για τους τομείς, τις ειδικότητες και ό,τι άλλο προκύπτει από την αναγνώριση, την ανίχνευση των αναγκών εργασίας. Αξιοποιεί τον μηχανισμό διάγνωσης αναγκών, διερευνά προτάσεις άλλων φορέων, οι οποίοι θέλουν να κάνουν προτάσεις σχετικές και μεριμνά για την καταπολέμηση των διακρίσεων, σε βάρος των ατόμων με αναπηρία.

Στα περιφερειακά συμβούλια είναι αυτά τα οποία έχουν και μεγαλύτερη σημασία και στο σύστημα διακυβέρνησης. Τα Συμβούλια Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας είναι ένα σε κάθε περιφέρεια, εκτός από μία εξαίρεση στην Περιφέρεια Αττικής και στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, όπου εκεί υπάρχουν δύο. Έχουν καταναμεηθεί οι περιφέρειες αυτές σε δύο χωροταξικά περιοχές, έτσι ώστε να καλύπτουν το μεγαλύτερο πληθυσμό και τη μεγαλύτερη έκταση, που υπάρχει κυρίως στην κεντρική Μακεδονία, όπου έχουμε 8 νομούς.

Το κάθε συμβούλιο είναι 12μελές και έχει θητεία 2 χρόνια. Έχει μέλη διευθυντές εκπαιδευτικών μονάδων των ΙΕΚ, των επαγγελματικών λυκείων και των ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ και όπου υπάρχουν και των ΙΕΚ του Υπουργείου Τουρισμού. Έχει εκπροσώπους από την περιφέρεια και από την ΠΕΔ σε κάθε περιφέρεια. Επίσης, υπάρχουν εκπρόσωποι σε ίσο αριθμό, των εργαζομένων και των εργοδοτών. Αυτό είναι το κύτταρο, θα έλεγα, του συστήματος διακυβέρνησης, διότι αυτό αξιολογεί τις τοπικές ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας, τις μεταφέρει στο κεντρικό συμβούλιο, έτσι ώστε να μπορούμε να μεταφραστούν οι ανάγκες σε προγράμματα κατάρτισης, έτσι ώστε να προσεγγιστούν καλύτερα.

Στη συνέχεια προχώρησε σε παρουσίαση των σχετικών δράσεων του ΟΑΕΔ ο Διοικητής κ. Σπυρίδων Πρωτοψάλτης. Με βάση τον ευρωπαϊκό δείκτη δεξιοτήτων η Ελλάδα στη συνολική κατάταξη είναι προτελευταία. Στις επιμέρους τρεις κατηγορίες, της ανάπτυξης δεξιοτήτων, της ενεργοποίησης δεξιοτήτων και αντιστοίχισης δεξιοτήτων, έχουμε πολύ χαμηλές θέσεις. Ειδικά για το τελευταίο, είμαστε ουραγός της Ευρώπης.

Αυτή η μη αντιστοίχιση δεξιοτήτων είναι ένα μεγάλο πρόβλημα για τη χώρα και οφείλεται στη διαχρονικά ελλειμματική διασύνδεση των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις ανάγκες της πραγματικής οικονομίας. Τα τελευταία

χρόνια ο ΟΑΕΔ έχει προχωρήσει σε νέες δράσεις και συνεργασίες με την GOOGLE, τη CISCO και τη AMAZON, όπως επίσης έχουν προχωρήσει και σε νέες συνεργασίες με το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και άλλα Α.Ε.Ι., έτσι ώστε να δώσουν την ευκαιρία σε ανέργους και ιδιαίτερα νέους, να εκπαιδευτούν και να καταρτιστούν σε προγράμματα που είναι αιχμής, τα ζητά η αγορά εργασίας και έχουν πάρα πολύ υψηλά ποσοστά θετικής αξιολόγησης των προγραμμάτων.

Αυτές είναι συνεργασίες και συμπράξεις σε πολλές ειδικότητες, όχι, μόνο ψηφιακές, όπως το μάρκετινγκ, ανάλυση δεδομένων, τεχνική υποστήριξη πληροφορικής, κυβερνοασφάλεια, αλλά έχουν προχωρήσει και σε δράσεις που ανταποκρίνονται σε τοπικές ανάγκες, όπως το πρόγραμμα με το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας στις καινοτόμες μεθόδους στον αγροτικό τομέα. Είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στις ψηφιακές δεξιότητες, διότι η ψηφιοποίηση της οικονομίας, η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση όπως περιγράφεται, είναι πολύ σημαντική, αλλά δεν είναι μόνο εκεί που υπάρχει ανάγκη.

Η Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου κα Σοφία Βούλτεψη παρουσίασε στην Επιτροπή τα προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων που αφορούν πρόσφυγες και μετανάστες. Ανέφερε ότι το ζητούμενο στην ελληνική οικονομία είναι πράγματι η ανάπτυξη δεξιοτήτων στο σύνολο του πληθυσμού. Ειδικά στον προσφυγικό πληθυσμό, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων αποτελεί βασικό πυλώνα της ενταξιακής διαδικασίας. Η μεταβολή των βασικών παραμέτρων της προσφυγικής κρίσης, δηλαδή η επιτυχής φύλαξη χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων, συνακόλουθη μείωση των ροών, διαχωρισμός προσφύγων και μεταναστών, επιτάχυνση διαδικασιών ασύλου, που όμως οδηγεί σε αύξηση των αναγνωρισμένων δικαιούχων διεθνούς προστασίας, αυτή η μεταβολή έχει μετατοπίσει το κέντρο βάρους του μεταναστευτικού ζητήματος στη διαδικασία της ένταξης των αναγνωρισμένων προσφύγων.

Τα προγράμματα κατάρτισης που έχουν τεθεί σε εφαρμογή, λειτουργούν ουσιαστικά παράλληλα με τα προγράμματα σπουδών. Γιατί καταρτίζεις έναν άνθρωπο στις αγροτικές εργασίες, αλλά πρέπει και να μιλά ελληνικά, για να μπορέσει να προσληφθεί, να μπορέσει να αναζητήσει εργασία μέσω των εργαλείων αναζήτησης εργασίας που έχουμε, να μπορέσει ο εργοδότης να τον βρει και να συνεννοηθεί μαζί του πάνω σε βασικές λειτουργίες της δουλειάς. Έτσι, αυτό γίνεται παράλληλα με την ελληνομάθεια, αλλά και με την εξοικείωση με τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής, τους δημοκρατικούς θεσμούς, την ισότητα των φύλων και την αποφυγή κάθε μορφής βίας. Δεν μπορείς να ζητάς μόνο εργασία, με τον τρόπο που κάποτε γινόταν. Πρέπει ο άνθρωπος να ξέρει και ελληνικά, να ξέρει πού έρχεται να εργαστεί, πώς αντιμετωπίζουν τις γυναίκες εδώ που έρχεται να εργαστεί, ποια είναι η αντίληψή μας για τη βία, για το trafficking, την εμπορία ανθρώπων.

Δίνεται μια μεγάλη έμφαση στη χαρτογράφηση των δεξιοτήτων και στην ενίσχυση των επαγγελματικών και εκπαιδευτικών γνώσεων, κατάρτιση, απόκτηση δεξιοτήτων και επέκταση των δεξιοτήτων, αν τυχόν υπάρχουν σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία.

Επιπλέον θα κατατεθούν τεχνικά δελτία για σειρά προγραμμάτων, μεταξύ των οποίων αρκετά θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν εμβληματικά, καθώς αφορούν κρίσιμους τομείς της ελληνικής οικονομίας με μεγάλη ζήτηση σε εργαζόμενους. Ενδεικτικά, αναφέρθηκε το πρόγραμμα εκπαίδευσης στις αγροτικές καλλιέργειες. Το πρόγραμμα

εκπαίδευσης σε παροχή τουριστικών υπηρεσιών. Ένα πρόγραμμα μεταποίησης που θα απευθύνεται σε όλους, αλλά κυρίως στις γυναίκες: Υπάρχουν πολλές μονογονεϊκές οικογένειες, οι οποίες προέρχονται από περιοχές που έχουν αναπτύξει τη μεταποίηση, όπως το ράψιμο. Και ένα πρόγραμμα απασχόλησης στον κατασκευαστικό τομέα, διότι η έρευνα έδειξε ότι η έναρξη των μεγάλων έργων θα δημιουργήσει μεγάλες ανάγκες σε πολλές ειδικότητες, που δεν θα μπορούν να καλυφθούν.

Τέλος, παρουσίασε τη βεντάλια των σχετικών δράσεων του ΕΟΠΠΕΠ η Διευθύνουσα Σύμβουλος κυρία Ιωάννα Λυτρίβη. Η Εθνική Αρχή Πιστοποίησης και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, από το 2019, αναδεικνύεται σε κεντρικό πυλώνα υλοποίησης της μεταρρύθμισης στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, με δράσεις που στοχεύουν στη διασφάλιση της ποιότητας του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, αλλά και με δράσεις που φέρνουν πιο κοντά τους νέους μας στην απασχόληση, απομακρύνοντάς τους από το μεγάλο εφιάλτη της ανεργίας.

Ο ΕΟΠΠΕΠ Πιστοποιεί την επαγγελματική κατάρτιση των αποφοίτων ΙΕΚ, την επαγγελματική εκπαιδευτική επάρκεια των εκπαιδευτών ενηλίκων, τα εκπαιδευτικά προγράμματα, επαγγελματικά περιγράμματα, αναπτύσσει το εθνικό πλαίσιο προσόντων, αναγνωρίζει την ισοτιμία των τίτλων σπουδών έως και επιπέδου μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αδειοδοτεί εκπαιδευτικούς φορείς και παρέχει υπηρεσίες συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού.

Ο ΕΟΠΠΕΠ δεν περιορίζει την δραστηριότητά του μόνο στις εκροές του συστήματος, αλλά στηρίζει συνολικά τον κύκλο ποιότητας του συστήματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, με την πιστοποίηση και των εισροών.

Σε συνεργασία με τα επιστημονικά ινστιτούτα των κοινωνικών εταίρων επικαιροποιήθηκε και εγκρίθηκε η νέα μεθοδολογία ανάπτυξης των επαγγελματικών περιγραμμάτων, αλλά και πιστοποιήθηκε ήδη και το επαγγελματικό περίγραμμα φορτοεκφορτωτών ξηράς και λιμένος και του χειριστή φορτοεκφορτωτικών μηχανημάτων λιμένων.

Μέσω εγκεκριμένης χρηματοδότησης επικαιροποιήθηκαν και πιστοποιήθηκαν 124 επαγγελματικά περιγράμματα και δημιουργήθηκαν 40 περίπου νέα. Πρόκειται για ένα εξαιρετικό εργαλείο στα χέρια σπουδαστών, αποφοίτων, υποψηφίων για την ένταξη στην αγορά εργασίας.

Πιστοποιήθηκε ο πρότυπος οδηγός κατάρτισης, καθώς και 20 νέοι οδηγοί κατάρτισης, για ειδικότητες που προσφέρονται στα δημόσια ΙΕΚ της χώρας. Έχουν ήδη εγκριθεί νέοι οδηγοί κατάρτισης, που αυτή τη στιγμή αξιοποιούνται στα Πειραματικά ΙΕΚ της χώρας μας, που επίσης θεσμοθετήθηκαν με τον νέο νόμο πλαίσιο του 2020.

Επόμενο βήμα είναι η συμμετοχή του ΕΟΠΠΕΠ στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 με έργα συνολικού ύψους περίπου 10 εκατομμυρίων ευρώ για τον πλήρη ψηφιακό του μετασχηματισμό. Για να εισέλθει ο ΕΟΠΠΕΠ στη νέα εποχή, στην πιο δυναμική, πιο εξωστρεφή, σε κοινό βηματισμό με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Επίλογος

Η συνολικότερη λειτουργία της Επιτροπής στις συνεδριάσεις της κύλησε με ηρεμία και διάθεση ειλικρινούς συνεισφοράς από όλες τις κομματικές πτέρυγες. Ανεξάρτητα από τις πολιτικές τοποθετήσεις, έγινε σαφές, πως μόνο μέσα από την συνεργασία όλων των πολιτικών δυνάμεων και την αξιοποίηση των σύγχρονων μέσων θα υπάρξει ουσιαστική ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων.

Κεντρική επιδίωξη θα πρέπει να είναι η στενότερη σύνδεση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, η αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων του εργατικού δυναμικού, η ενδυνάμωση των προοπτικών απασχόλησης του εργατικού δυναμικού και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με στόχο τελικά τη δημιουργία μιας οικονομίας περισσότερο ανταγωνιστικής και μιας κοινωνίας περισσότερο συνεκτικής.

B. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»

1β. «Η Περιφερειακή Ανάπτυξη μέσα από την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων της ελληνικής οικονομίας»

Εισηγήτρια: Τσαμπίκα (Μίκα) Ιατρίδη

Εισαγωγή

Το ζήτημα της ανάπτυξης των δεξιοτήτων των εργαζομένων κάθε χώρας και κάθε οικονομίας και κοινωνίας παραμένει, διαχρονικά, ένα από τα κομβικά ζητήματα συζήτησης και αντίστοιχων ερευνών. Το γεγονός αυτό είναι απόλυτα αναμενόμενο με δεδομένο ότι οι οικονομικές διεργασίες διαφοροποιούνται και η εξέλιξη της τεχνολογίας επηρεάζει, ειδικά τις τελευταίες δεκαετίες, τόσο τον τρόπο με τον οποίο ασκείται η επιχειρηματικότητα, όσο και τις θέσεις εργασίας που απαιτούνται, προκειμένου η οικονομική λειτουργία μιας κοινωνίας να γίνεται απρόσκοπτα.

Στο πλαίσιο αυτό, κάθε χώρα, τόσο σε εθνικό – και για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υπερεθνικό – επίπεδο, πρέπει να μπορεί να μελετά, να προβλέπει και να σχεδιάζει το σύνολο των απαραίτητων δεξιοτήτων που χρειάζονται οι εργαζόμενοι της. Η εξασφάλιση των απαραίτητων δεξιοτήτων είναι καθοριστική, ώστε η οικονομία και κοινωνία της κάθε χώρας να μπορεί να αναπτύσσεται και να εξασφαλίζεται, κατά αυτόν τον τρόπο, η πρόοδος και η ευημερία των πολιτών της.

Μια βασική πρόκληση στη μελέτη και την εκτίμηση για το ποιες δεξιότητες είναι απαραίτητες για τους εργαζόμενους είναι ότι, πολλές φορές, οι δεξιότητες διαφοροποιούνται ανάλογα και τις ανάγκες των περιφερειών κάθε χώρας. Με δεδομένο ότι οι δεξιότητες – κάθετες και οριζόντιες – συνδέονται με τις ανάγκες της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας, είναι προφανές ότι κάθε Περιφέρεια θα πρέπει να δίνει έμφαση στην ανάπτυξη νέων και τη βελτίωση υπαρχόντων δεξιοτήτων.

Συνεπώς, για την Περιφερειακή Ανάπτυξη της Ελλάδας, το ζήτημα των δεξιοτήτων συνδέεται άμεσα με την κάθε Περιφέρεια ξεχωριστά, όσο και με το σύνολο της χώρας. Το ζήτημα αυτό, αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών, σε δυο συνεδριάσεις, της 13^{ης} Οκτώβρη 2021 και της 10^{ης} Νοεμβρίου 2021.

Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα εισήγηση χωρίζεται σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος παρουσιάζει σύντομα την κατάσταση στην Ελλάδα, σχετικά με το ζήτημα των δεξιοτήτων. Το δεύτερο μέρος παρουσιάζονται οι πρωτοβουλίες που έχουν ληφθεί για την ενίσχυση των δεξιοτήτων αυτών και στο τρίτο μέρος παρατίθεται μια σειρά προτάσεων για το πως η ανάπτυξη των δεξιοτήτων μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη των Περιφερειών.

Στο σημείο αυτό είναι απαραίτητη μια επισήμανση. Αναμφίβολα, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων, συνδέεται άμεσα με την παιδεία και το εκπαιδευτικό σύστημα μιας χώρας. Στην Ελλάδα, η παιδεία και το εκπαιδευτικό σύστημα αποτελεί πεδίο σημαντικής διαφοροποίησης μεταξύ των κομμάτων που έχουν εκλεγεί στη Βουλή των Ελλήνων, με δεδομένες τις ιδεολογικές διαφορές που έχουν σχηματιστεί και παγιωθεί κατά την πάροδο των ετών. Με βάση αυτήν την παραδοχή, και στο πλαίσιο της προσήλωσης της Επιτροπής Περιφερειών στη

σύνθεση, η παρούσα εισήγηση εστιάζει περισσότερο στο ζήτημα της ανάπτυξης των δεξιοτήτων και όχι στις όποιες διαφοροποιήσεις ακούστηκαν κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων, σχετικά με το εκπαιδευτικό σύστημα.

Οι δεξιότητες στην Ελλάδα, η παρούσα κατάσταση.

Με τον όρο «δεξιότητα», γενικά, εννοείται η μαθημένη ικανότητα του ατόμου να εκτελέσει αποτελεσματικά μια εργασία, μια δραστηριότητα ή μία υποχρέωση, συνήθως εντός κάποιου συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Οι δεξιότητες προσεγγίζονται διαφορετικά σε σχέση με το άτομο, την αγορά εργασίας και την επίσημη πολιτεία.

Για το άτομο, οι δεξιότητες το βοηθούν να συμμετέχει στην αγορά εργασίας, να ενδυναμωθεί, να μεγιστοποιήσει το δυναμικό του, να ανακαλύψει νέες δυνατότητες και ευκαιρίες για την ανάπτυξη του και να ενεργήσει ως υπεύθυνο μέλος της κοινότητας και της κοινωνίας του.

Για την αγορά εργασίας, και κυρίως για τις οικονομικές επιχειρήσεις, οι δεξιότητες αφορούν στην αξιοποίηση των ατόμων/εργαζομένων που τις διαθέτουν με αντικειμενικό σκοπό οι ίδιες οι επιχειρήσεις να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους και να αναπτύξουν την κερδοφορία τους.

Για την επίσημη πολιτεία, οι δεξιότητες συνδέονται με τον μακροπρόθεσμο οικονομικό σχεδιασμό, την ανάγνωση των παραγωγικών δυνατοτήτων της χώρας στο παρόν και το μέλλον και τη συνακόλουθη ανάπτυξη στρατηγικών για κοινωνική ευημερία.

Μια ακόμα βασική τυποποίηση των δεξιοτήτων είναι ο διαχωρισμός τους σε «κάθετες» και «οριζόντιες». Ως κάθετες, νοούνται οι τεχνικές και εξειδικευμένες δεξιότητες οι οποίες αφορούν στην απόδοση σε μια συγκεκριμένη εργασία η οποία απαιτεί συγκεκριμένη τεχνογνωσία. Ως οριζόντιες, νοούνται οι κοινωνικο-γνωστικές δεξιότητες οι οποίες αφορούν στον τρόπο προσέγγισης ή στην τακτική την οποία αξιοποιεί για να προσεγγίσει μία κατάσταση το άτομο που τις κατέχει.

Συνεπώς, το ζήτημα των δεξιοτήτων είναι πολυσχιδές και σε ότι αφορά την ανάπτυξη τους, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη τόσο η διαφορετική σημασία τους, ανάλογα με το ενδιαφερόμενο μέρος, όσο και η τυπολογία τους σε κάθετες και οριζόντιες.

Η κατάσταση στο ζήτημα της οικονομικής ανάπτυξης και των δεξιοτήτων στην Ελλάδα, με έμφαση στις Περιφέρειες, θα μπορούσε να συνοψιστεί στα εξής:

Η μετανάστευση πολλών Ελλήνων εργαζομένων και στελεχών αποτέλεσε βασικό χαρακτηριστικό της προηγούμενης δεκαετίας, λόγω των ειδικών οικονομικών συνθηκών. Έτσι, το brain drain που βίωσε η χώρα τα προηγούμενα χρόνια, είχε εντονότερο και σίγουρα αρνητικό αντίκτυπο στην ελληνική περιφέρεια.

Μεγάλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ελληνική περιφέρεια αναζητούν αλλά δεν βρίσκουν το εξειδικευμένο και καταρτισμένο εργατικό δυναμικό που χρειάζονται.

Η τεχνολογική εξέλιξη, αλλά και η δημιουργία νέων αναγκών έχουν προκαλέσει σημαντικές αλλαγές στην αγορά εργασίας, με αποτέλεσμα να αναδεικνύονται και να δημιουργούνται διαρκώς νέες ειδικότητες, χωρίς όμως να υπάρχει μια κρίσιμη δεξαμενή ανάλογων δεξιοτήτων. Το γεγονός αυτό επηρεάζει τις Περιφέρειες, ειδικά αν

ληφθεί υπόψη ότι άλλες από αυτές βασίζονται στην πρωτογενή παραγωγή και άλλες, όπως η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου στον τομέα των υπηρεσιών.

Τα επόμενα χρόνια θα υλοποιηθεί ένας σημαντικός αριθμός επενδύσεων σε όλη την Ελλάδα, με τη χρήση πολλών χρηματοδοτικών εργαλείων, γεγονός που καθιστά επιτακτική την ανάγκη να υποστηριχθούν αυτές οι επενδύσεις σε όλο το εύρος τους, ώστε να προκύψει προστιθέμενη αξία στις τοπικές κοινωνίες. Η υποστήριξη αυτή προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, την αναβάθμιση και την εξέλιξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Προκειμένου να υπάρξει αποτελεσματικός οικονομικός σχεδιασμός με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον, είναι απαραίτητο να υπάρξει και ανάλυση για την παρούσα κατάσταση της Ελλάδας, στο ζήτημα των δεξιοτήτων.

Με βάση έρευνες που έχουν γίνει και οι οποίες παρουσιάστηκαν στις αντίστοιχες συνεδριάσεις της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών, η κατάσταση μπορεί να συνοψιστεί στα εξής:

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης, το 47% των ελληνικών επιχειρήσεων θεωρούν ότι η έλλειψη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί μείζον εμπόδιο στον επενδυτικό τους σχεδιασμό.

Σύμφωνα με την έρευνα της MRB για τον Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών σε 622 μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις που έγινε το 2018, η έλλειψη δεξιοτήτων είχε επισημανθεί από το 10,9% των επιχειρήσεων ως 10ο σημαντικότερο εμπόδιο στην ανάπτυξή τους, ενώ το 2020 το ποσοστό αυτό ανήλθε σε 38,3% και θεωρήθηκε από τις επιχειρήσεις όλων των μεγεθών ως το 2ο κατά σειρά σημαντικότερο εμπόδιο για την ανάπτυξή τους, δηλαδή από το 10ο πήγε στο 2ο και σε τριπλασιασμό ποσοστού σύμφωνα με τις επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με έρευνα του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού που έγινε το 2016, καμία περιφέρεια της χώρας δεν καλύπτει τις απαιτούμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες από το ανθρώπινο δυναμικό.

Παράλληλα, ο ευρωπαϊκός δείκτης δεξιοτήτων που αποτυπώνει το βαθμό στον οποίο το ανθρώπινο δυναμικό μιας χώρας διαθέτει τις δεξιότητες που απαιτούνται για την ανάπτυξη της οικονομίας, η Ελλάδα κατατάσσεται στην τελευταία θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση με επίδοση 23%.

Ταυτόχρονα, σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τον Οικονομικό Οργανισμό Συνεργασίας και Ανάπτυξης το 2015, η Ελλάδα είναι στην 27η θέση μεταξύ 32 χωρών μελών του ΟΟΣΑ σε ότι αφορά στη δεξιότητα του γραμματισμού, είναι στην 27η θέση στη δεξιότητα του αριθμητισμού και είναι στην 30η θέση στη δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων σε εμπλουτισμένα τεχνολογικά περιβάλλοντα.

Τέλος, σύμφωνα με την έρευνα της διαNEΟσης, οι επτά βασικότερες δεξιότητες στις οποίες εντοπίζεται ανεπάρκεια στο ανθρώπινο δυναμικό είναι με σειρά οι εξής: Ικανότητα επίλυσης σύνθετων προβλημάτων, οργανωτικές ικανότητες, ευελιξία και προσαρμοστικότητα, ικανότητα να μαθαίνουν νέα προγράμματα, επικοινωνιακές δεξιότητες, ανάληψη πρωτοβουλίας και ικανότητα εργασίας σε ομάδες. Ουσιαστικά, πρόκειται για τις επανομαζόμενες «μεταβιβαζόμενες» δεξιότητες, δηλαδή δεξιότητες που «ακολουθούν» τον εργαζόμενο, ανεξάρτητα από τη θέση εργασίας του.

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα είναι προφανές ότι χρειάζεται μια συνολική πολιτική η οποία θα μπορέσει, τόσο σε μεσοπρόθεσμο, όσο και μακροπρόθεσμο χρονικό διάστημα να βελτιώσει την κατάσταση, να ενισχύσει τις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού και να δημιουργήσει τις συνθήκες για περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη.

Κρίσιμος παράγοντας για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων είναι το εκπαιδευτικό σύστημα μιας χώρας. Το θέμα αυτό αποτελεί αντικείμενο της επόμενης ενότητας της παρούσας εισήγησης. Ωστόσο, όπως έχει αναφερθεί και στην εισαγωγή, υπάρχουν διαφοροποιήσεις μεταξύ των κομμάτων, ως προς τους ενδεδειγμένους τρόπους με τους οποίους το εκπαιδευτικό σύστημα μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων. Περαιτέρω, εκφράστηκε και η άποψη ότι είναι πιο σημαντικό να βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας σε πολλούς κλάδους, μια και η έλλειψη ικανού ανθρώπινου δυναμικού δεν οφείλεται στην έλλειψη δεξιοτήτων, αλλά στις πολύ κακές συνθήκες εργασίας.

Δεξιότητες, εκπαιδευτικό σύστημα και χρηματοδοτικά εργαλεία.

Το εκπαιδευτικό σύστημα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο και για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων. Στην Ελλάδα υπάρχει μια στόχευση ως προς την ανάπτυξη των κάθετων δεξιοτήτων, ωστόσο είναι αναγκαία και η ανάπτυξη των οριζόντιων δεξιοτήτων.

Σε κάθε περίπτωση, στις αντίστοιχες συνεδριάσεις της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών έγινε παρουσίαση των εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών και παρεμβάσεων της Πολιτείας, στη βάση του Ν. 4763/2020 «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης», οι οποίες μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

Σε εθνικό επίπεδο λειτουργεί το Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.), του οποίου οι βασικές αρμοδιότητες είναι η υποβολή προτάσεων και εισηγήσεων προς τον/την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων για τον σχεδιασμό της εθνικής πολιτικής σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης. Στο Συμβούλιο συμμετέχουν, μεταξύ άλλων, και εκπρόσωποι της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οποίοι έχουν πιο άμεση γνώση και εμπειρία των αναγκών της κάθε Περιφέρειας.

Σε περιφερειακό επίπεδο λειτουργούν τα Συμβούλια Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας (Σ.Σ.Π.Α.Ε.), ένα για κάθε Περιφέρεια, με ειδική ρύθμιση για την Αττική και την Κεντρική Μακεδονία. Αποστολή των Συμβουλίων Σύνδεσης είναι ανιχνεύουν τις τοπικές ανάγκες της οικείας περιφέρειας σε θέματα Ε.Ε.Κ.&Δ.Β.Μ., να υποβάλλουν εισηγήσεις-προτάσεις στο Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. για την ικανοποίηση των αναγκών τους τομείς, τις ειδικότητες, τα ειδικά μαθήματα, τα προγράμματα και τις δραστηριότητες των εκπαιδευτικών δομών, η προώθηση της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, η διεξαγωγή μελετών, να προάγουν την πρακτική άσκηση ή μαθητεία των καταρτιζόμενων στα επίπεδα 3 και 5 και να υποστηρίζουν τη μαθητεία. Με βάση το σχεδιασμό τα Σ.Σ.Π.Α.Ε. αναμένεται να πρωτοστατήσουν στα ζητήματα που αφορούν την κάθε περιφέρεια της χώρας, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει στις κατάλληλες πολιτικές για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων, κάθετων και οριζόντιων, που απαιτούνται για την οικονομική ανάπτυξη της κάθε περιφέρειας.

Αξίζει, επίσης, να τονιστεί και η ουσιαστική αναβάθμιση, λόγω της νέας διάρθρωσης, της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης & Νεολαίας (Γ.Γ. Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.& Ν.).

Περαιτέρω, στο πλαίσιο της αναβάθμισης των δεξιοτήτων σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.Υ.Π.Α.) – πρώην Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) – για την ανάπτυξη και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού.

Η ΔΥΠΑ δραστηριοποιείται στους τομείς Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ), παρέχοντας ολοκληρωμένα προγράμματα μέσω των δομών και προγραμμάτων του με 50 Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ) Μαθητείας + 7 Πειραματικές, 30 Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), 7 Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ), 2 Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑμεΑ (ΚΕΚ ΑμεΑ) και τον Λογαριασμό για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ).

Τέλος, στην ολιστική προσέγγιση της ανάπτυξης των δεξιοτήτων έχουν αναπτυχθεί συνεργασίες με διάφορους εκπαιδευτικούς και άλλους φορείς, όπως το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, η Google, η Coursera, η Cisco και η AWS.

Περαιτέρω, κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της Επιτροπής Περιφερειών αναδείχθηκε και το ζήτημα της ανάπτυξης των δεξιοτήτων στους ανθρώπους οι οποίοι έχουν βρεθεί, με παράνομο ή μη, τρόπο ως μετανάστες στην Ελλάδα. Όπως παρουσιάστηκε στην αντίστοιχη συνεδρίαση, έχει ήδη ξεκινήσει η απαραίτητη χαρτογράφηση και υπάρχουν ήδη προγράμματα τα οποία παρέχουν την εκπαίδευση βασικών δεξιοτήτων για τους ανθρώπους αυτούς.

Ωστόσο, παραμένει η βασική πρόκληση της ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους ανάλογα και με την οικονομική δραστηριότητα της κάθε Περιφέρειας, όπως, για παράδειγμα, στον τουρισμό και την πρωτογενή παραγωγή. Παρά τις διαφορετικές προσεγγίσεις των κομμάτων στο ζήτημα των προσφύγων και των μεταναστών, υπάρχει σύγκλιση στη διαπίστωση ότι η κατάρτιση τους είναι πολύ σημαντική και για την ελληνική Οικονομία, αλλά και για τη διαδικασία της μετεγκατάστασης, στα πλαίσια των συμφωνιών και της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε κάθε περίπτωση, καμία δράση δεν μπορεί να έχει αποτέλεσμα, αν δεν υπάρχουν και τα κατάλληλα χρηματοδοτικά εργαλεία. Στην Ελλάδα, είτε υπάρχουν, είτε έχουν δρομολογηθεί τα απαραίτητα εργαλεία, τα οποία μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

Στο ΕΣΠΑ 2021 - 27 το πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» διαθέτει συνολικούς πόρους 4,1 δισ.. Τα 3,3 δισ. κοινοτικοί πόροι και 0,8 δισ. εθνική συμμετοχή. Αξίζει να σημειωθεί ότι πόροι αυτοί μπορούν να χρηματοδοτήσουν και δράσεις για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων.

Στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο προβλέπονται πόροι οι οποίοι θα διατεθούν σε όλα τα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα, οι οποίοι ανέρχονται σε 2,1 δισ.. Τα 1,6 δισ. αποτελούν πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα 500 εκατομμύρια ευρώ εθνική συμμετοχή. Στο πλαίσιο αυτό, μέρος των διαθέσιμων πόρων θα μπορούσε να αξιοποιηθεί σε μικρά στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων, που θα ανταποκρίνονται στο αναπτυξιακό πρότυπο κάθε περιφέρειας.

Στο Ταμείο Ανάκαμψης προβλέπεται, επίσης, συγκεκριμένος άξονας στον πυλώνα απασχόληση, δεξιότητες στην κοινωνική συνοχή για την ενίσχυση των ψηφιακών δυνατοτήτων της εκπαίδευσης και εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στον άξονα αυτό συμπεριλαμβάνονται η δράση «Νέα στρατηγική για την διά βίου μάθηση» και το «Εθνικό Σύστημα Αναβάθμιση Δεξιοτήτων», με συνολικό προϋπολογισμό 1,4 δις ευρώ.

Υπάρχουν, επίσης, και αυτόνομα ευρωπαϊκά προγράμματα που μπορούν να αναπτυχθούν για την υλοποίηση προγραμμάτων υποστήριξης και ανάδειξης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, ευάλωτων ομάδων και εργαζομένων όπως είναι το Erasmus, το Rub act, το Process Axis, το Digital Europe.

Δεν υπάρχει αμφιβολία για την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού στην Ελλάδα, γεγονός που έχει αποδειχθεί διαχρονικά από τις επιτυχίες των Ελλήνων και των Ελληνίδων που αποφάσισαν να ζήσουν στο εξωτερικό, όσο και από το γεγονός ότι στη χώρα μας, σύμφωνα με τη Eurostat το ποσοστό των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα ανέρχεται σε 42,5%, σταθερά πάνω από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με αυξητική τάση από το 2011 και μετά. Περαιτέρω, σύμφωνα τον Ernst & Young European Investment Monitor, σε έρευνα που διεξήχθη το 2021, η ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού στην Ελλάδα συνιστά ένα από τα βασικά συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Συνεπώς, με βάση όσα παρουσιάστηκαν σε αυτή την ενότητα, η βασική πρόκληση για την Ελλάδα αφορά στην καλύτερη δυνατή συσχέτιση των δεξιοτήτων και την καλύτερη δυνατή προσαρμογή τους, τόσο στους υπάρχοντες, όσο και σε νέους κλάδους και τομείς της ελληνικής οικονομίας στο μέλλον.

Δεξιότητες Ανθρώπινου Δυναμικού και Περιφερειακή Ανάπτυξη.

Το ζήτημα της ανάπτυξης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού είναι πολυσύνθετο. Χρειάζεται συντονισμός, εθνική στρατηγική και γνώση των περιφερειακών ιδιαιτεροτήτων. Χρειάζεται σύνθεση των λειτουργιών όλων των φορέων της εκπαίδευσης και σε όλα τα επίπεδά της. Για παράδειγμα, ειδικά για το θέμα των οριζόντιων δεξιοτήτων, σύγχρονες παιδαγωγικές απόψεις επισημαίνουν ότι η εκμάθησή τους θα πρέπει να ξεκινά συστηματικά από το δημοτικό σχολείο.

Η Ελλάδα, σε επίπεδο εκπαίδευσης, έχει πολλούς φορείς που δραστηριοποιούνται ως προς την επαγγελματική κατάρτιση, ωστόσο, όπως αναφέρθηκε και στην αντίστοιχη συνεδρίαση της Επιτροπής, είναι ακόμα νωρίς για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων, ειδικά μετά την εφαρμογή του Ν.4763. Στην παρούσα εισήγηση δεν θα γίνει αναφορά στις όποιες δυστοκίες του παρελθόντος, αντίθετα, στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν συνοπτικά οι προτάσεις για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων, τόσο σε εθνικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Έτσι, με βάση όσα συζητήθηκαν στην αντίστοιχη συνεδρίαση, οι προτάσεις αυτές μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

Ενίσχυση της σύνδεσης κατάρτισης με την απασχόληση. Εδώ, είναι προφανές ότι χρειάζεται και συμφωνία ως προς το ποιο μοντέλο ανάπτυξης και παραγωγής θα ακολουθήσει η χώρα σε μακροπρόθεσμο επίπεδο.

Περαιτέρω ανάπτυξη των ψηφιακών, των πράσινων και των τεχνικών δεξιοτήτων, αλλά, οπωσδήποτε, και έμφαση στην ανάπτυξη των οριζοντίων δεξιοτήτων, όπως είναι

η ομαδικότητα, η ανάληψη πρωτοβουλιών, η δημιουργικότητα, η κριτική σκέψη και η αποτελεσματική επικοινωνιακή ικανότητα.

Έναρξη της συστηματικής επιμόρφωσης των επιμορφωτών και των στελεχών των αρμόδιων φορέων. Η επιμόρφωση των επιμορφωτών έχει πάψει να προσφέρεται από το Κράτος, από το 2012. Η δε επιμόρφωση των στελεχών των αρμόδιων φορέων δεν έχει γίνει ποτέ.

Δέσμευση όλων των φορέων του συστήματος Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ενηλίκων (ΕΚΕ), ως προς την τήρηση προδιαγραφών ποιοτικής υλοποίησης των προγραμμάτων.

Πρωθητικές πρωτοβουλίες και δράσεις για την εδραίωση της κουλτούρας της ΕΚΕ, τόσο στους αρμόδιους φορείς όσο και στην κοινωνία.

Κίνητρα για την αύξηση της συμμετοχής στην ΕΚΕ.

Αξιοποίηση των καλών πρακτικών και της τεχνογνωσίας που έχουν αναπτυχθεί, παρά τις δυσκολίες, όλα αυτά τα χρόνια, από ορισμένους φορείς, ορισμένα τμήματα εκπαίδευσης ανηλίκων των ΑΕΙ και από κοινωνικούς εταίρους.

Σε σχέση με τις Περιφέρειες, ενίσχυση του συντονισμού του έργου του Κεντρικού Συμβουλίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.) με τα Περιφερειακά Συμβούλια Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας (Σ.Σ.Π.Α.Ε.) και των διαχειριστικών αρχών του ΕΣΠΑ.

Η Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων να γίνει συστατικό, οργανικό, αναπόσπαστο στοιχείο, όλων των έργων που αφορούν στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό, οι αρμόδιες υπηρεσίες των περιφερειών να προβαίνουν σε διαβουλεύσεις, υποκίνηση και συμβουλευτική, τόσο ως προς τους φορείς επαγγελματικής κατάρτισης, όσο και προς τους Δήμους, ώστε να αναβαθμίζονται και να επεκτείνονται οι πραγματοποιούμενες δράσεις ΕΚΕ, είτε γίνονται από φορείς επαγγελματικής κατάρτισης, είτε από Δήμους.

Τέλος, ενίσχυση της στελέχωσης των Περιφερειών, με ειδικούς στην εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων, αλλά και σχετική επιμόρφωση των υπαρχόντων στελεχών, ώστε να αναπτυχθεί περισσότερη τεχνογνωσία, επάνω στο σχεδιασμό προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ενηλίκων καθώς και στη σύνδεση αυτών των προγραμμάτων με τα έργα της περιφερειακής ανάπτυξης. Ο ρόλος της κάθε Περιφερειακής Αρχής, στο σημείο αυτό, μπορεί να αποδειχθεί κομβικός.

Συνεχής χαρτογράφηση των αναγκών σε δεξιότητες της κάθε Περιφέρειας. Έμφαση πρέπει να δοθεί στον κλάδο που είναι πιο παραγωγικός, για παράδειγμα τουρισμός στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, πρωτογενής παραγωγή στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Ωστόσο, έμφαση πρέπει να δοθεί στις εξελίξεις και εξειδικεύσεις που προκύπτουν για τον κάθε κλάδο, αλλά και αναζήτηση δεξιοτήτων που θα μπορούσαν να αναπτύξουν οικονομικές δραστηριότητες, εκτός από τη βασική, κάθε Περιφέρειας.

Ενίσχυση του έργου των Πανεπιστημίων που έχουν έδρα στις Περιφέρειες της χώρας. Ήδη πολλά από αυτά λειτουργούν Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (ΚΕΔΙΒΙΜ) και πρωτοστατούν στην έρευνα για νέες παραγωγικές μεθόδους και την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Επίλογος – «Γηράσκω αεί διδασκόμενος»

Η νέα οικονομική πραγματικότητα, η παγκοσμιοποίηση, οι νέες τεχνολογικές εξελίξεις, έχουν οδηγήσει σε ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον. Οι προκλήσεις που δημιουργούνται είναι πολλές και συνεχείς. Στο επίκεντρο αυτής της κατάστασης βρίσκεται το ανθρώπινο δυναμικό κάθε χώρας, το οποίο είναι υποχρεωμένο, εκ των πραγμάτων, να μπορεί να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται σε αυτές τις συνθήκες και να μπορεί, κάθε φορά να προσαρμόζεται στις αλλαγές.

Υπό αυτό το πρίσμα, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων αφορά τόσο το ίδιο το άτομο, την αγορά εργασίας και την πολιτεία, μια και αυτά είναι αλληλένδετα. Συνεπώς, η βασική πρόκληση είναι ο συντονισμός των ενδιαφερόμενων μερών, ώστε το αποτέλεσμα να είναι αποδεκτό και ευνοϊκό για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Προφανώς, η διάσταση αυτή εμπεριέχει και ιδεολογικές τοποθετήσεις, οι οποίες μπορεί να οδηγούν σε διαφοροποιήσεις, ωστόσο είναι κοινή η πεποίθηση ότι η ανάπτυξη των δεξιοτήτων θα πρέπει να επιδιώκεται.

Τα ζητήματα και οι προτάσεις που παρουσιάστηκαν συγκλίνουν στη διαπίστωση ότι είναι απαραίτητος ο συντονισμός μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Περαιτέρω, σε σχέση με την Περιφερειακή Ανάπτυξη, ο συντονισμός αυτός είναι πολύ πιο αναγκαίος, με δεδομένες τις ιδιαιτερότητες της κάθε Περιφέρειας. Σε κάθε περίπτωση, πέρα από τις προτάσεις που παρουσιάστηκαν παραπάνω, είναι πολύ σημαντική η επιπλέον ενίσχυση των Περιφερειών με το κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό, το οποίο θα μπορέσει να συνδράμει στην χαρτογράφηση των αναγκών και το σχεδιασμό, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς φορείς, των κατάλληλων προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων.

Στο πλαίσιο αυτό, η δια βίου μάθηση και η συνακόλουθη ανάπτυξη νέων και εξέλιξη υπαρχόντων δεξιοτήτων είναι απαραίτητη, όχι μόνο σε ατομικό επίπεδο, αλλά, επίσης, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων είναι άρρηκτα δεμένη με την ικανότητα μιας εθνικής οικονομίας να αναπτύσσεται και, σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης, να παραμένει ανταγωνιστική. Σε κάθε περίπτωση, παραμένει εξαιρετικά επίκαιρη η ρήση του Σόλωνα «γηράσκω αεί διδασκόμενος».

B. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»

2α. «Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές»

Εισηγητής: Βασίλειος Γιόγιακας

A. Εισαγωγή

Ο συνδυασμός της γεωγραφικής και συγκοινωνιακής απομόνωσης νησιωτικών και δυσπρόσιτων περιοχών της χώρας επηρεάζει αρνητικά την πρόσβαση των κατοίκων τους σε επαρκείς και ποιοτικές υπηρεσίες υγείας. Η σύνθετη τοπογραφία, με πλήθος νησιών και εκτεταμένους ορεινούς όγκους, συντείνει στην ανισόρροπη κατανομή ανθρώπινων και υλικών πόρων στις δημόσιες δομές υγείας που με τη σειρά της ευθύνεται για την περιορισμένη διαθεσιμότητα υγειονομικής περίθαλψης στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.

Η μεγάλη απόσταση, η χαμηλή συχνότητα ή/και το κόστος των συγκοινωνιακών υπηρεσιών σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές έχει αρνητική επίδραση στην προσέλκυση κατάλληλων επαγγελματιών υγείας, ειδικότερα ειδικευμένου ιατρικού προσωπικού. Οι επαγγελματίες υγείας σε μονάδες υγείας νησιωτικών και δυσπρόσιτων περιοχών αντιμετωπίζουν συχνά αυξημένο φόρτο εργασίας λόγω υποστελέχωσης. Η μη διαθεσιμότητα άλλων ιατρικών ειδικοτήτων, νοσηλευτικού προσωπικού και ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού, δηλαδή η έλλειψη επαγγελματικής υποστήριξης, αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για την προσέλκυση και εγκατάσταση επαγγελματιών υγείας. Επίσης, η γεωγραφική απόσταση σε συνδυασμό με την υποστελέχωση των τοπικών μονάδων υγείας και τη συνεπακόλουθη αδυναμία απουσίας, περιορίζει σημαντικά τις ευκαιρίες εκπαίδευσης και επιστημονικής κατάρτισης των ιατρών που υπηρετούν σε αυτές. Ως εκ τούτου, η γεωγραφική απομόνωση επιφέρει επαγγελματική και επιστημονική απομόνωση η οποία μέσο-μακροπρόθεσμα επιδρά αρνητικά στην ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού των μονάδων υγείας σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.

Η χαμηλή ελκυστικότητα των περιοχών οφείλεται επίσης στην έλλειψη επιλογών εκπαίδευσης, ψυχαγωγίας και κοινωνικοποίησης οι οποίες είναι αναγκαίες για την οικογενειακή διαβίωση. Ένας πρόσθετος αποτρεπτικός παράγοντας - με αυξημένη βαρύτητα τα τελευταία χρόνια - είναι η μη διαθεσιμότητα ή/και το υψηλό κόστος στέγης σε νησιωτικές περιοχές υψηλής τουριστικής ζήτησης. Στις περιοχές αυτές, μάλιστα, παρατηρείται αυξημένη ζήτηση υπηρεσιών υγείας κατά την τουριστική περίοδο, όχι μόνο λόγω της αύξησης του πληθυσμού αλλά και της υιοθέτησης συμπεριφορών αυξημένου κινδύνου από τους επισκέπτες, οι οποίες συμπεριφορές πολλαπλασιάζουν την πιθανότητα ατυχημάτων. Σε συγκεκριμένες περιοχές (όπως είναι τα μεγάλα νησιά του Βορείου Αιγαίου), η ζήτηση αυξάνεται και λόγω της παροχής υγειονομικής φροντίδας σε παρατύπως εισελθόντα άτομα στη χώρα.

Τα ζητήματα στελέχωσης που αντιμετωπίζουν οι δομές δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές και οι προτάσεις για την ενίσχυσή τους με προσωπικό αποτέλεσαν το κύριο θέμα δύο συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών της Βουλής των Ελλήνων κατά την Γ' Σύνοδο της τρέχουσας περιόδου. Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν εκπρόσωποι Οργανισμών Τοπικής

Αυτοδιοίκησης Α' και Β' Βαθμού από τις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Βορείου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων, εκπρόσωποι ιατρικών συλλόγων και άλλων επιστημονικών φορέων καθώς και στελέχη υγειονομικών περιφερειών. Παρέστη, επίσης, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Υγείας (ο Υπουργός Υγείας κ. Αθανάσιος Πλεύρης, η Αναπληρώτρια Υπουργός Υγείας, κυρία Ασημίνα Γκάγκα και η Υφυπουργός Υγείας κυρία Ζωή Ράπτη). Οι εκπρόσωποι των αυτοδιοικητικών οργανισμών και των επιστημονικών φορέων αναφέρθηκαν στην ισχύουσα κατάσταση των δημόσιων δομών στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές και κατέθεσαν προτάσεις για την ενίσχυση της στελέχωσής τους και γενικότερα την αναβάθμισή τους.

Κοινή διαπίστωση ήταν ότι, παρά τα θετικά βήματα των τελευταίων χρόνων - όπως η ανάπτυξη του Εθνικού Δικτύου Τηλεϊατρικής, η προμήθεια ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού που επέκτεινε τις προσφερόμενες υπηρεσίες υγείας, η βελτίωση του μηχανισμού διακομιδής ασθενών – εξακολουθεί να υπάρχει μειωμένη διαθεσιμότητα υπηρεσιών υγείας σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές. Επίσης, παρά και τη συμβολή νησιωτικών Περιφερειών στην προσέλκυση επαγγελματιών υγείας (π.χ. παροχή επιδόματος στέγασης ή διαβίωσης), το υφιστάμενο σύστημα κινήτρων δεν έχει αποδώσει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Κατά συνέπεια, είναι κοινώς αποδεκτή η ανάγκη να αναληφθεί νομοθετική πρωτοβουλία με την οποία θα θεσπίζονται νέα κίνητρα, προκειμένου να αυξηθεί το ενδιαφέρον επαγγελματιών υγείας να υπηρετήσουν στις πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες δομές υγείας των νησιωτικών και δυσπρόσιτων περιοχών.

B. Κίνητρα για τους επαγγελματίες υγείας που υπηρετούν σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές

Οι προτάσεις συνέκλιναν υπέρ της θεσμοθέτησης συνδυασμού («πλέγματος») κινήτρων διαφορετικού τύπου (μισθολογικών, φορολογικών, ασφαλιστικών, υπηρεσιακών) για τους επαγγελματίες υγείας που υπηρετούν σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές. Εισαγωγικά παρατίθεται η πρόταση δέσμης έξι (6) σημείων του Προέδρου της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών, Βουλευτή Δωδεκανήσων κ. Εμμανουήλ Κόνσολα, η οποία έχει υιοθετηθεί στο σύνολό της από την Επιτροπή και έχει υποβληθεί στο Υπουργείο Υγείας:

- Πρόβλεψη βαθμολογικών κινήτρων για την εξέλιξη των γιατρών στο ΕΣΥ με την προϋπηρεσία σε δομή δημόσιας υγείας σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές και προσμέτρησή της ως διπλάσιου χρόνου υπηρεσίας.
- Χορήγηση επιδόματος στέγης – που να είναι αφορολόγητο - στους γιατρούς και τους νοσηλευτές που θα επιλέξουν να υπηρετήσουν σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.
- Επιπλέον μοριοδότηση για τις προσλήψεις μέσω ΑΣΕΠ.
- Δυνατότητα των γιατρών που θα υπηρετήσουν 18 μήνες σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές να ξεκινήσουν την ειδικότητά τους σε νοσοκομείο εκτός επετηρίδας.
- Δυνατότητα δωρεάν μετακίνησης στους γιατρούς που υπηρετούν σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.

- Χορήγηση του ειδικού επιδόματος που λαμβάνουν οι αγροτικοί γιατροί και στους ειδικευμένους γιατρούς που υπηρετούν σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.

Οι προτάσεις θεσμοθέτησης κινήτρων που αναφέρθηκαν και κατατέθηκαν από εκπροσώπους αυτοδιοικητικών και επιστημονικών φορέων καθώς και από βουλευτές συνοψίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες κινήτρων: τα οικονομικά κίνητρα (άμεσα και έμμεσα) και τα υπηρεσιακά κίνητρα, σχετιζόμενα με την προϋπηρεσία, την εξέλιξη και την κατάρτιση.

B1. Οικονομικά κίνητρα (άμεσα και έμμεσα):

Αύξηση τακτικών αποδοχών (ενδεικτικά: διπλασιασμός αποδοχών, καταβολή 13^{ου} μισθού).

Χορήγηση επιδόματος στέγασης και σίτισης.

Χορήγηση επιδόματος υπηρεσίας σε νησιωτική και δυσπρόσιτη περιοχή.

Χορήγηση επιδόματος επικινδυνότητας κατά την άσκηση του επαγγέλματος.

Χορήγηση επιδόματος επαγγελματικής επιμόρφωσης.

Αποδέσμευση του πλαφόν των εφημεριών και αυτοτελής φορολόγηση των τακτικών εφημεριών.

Δυνατότητα ιατρών κλάδου ΕΣΥ που υπηρετούν σε μονάδες νησιωτικών και δυσπρόσιτων περιοχών να διατηρούν ιδιωτικά ιατρεία ή να εργάζονται εκτός ωραρίου σε ιδιωτικές μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

Επιδότηση του 50% των ασφαλιστικών εισφορών της πρώτης ασφαλιστικής κατηγορίας για τους υπηρετούντες ιατρούς και οδοντιάτρους στις δομές υγείας των νησιωτικών και δυσπρόσιτων περιοχών.

Επιδότηση δόσης στεγαστικού δανείου για αγορά πρώτης κατοικίας σε νησιωτική και δυσπρόσιτη περιοχή.

Ένταξη σε πρόγραμμα παραχώρησης ή μίσθωσης κατοικίας του οικείου Δήμου/οικείας Περιφέρειας.

B2. Υπηρεσιακά κίνητρα (προϋπηρεσία, εξέλιξη, κατάρτιση):

Βαθμολογική εξέλιξη με μειωμένα προσόντα.

Αναγνώριση του χρόνου υπηρεσίας επικουρικού ιατρού ή οδοντιάτρου ως προϋπηρεσίας σε περίπτωση πρόσληψης στο ΕΣΥ.

Ενισχυμένη μοριοδότηση προϋπηρεσίας.

Μοριοδότηση εντοπιότητας.

Συνυπηρετήση για δημόσια υπάλληλο - σύζυγο υγειονομικού καθώς και για ζευγάρι υγειονομικών, με δυνατότητα πρόσληψης του ενός σε επικουρική θέση και μετάθεσης του άλλου είτε σε κενή οργανική θέση, είτε, εφόσον δεν υπάρχει, σε προσωποπαγή.

Χορήγηση εκπαιδευτικών αδειών.

Περιοδική συμμετοχή σε προγράμματα μετεκπαίδευσης, με επιδότηση της νοσοκομειακής μονάδας στην οποία υπηρετεί ο ιατρός.

Δυνατότητα απόκτησης διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου, με επιδότηση της νοσοκομειακής μονάδας στην οποία υπηρετεί ο ιατρός, εντός 3 ετών από την τοποθέτησή του σε μονάδα νησιωτικής ή δυσπρόσιτης περιοχής.

Μετεκπαίδευση των ιατρών σε άλλη ειδικότητα ή σε πολυειδικότητα έναντι υποχρέωσης παραμονής τους, για ορισμένο ελάχιστο χρόνο.

Εξαίρεση υποχρεωτικής 2ετούς παραμονής στην ίδια οργανική θέση για τους ιατρούς που επιθυμούν να καταλάβουν θέση σε μονάδα νησιωτικών και δυσπρόσιτων περιοχών.

Το «πλέγμα» κινήτρων διαφορετικού τύπου θα συνδυάζεται με συγκεκριμένες υποχρεώσεις του επαγγελματία υγείας, κυρίως αναφορικά με τον ελάχιστο χρόνο υποχρεωτικής παραμονής στη μονάδα υγείας (από 3ετία έως 5ετία για τις θέσεις μόνιμου προσωπικού και τουλάχιστον 3 έτη για το επικουρικό ιατρικό προσωπικό). Επίσης προτάθηκε να επεκταθεί η χωρική εφαρμογή των κινήτρων - πέραν των μικρών νησιών και των αμιγώς νησιωτικών περιφερειών - σε όλο το νησιωτικό χώρο, όπως αυτός ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία. Επιπλέον, αναφέρθηκε επιπλέον η θεσμοθέτηση συστήματος κινήτρων και υποχρεώσεων και για διοικητικούς υπαλλήλους εξειδικευμένους στην οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας.

Γ. Προτάσεις για την αναβάθμιση των δημόσιων δομών υγείας σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές

Εκτός της δέσμης κινήτρων με σκοπό την προσέλκυση των επαγγελματιών υγείας, οι συμμετέχοντες που έλαβαν το λόγο κατέθεσαν σειρά άλλων προτάσεων για την ενίσχυση και την αναβάθμιση των δημόσιων δομών υγείας σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές, από άποψης ανθρωπίνου δυναμικού, υλικοτεχνικής υποδομής και διοικητικής/επιχειρησιακής οργάνωσης.

Γ1. Διοικητικές – Οργανωτικές Προτάσεις:

Σύσταση αυτοτελών Υγειονομικών Περιφερειών Ιονίων Νήσων και Αιγαίου ή ενιαίας Αυτοτελούς Υγειονομικής Περιφέρειας Νήσων - Μεταβατικά, ορισμός χωρικού υποδιοικητή στην 6^η ΥΠΕ με αρμοδιότητα τα Ιόνια Νησιά.

Σύμπραξη με Υπουργείο Εθνικής Άμυνας για τη διάθεση ειδικευμένων στρατιωτικών σε νοσοκομεία με κενή θέση αντίστοιχης ειδικότητας και με σκοπό την κάλυψη εφημεριών.

Εφαρμογή του υγειονομικού χάρτη για την παραγωγή ιατρικών ειδικοτήτων σε έλλειψη και την πραγματική πλήρωση κενών οργανικών θέσεων.

Αναθεώρηση/επικαιροποίηση υγειονομικού χάρτη για νησιωτικές/δυσπρόσιτες περιοχές και τη διασύνδεσή τους με νοσοκομεία αναφοράς - Βελτίωση διασύνδεσης μεταξύ δομών υγείας νησιωτικών και δυσπρόσιτων περιοχών και νοσοκομείων στα αστικά κέντρα.

Ανασχεδιασμός συστήματος διακομιδών προς κεντρικές μονάδες υγείας - Σύσταση του Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων Υγείας (ΕΚΕΠΥ) νησιωτικής Ελλάδας με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια για τη διαχείριση των αεροδιακομιδών.

Στελέχωση του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ) με ιατρικό προσωπικό, ώστε να μην απασχολούνται για τις αεροδιακομιδές εφημερεύοντες ιατροί των νοσοκομείων.

Σύσταση και λειτουργία κινητών ιατρικών και οδοντιατρικών μονάδων στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.

Γ2. Προτάσεις σχετικά με τη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού:

Αύξηση των προσλήψεων μόνιμου ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού προσωπικού για την κάλυψη κενών οργανικών θέσεων – Παράλληλα, παράταση των συμβάσεων επικουρικού προσωπικού όλων των κατηγοριών και ειδικοτήτων μέχρι την κάλυψη των κενών θέσεων από μόνιμο προσωπικό.

Τροποποίηση του ισχύοντος καθεστώτος προκηρύξεων (ενδεικτικά: διαχωρισμός προκηρύξεων ανά ειδικότητα και ανά νοσοκομείο, «αυτόματη» μεταφορά προκηρύξεων θέσεων που δεν πληρώθηκαν στην αμέσως επόμενη προκήρυξη, «ανοιχτές» θέσεις προκηρύξεων μέχρι την πλήρωσή τους ή για χρονική περίοδο 2-3 ετών).

Υποχρεωτική εκπαίδευση ή/και υποχρεωτική 2μηνη θητεία ιατρών κλάδου ΕΣΥ σε υγειονομικές μονάδες νησιωτικών και δυσπρόσιτων περιοχών.

Άρση μετακίνησης προσωπικού σε άλλες υγειονομικές μονάδες λόγω αναστολής εργασίας των μη εμβολιασμένων υγειονομικών.

Υπηρεσία δεύτερου αγροτικού ιατρού σε αγροτικά ιατρεία όταν ο ένας απασχολείται στο τοπικό νοσοκομείο - Δυνατότητα ιατρών να κάνουν το αγροτικό τους σε κενές οργανικές θέσεις νοσοκομείων και να παίρνουν προϋπηρεσία επικουρικού σε άγονη περιοχή.

Ενεργοποίηση του ν. 3868/2010 για δυνατότητα υπηρεσίας υπαίθρου, αγροτικούς δηλαδή οδοντιάτρους.

Προαιρετική παράταση ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης για τους ιατρούς που υπηρετούν σε μονάδες υγείας νησιωτικών και δυσπρόσιτων περιοχών – Σύναψη συμβάσεων ορισμένου χρόνου με ιατρούς που έχουν συνταξιοδοτηθεί.

Κατηγοριοποίηση ειδικοτήτων και προσδιορισμός ειδικοτήτων σε έλλειψη («άγονες» ειδικότητες) - Δυνατότητα απόκτησης δεύτερης ειδικότητας, όταν πρόκειται για ειδικότητα σε έλλειψη.

Γ3. Προτάσεις σχετικά με υποδομές και εξοπλισμό:

Χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης έργων βελτίωσης του κτιριακού αποθέματος και αναβάθμισης ιατροτεχνολογικού δημόσιων δομών υγείας νησιωτικών και δυσπρόσιτων περιοχών.

Ενίσχυση και αναβάθμιση ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού δημόσιων δομών υγείας σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές - Απλοποίηση διαδικασίας προμηθειών.

Επέκταση υποδομών και υπηρεσιών δικτύου τηλεϊατρικής - Δημιουργία λογισμικού τηλεοδοντιατρικής.

Επέκταση προμήθειας πλωτών ασθενοφόρων σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.

Γ4. Άλλες προτάσεις:

Παροχή υπηρεσιών σε δημόσιες δομές υγείας από ιδιώτες/ελευθεροεπαγγελματίες ιατρούς, με καθεστώς μερικής, μη αποκλειστικής απασχόλησης, σε συνεργασία με τον οικείο Ιατρικό Σύλλογο. Σημειώνεται ότι, βουλευτές της αντιπολίτευσης είτε διαφώνησαν, είτε αντιμετώπισαν με σκεπτικισμό τη συγκεκριμένη πρόταση.

Εύρεση χώρων ανέγερσης ειδικών κατοικιών για τη στέγαση υγειονομικών, σε συνεργασία με την Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου και τα συναρμόδια υπουργεία.

Νομοθετική ρύθμιση για την αστική ευθύνη των ιατρών.

Παροχή δωρεάν οδοντιατρικής φροντίδας στα νησιά, ιδιαίτερα στα πολύ μικρά, με πρωτοβουλία των οδοντιατρικών συλλόγων.

Εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων υγείας με σκοπό την προσέλκυση ειδικευμένων γιατρών.

B. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»

2β. «Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές»

Εισηγητής: Νεοκλής Κρητικός

Η Επιτροπή Περιφερειών, με πρωτοβουλία του Προέδρου της κ. Μάνου Κόνσολα, βουλευτού Π.Ε. Δωδεκανήσου, συνήλθε σε δύο συνεδριάσεις στις 24 Νοεμβρίου 2021 και στις 15 Δεκεμβρίου 2021 με θέμα: «Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.»

Στις δύο συνεδριάσεις συμμετείχε σύσσωμη η ηγεσία του Υπουργείου Υγείας, οι βουλευτές της Επιτροπής και φορείς από την Αυτοδιοίκηση Α' και Β' βαθμού, τον ιατρικό και οδοντιατρικό κλάδο.

Συγκεκριμένα στην πρώτη συνεδρίαση τοποθετήθηκαν κατά σειρά:

Ο κ. Εμμανουήλ Κόνσολας, Πρόεδρος της Επιτροπής Περιφερειών και Βουλευτής Π.Ε. Δωδεκανήσου

Ο κ. Αθανάσιος Πλεύρης, Υπουργός Υγείας και βουλευτής Π.Ε. Α' Αθηνών

Η κυρία Ρόδη Κράτσα Περιφερειάρχης Ιονίων Νήσων

Η κ. Κωνσταντίνος Μουτζούρης, Περιφερειάρχης Βορείου Αιγαίου

Η κυρία Χαρούλα Γιασιράνη, Αντιπεριφερειάρχης Υγείας Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου

Ο κ. Βασίλειος – Νικόλαος Υψηλάντης, Κοσμήτορας της Βουλής και Βουλευτής Π.Ε. Δωδεκανήσου

Ο κ. Νικόλαος Λειβαδάρας, Αντιπρόεδρος ΠΕΔ Βορείου Αιγαίου και Δήμαρχος Σύρου Ερμούπολης

Η κυρία Χριστίνα Αλεξοπούλου, Βουλευτής Π.Ε. Αχαΐας

Ο κ. Στρατής Κύτελης Πρόεδρος, ΠΕΔ Βορείου Αιγαίου

Η κυρία Ματίνα Παγώνη, Πρόεδρος Ένωσης Ιατρών Νοσοκομείων Αθήνας και Πειραιά (ΕΙΝΑΠ) και Αντιπρόεδρος Ομοσπονδίας Ενώσεων Νοσοκομειακών Γιατρών Ελλάδος - Ο.Ε.Ν.Γ.Ε.

Ο κ. Νίκος Συρμαλένιος, Βουλευτής Π.Ε. Κυκλάδων

Ο κ. Θανάσης Εξαδάκτυλος, Πρόεδρος Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου

Ο κ. Αθανάσιος Δεβλιώτης, Πρόεδρος Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας

Η κυρία Φρατζάκη Μαρία, Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Κω

Ο κ. Αποστολάτος Γεράσιμος, Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Καλύμνου

Ο κ. Ηλίας Τσέρκης, Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Ρόδου

Ο κ. Νίκος Διακογεωργίου, Πρόεδρος Οδοντιατρικού Συλλόγου Δωδεκανήσου

Ο κ. Δημήτριος Μπιγάκης, Βουλευτής Π.Ε. Κέρκυρας

Ο κ. Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής Π.Ε. Κυκλάδων

Η κυρία Κυριακή Μάλαμα, Βουλευτής Π.Ε. Χαλκιδικής

Στη δεύτερη συνεδρίαση τοποθετήθηκαν κατά σειρά:

Ο κ. Μάνος Κόνσολας, Πρόεδρος της Επιτροπής Περιφερειών και Βουλευτής Π.Ε. Δωδεκανήσου

Ο κ. Αθανάσιος Πλεύρης, Υπουργός Υγείας και Βουλευτής Π.Ε. Α΄ Αθηνών

Η κυρία Μίνα Γκάγκα, Αναπληρώτρια Υπουργός Υγείας

Ο κ. Θανάσης Εξαδάκτυλος, Πρόεδρος Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου

Ο κ. Κωνσταντίνος Κουτσόπουλος, Αντιπρόεδρος του European Council of Medical Orders (CEOM) και Αντιπρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου (Π.Ι.Σ).

Ο κ. Γεώργιος Λαμπρούλης, Βουλευτής Π.Ε. Λάρισας

Ο κ. Παναγής Καππάτος, Βουλευτής Π.Ε. Κεφαλληνίας

Ο κ. Ανδρέας Ξανθός, Βουλευτής Π.Ε. Ρεθύμνου

Ο κ. Νεοκλής Κρητικός, Βουλευτής Π.Ε. Λακωνίας

Ο κ. Νικόλαος Ηγουμενίδης, Βουλευτής Π.Ε. Ηρακλείου

Ο κ. Αθανάσιος Ζεμπίλης, Βουλευτής Π.Ε. Ευβοίας

Ο κ. Δημήτριος Μπιάγκης, βουλευτής Π.Ε. Κέρκυρας

Ο κ. Κωνσταντίνος Μπούμπας, Βουλευτής Π.Ε. Σερρών

Ο κ. Ανδρέας Μιχαηλίδης, Βουλευτής Π.Ε. Χίου

Σημασία των δύο συνεδριάσεων της Επιτροπής Περιφερειών

Ήταν η πρώτη φορά, που στην Επιτροπή Περιφερειών συζητήθηκε το ανωτέρω ζήτημα, κάτι που αναδεικνύει έτι περαιτέρω τη σημασία της. Έγινε ουσιαστικός διάλογος, κατετέθηκαν σημαντικές προτάσεις και παρόλο που η συγκεκριμένη Επιτροπή δεν είναι αρμόδια για την συζήτηση και προώθηση συγκεκριμένων προτάσεων, έγινε πραγματική και ουσιαστική εργασία, την οποία η παρούσα εισήγηση θα προσπαθήσει να παρουσιάσει σφαιρικά και κατηγοριοποιημένα.

Βασικές προτάσεις για την αντιστροφή της υποστελέχωσης στις μονάδες υγείας των νησιωτικών περιοχών

Η βασική και κυρίαρχη ιδέα είναι να λύσουμε κάποια στιγμή το πρόβλημα της υποστελέχωσης στις δομές Υγείας στις άγονες περιοχές της ελληνικής Επικράτειας. Το ζήτημα της υποστελέχωσης είναι ζωτικής σημασίας, καθώς συνδέεται με δύο βασικές αποστολές ενός ευνομούμενου και κυρίαρχου κράτους:

1. Η ασφάλεια, η πρόληψη και η προστασία της Υγείας των Ελλήνων πολιτών
2. Η ενίσχυση των δομών Υγείας, ειδικά στις περιοχές που βρίσκονται στα σύνορα της χώρας, ιδιαίτερα προς Ανατολάς.

Οι λόγοι λοιπόν, δεν είναι μόνο καθαρά υγειονομικοί, αλλά είναι και ανθρωπιστικοί, ίσης μεταχείρισης και ίσων ευκαιριών, λόγοι εθνικοί.

Όπως δήλωσε ο Υπουργός Υγείας κ. Αθανάσιος Πλεύρης, η συζήτηση στην Επιτροπή Περιφερειών έγινε για να καταρτιστεί πλέον ένα σχέδιο, το οποίο θα καθορίζει συγκεκριμένα κίνητρα, για να μπορέσουν οι περιοχές, που διαχρονικά έχουν ελλείψεις σε ιατρικό προσωπικό, να στελεχωθούν.

Στη συνέχεια, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Περιφερειών, κ. Μάνος Κόνσολας, Βουλευτής Π.Ε. Δωδεκανήσου, έκανε μία σύντομη αναφορά στα σημαντικότερα νομοθετήματα, που αφορούν στην παροχή κινήτρων για τη στελέχωση δομών υγείας σε απομακρυσμένες και αραιοκατοικημένες ορεινές και νησιωτικές ή διαφορετικά άγονες περιοχές. Συγκεκριμένα ανέφερε:

1. Το Ν. 1397/1983
2. Το Προεδρικό Διάταγμα 131/1987
3. Το Ν. 2646/1998
4. Το Ν. 4025/2011
5. Το Ν. 4208/2013
6. Την Υπουργική Απόφαση 137 τις 31/12/2014
7. Το Ν.4368/2016
8. Το Ν. 4483/2017 και
9. Το Ν. 4807/2021

Ακολουθως, ανέφερε ότι έχουν ωριμάσει οι συνθήκες για την ανάληψη μιας νομοθετικής πρωτοβουλίας, που θα θεσπίζει νέα μισθολογικά, βαθμολογικά, φορολογικά κίνητρα, για τους γιατρούς που θα επιλέξουν να υπηρετήσουν στα νησιά. Σημείωσε ότι τα βήματα που έχουν γίνει είναι θετικά, αλλά πρέπει να γίνουν άλματα. Τέλος, επεσήμανε ότι η επίκληση του δημοσιονομικού κόστους μιας τέτοιας παρέμβασης μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο συζήτησης, έστω κι αν αυτό το κόστος είναι σχετικά μικρό, ενώ σημείωσε ότι στη μελέτη κόστους (δημοσιονομικού) – οφέλους, θα πρέπει να μελετηθεί επισταμένως το κόστος των αερο-διακομιδών από τα νησιά στα μεγάλα νοσοκομεία της πρωτεύουσας.

Στη συνέχεια ανακοίνωσε έξι προτάσεις, σε σχέση με τα κίνητρα που πρέπει να δοθούν για την κάλυψη των κενών οργανικών θέσεων στις άγονες περιοχές.

Συγκεκριμένα πρότεινε:

1. Βαθμολογικά κίνητρα για την εξέλιξη των γιατρών στο ΕΣΥ, με την προϋπηρεσία σε δομή δημόσιας υγείας σε νησιωτική περιοχή να προσμετράται διπλή.
2. Χορήγηση επιδόματος στέγης, που θα είναι αφορολόγητο στους γιατρούς που θα επιλέξουν να υπηρετήσουν σε νησιωτικές περιοχές.
3. Μοριοδότηση για τις προσλήψεις μέσω ΑΣΕΠ.
4. Παροχή δυνατότητας στους γιατρούς, που θα υπηρετήσουν 18 μήνες σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές, να ξεκινήσουν την ειδικότητά τους σε νοσοκομεία εκτός επετηρίδας.
5. Δωρεάν εισιτήρια, στους γιατρούς που υπηρετούν σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.
6. Να λαμβάνουν οι ειδικευόμενοι γιατροί που υπηρετούν στα νησιά το ειδικό επίδομα που λαμβάνουν οι αγροτικοί γιατροί.

Κοινό αίτημα των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού

Οι εκπρόσωποι της Αυτοδιοίκησης Α' και Β' Βαθμού επεσήμαναν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μονάδες Υγείας τόσο στην αντιμετώπιση των πολλών και σημαντικών περιστατικών, τους καλοκαιρινούς μήνες με την μεγάλη αύξηση των τουριστών, αλλά και τους χειμερινούς, οπότε και οι καιρικές συνθήκες είναι απαγορευτικές για την διακομιδή των ασθενών σε μεγαλύτερα νοσοκομεία της ηπειρωτικής χώρας, όσο και στην επικοινωνία και τον συντονισμό μεταξύ των διαφορετικών περιφερειακών ενοτήτων και την κεντρική διοίκηση των ΥΠΕ.

Σημείωσαν τις προσπάθειες που κάνουν για την προσέλκυση ιατρών παρέχοντας επιδόματα διατροφής και στέγης, όπως επίσης και τις δυνατότητες που έχουν με τα χρηματοδοτικά τους εργαλεία να αναβαθμίσουν τις μονάδες υγείας, αρκεί να υπάρχει συντονισμός και συνεργασία με την ηγεσία του Υπουργείου Υγείας και τις Διοικήσεις των ΥΠΕ.

Στο πλαίσιο αυτό προτάθηκε από τους περισσότερους η ίδρυση νέων ΥΠΕ, οι οποίες θα έχουν στην εποπτεία τους τα νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου αντίστοιχα. Επίσης σημείωσαν ότι απαιτείται άμεση και ριζική αντιμετώπιση της υποστελέχωσης των μονάδων υγείας

Ιατρική περίθαλψη στις μονάδες Υγείας των νησιωτικών περιοχών

Οι εκπρόσωποι των ιατρικών συλλόγων επεσήμαναν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι λίγοι ιατροί που υπηρετούν στις νησιωτικές περιοχές και σημείωσαν ότι θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη και στενότερη η συνεργασία μεταξύ των νοσοκομείων και των κατά τόπους ιατρικών συλλόγων, να συμμετέχουν στα διοικητικά συμβούλια των Νοσοκομείων, καθώς έχουν τη δυνατότητα, τη γνώση της ανθρωπογεωγραφίας και την δυναμική να καλύψουν κενά που δημιουργούνται στη λειτουργία τους. Προτάσεις που ακούστηκαν από τους εκπροσώπους των Ιατρικών Συλλόγων:

1. Οι οργανικές θέσεις που ανοίγουν να μην επαναπροκηρύσσονται αν δεν καλύπτονται, αλλά να μένουν ανοιχτές
2. Η οικονομική ενίσχυση να μην είναι επιδοματική (όπως κάνουν ορισμένες Περιφέρειες), αλλά να μπει στη συζήτηση ο διπλασιασμός ή ο τριπλασιασμός του μισθού, ειδικά σε άγονες περιοχές με μεγάλη εθνική σημασία.
3. Στις άγονες περιοχές να πηγαίνουν δύο ιατροί μαζί, έτσι ώστε να γνωρίζουν εκ προοιμίου ότι θα μπορούν να πάρουν την άδειά τους.
4. Να έχουν πιο γρήγορη βαθμολογική εξέλιξη.
5. Να μπορούν να παίρνουν άδεια για την παρακολούθηση επιστημονικών συνεδρίων και σεμιναρίων
6. Η διάρκεια παραμονής στο μέρος τοποθέτησής τους θα είναι για τρία χρόνια και στη συνέχεια θα παίρνουν προτεραιότητα για την μετάθεσή τους σε νοσοκομείο της ηπειρωτικής χώρας.
7. Να οργανωθεί καλύτερα το σύστημα διακομιδών
8. Να υπάρχει δυνατότητα τηλεϊατρικής, έτσι ώστε περιστατικά που δε χρήζουν οπωσδήποτε διακομιδής να μπορούν να αντιμετωπίζονται τοπικά. Αποφεύγεται έτσι και ο κίνδυνος της απώλειας του ασθενούς κατά τη μεταφορά.

9. Να μπορούν να παίρνουν εμπειρία ανά διαστήματα από μεγαλύτερα νοσοκομεία αναφοράς, για να μπορούν να αντιμετωπίζουν περισσότερα έκτακτα περιστατικά τοπικά.
10. Να μπορούν οι ιδιώτες ιατροί, που χρησιμοποιούν μπλοκάκι να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους και στα δημόσια νοσοκομεία, όπου υπάρχει ανάγκη.
11. Με Υπουργική Απόφαση και με βάση το Ν. 4512/2018 να δοθεί η δυνατότητα να υπάρχει παρουσία εκπροσώπου του οικείου Ιατρικού συλλόγου στο ΔΣ του Νοσοκομείου
12. Μείωση του ΦΠΑ για την αγορά ιατρικού εξοπλισμού – ιατρικών μηχανημάτων από τον ανώτερο στον κατώτερο.

Οδοντιατρική περίθαλψη στις μονάδες Υγείας των νησιωτικών περιοχών

Η Οδοντιατρική Ομοσπονδία, δια μέσου του Προέδρου της κ. Αθανασίου, Δεβλιώτη ζήτησε να ενεργοποιηθεί ο Νόμος 3868/2010, που μιλούσε για υπηρεσία υπαίθρου, αγροτικούς δηλαδή οδοντιάτρους, με προαιρετική συμμετοχή, καθώς υποστηρίζει ότι υπάρχουν νέοι επιστήμονες που θα ενδιαφέρονταν να κάνουν ένα αγροτικό οδοντιατρείο, να ενισχύσουν το ΕΣΥ στην Περιφέρεια ξεκινώντας βέβαια από τις νησιωτικές δυσπρόσιτες ακριτικές περιοχές.

Κατά τη διάρκεια της τοποθέτησής του, ο Πρόεδρος της Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας ανέφερε ότι, σύμφωνα με μελέτες το 85% με 90% της οδοντιατρικής περίθαλψης καλύπτεται από τις ιδιωτικές δομές, ενώ από τις δημόσιες καλύπτεται μόνο ένα 10%. Για αυτή την πραγματικότητα δεν ευθύνεται μόνο η ύπαρξη κενών στις οργανικές θέσεις, αλλά και η ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας στην οδοντιατρική στον δημόσιο τομέα, η οποία συνδέεται κατά κύριο λόγο με τον απαρχαιωμένο οδοντιατρικό εξοπλισμό.

Τέλος, ζήτησε τη θέσπιση ρήτρας στοματικής υγείας στο σύστημα υγείας 5%, γεγονός που θα οδηγήσει σε 10 με 15 χρόνια σε μία πολύ καλή στοματική υγεία των Ελλήνων πολιτών, καθώς η πρόληψη είναι επένδυση.

Τουρισμός και παρεχόμενη υπηρεσία στις μονάδες Υγείας

Μία σημαντική διάσταση η οποία αναδείχθηκε από τις τοποθετήσεις είναι ότι το καλοκαίρι με τη μεγάλη αύξηση της τουριστικής κίνησης, γίνεται πολύ δύσκολη η λειτουργία των μονάδων Υγείας του Δημοσίου, ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζεται άνθιση στον ιδιωτικό τομέα. Η αύξηση των τουριστών αποτελεί ευκαιρία και για την άνθιση του ιατρικού τουρισμού, ενώ σε νησιά όπως για παράδειγμα η Κως, η οποία αποτελεί πλέον τον τέταρτο τουριστικό προορισμό είναι απαραίτητη η αναδιάρθρωση του οργανισμού του νοσοκομείου, καθώς ο πληθυσμός του νησιού τα τελευταία 30 χρόνια έχει διπλασιαστεί, ενώ πρέπει να υπολογίσει κανείς και τους περίπου 10.000 εποχικούς υπαλλήλους που εργάζονται στα τουριστικά καταλύματα, κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου. Η Πρόεδρος του ιατρικού συλλόγου Κω σημείωσε χαρακτηριστικά: «Το τουριστικό προϊόν, ο τουρισμός, είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας. Όταν, λοιπόν, στην Κω έχουμε ένα νοσοκομείο το οποίο αποτελεί τη μοναδική Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Φροντίδα Υγείας που λειτουργεί 24 ώρες το 24ωρο, με την υποστελέχωση που υπάρχει φανταστείτε, τι

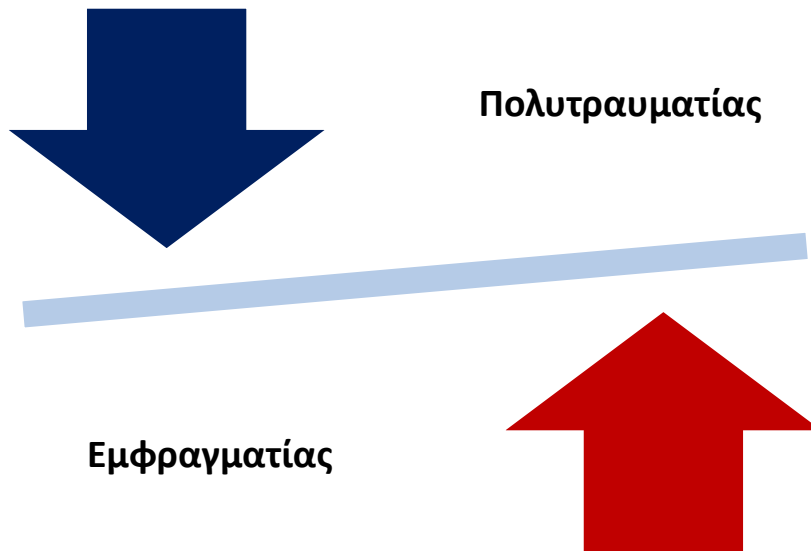
φόρτος εργασίας και γενικά τι ανασφάλεια επικρατεί στους κατοίκους, αλλά και σε εμάς τους ίδιους τους γιατρούς που εργαζόμαστε στο νοσοκομείο.»

Συνοπτικά

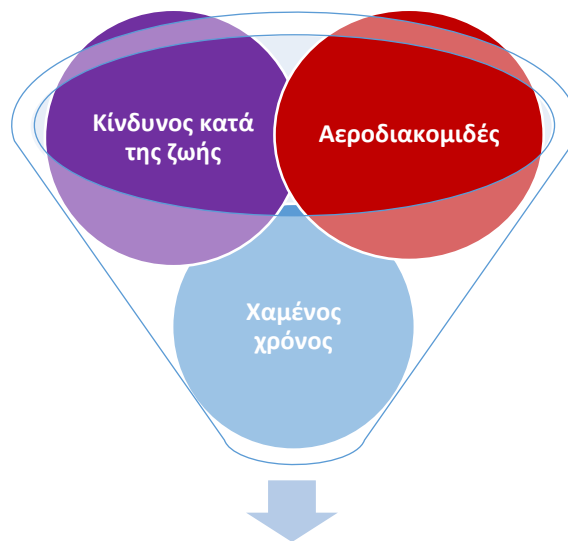
- Τα κίνητρα για τους ιατρούς και οδοντιάτρους για την στελέχωση των δομών Υγείας σε άγονες, νησιωτικές περιοχές θα μπορούσαν να συνοψισθούν στο ακόλουθο διάγραμμα

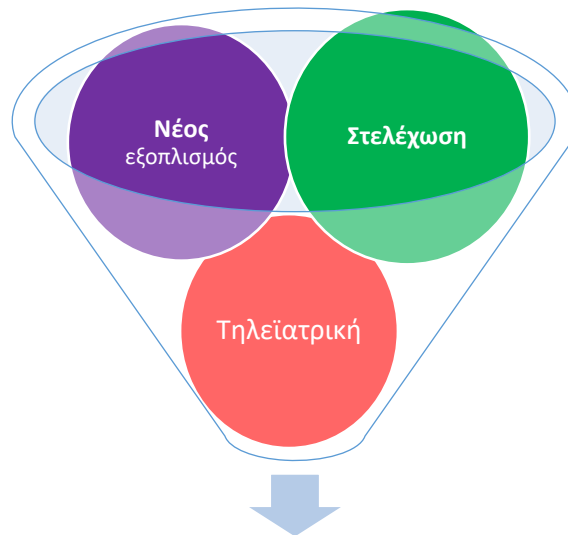
- Βασικός στόχος η αντιμετώπιση του ασθενούς στην αρχή του περιστατικού, είτε είναι ένα τραύμα, είτε πολλά τραύματα, είτε ένα έμφραγμα. Πρέπει δηλαδή πρώτο μέλημα να είναι η στελέχωση των μονάδων υγείας για την αντιμετώπιση των τραυμάτων και των εμφραγμάτων.

- Δημοσιονομικό κόστος κινήτρων και μέτρων για την στελέχωση των μονάδων υγείας στις άγονες περιοχές.

Μη μετρήσιμο κόστος

Μετρήσιμο Δημοσιονομικό Κόστος

Σε περίπτωση που καταφέρουμε να στελεχώσουμε τις μονάδες Υγείας στις απομακρυσμένες περιοχές, τότε μπορούμε σίγουρα να έχουμε αντίστοιχα ένα μετρήσιμο δημοσιονομικό κόστος, ενώ αντίθετα στην παρούσα φάση, το κόστος από τις αεροδιακομιδές μόνο είναι πολύ μεγάλο και μη μετρήσιμο εκ των προτέρων.

Γενικό Συμπέρασμα

Από τις δύο συνεδριάσεις της Επιτροπής Περιφερειών με θέμα: «Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές», διαπιστώνεται ότι πρέπει άμεσα να προχωρήσουμε σε τομές για την αντιμετώπιση της υποστελέχωσης στις άγονες περιοχές.

Οι βασικές προτάσεις συνοψίζονται στις εξής πέντε:

1. Υψηλά μισθολογικά, βαθμολογικά και φορολογικά κίνητρα.
2. Εξοπλισμός με κατάλληλο και καινούριο εξοπλισμό.
3. Οι θέσεις στις προκηρύξεις να παραμένουν ανοιχτές.
4. Οι ιατροί να έχουν τη δυνατότητα να παίρνουν άδειες και να εκπαιδεύονται.
5. Μετά από την τριετία να παίρνουν προτεραιότητα στη διαδικασία των μεταθέσεων.

B. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»

2γ. «Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές»

Εισηγητής: Νικόλαος Ηγουμενίδης

Στο πλαίσιο της πανδημίας και της ανάγκης στήριξης του Δημόσιου Συστήματος Υγείας, κατατίθενται οι κυριότερες προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.

Για μια ουσιαστική παρέμβαση, απαιτείται η μονιμοποίηση στο ΕΣΥ του συνόλου του υγειονομικού προσωπικού που έδωσε τη μάχη της πανδημίας στη πρώτη γραμμή, η αυτόματη προκήρυξη όλων των κενούμενων οργανικών θέσεων στο ΕΣΥ, η αναδιαμόρφωση του μισθολογίου του ιατρικού προσωπικού, ώστε ο εισαγωγικός μισθός για τον πρωτοδιόριστο γιατρό να είναι τα 2.000 ευρώ, αναλογικές αυξήσεις των μισθών για το μη ιατρικό, υγειονομικό προσωπικό και ένταξη όλων των εργαζόμενων στο καθεστώς των Βαρέων και Ανθυγιεινών. Σε μείζον ζήτημα αναδεικνύεται η ανάγκη θωράκισης με μόνιμο προσωπικό και η ενσωμάτωση των επικουρικών όλων των ειδικοτήτων και του ιατρικού και του νοσηλευτικού κλάδου και όλων των λοιπών ειδικοτήτων που λήγουν.

Απαιτείται ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα για το ΕΣΥ, στο οποίο να παρέχονται ειδικά κίνητρα για τις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές. Τα κίνητρα αυτά θα πρέπει να έχουν οικονομικό, διοικητικό και επιστημονικό χαρακτήρα. Τα κυριότερα εξ αυτών είναι:

Η χορήγηση επιδόματος στέγης, που θα είναι αφορολόγητο στους γιατρούς που θα επιλέξουν να υπηρετήσουν σε νησιωτικές περιοχές, ώστε να αντιμετωπιστεί το ζήτημα να βρεθεί αξιοπρεπής στέγαση για γιατρούς.

Η επιπλέον μοριοδότηση για τις προσλήψεις μέσω ΑΣΕΠ, για όσους υπηρετούν στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.

Η παροχή δυνατότητας στους γιατρούς, που θα υπηρετήσουν 18 μήνες σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές, να ξεκινήσουν την ειδικότητά τους σε νοσοκομεία εκτός επετηρίδας.

Παροχή δωρεάν εισιτηρίων στους γιατρούς που υπηρετούν σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.

Η δυνατότητα να λαμβάνουν και οι ειδικευόμενοι γιατροί, που υπηρετούν στα νησιά, το ειδικό επίδομα, που λαμβάνουν οι αγροτικοί γιατροί.

Κίνητρα σε άμεση σχέση με την εκπαίδευση και την εξέλιξη του προσωπικού, σε συνδυασμό και με την τηλεεκπαίδευση. Έχει κατατεθεί η πρόταση, κατά τη διάρκεια της θητείας των γιατρών, να μπορούν για πέντε εργάσιμες ημέρες, είτε το μήνα, είτε κάθε δύο μήνες, να πηγαίνουν σε μεγαλύτερα νοσοκομεία των μεγάλων πόλεων, που διαθέτουν και άλλες εξειδικευμένες υπηρεσίες, ώστε να μπορούν να εκπαιδεύονται.

Ειδικότερα, θα πρέπει να υπάρξει ειδική μέριμνα για το ζήτημα της ασφάλειας των ιατρών, οι οποίοι ειδικά σε ειδικότητες μονήρεις ή με ανεπαρκή κάλυψη των κλινικών και των τμημάτων, καλούνται να προσφέρουν υπηρεσίες με δυσκολίες χειρισμού σοβαρών και βαρέων περιστατικών. Τίθεται ως επιτακτικό, με άλλα λόγια, το ζήτημα

της νομικής κάλυψης των ανθρώπων, οι οποίοι υπηρετούν το σύστημα υγείας και της νομικής κατοχύρωσής τους, για τις ιατρικές πράξεις που κάνουν και την ιατρική που ασκούν σε αυτές τις περιοχές.

Είναι επίσης απαραίτητο να υπάρχει διασύνδεση των δομών υγείας, ώστε ένας ασθενής, που διαγιγνώσκεται με μια πάθηση, να γνωρίζει όλη την πορεία των εξετάσεων και τις δομές στις οποίες απευθύνεται, με κάλυψη και των εξόδων μετακίνησης, αλλά και του απαραίτητου συνοδού.

Επίσης, η διατήρηση του ανεμβολίαστου προσωπικού με υψηλά standards υγειονομικής ασφάλειας ενισχύει, σε μια κρίσιμη περίοδο για τα θέματα της υγείας, τις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.

Στις πιο εξειδικευμένες προτάσεις είναι η θέσπιση ρήτρας στοματικής υγείας στο σύστημα υγείας.

Για την ουσιαστική στήριξη των δυσπρόσιτων περιοχών, είναι αναγκαία:

Η ενίσχυση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, με τριπλασιασμό των δομών Τοπικών Ομάδων Υγείας (ΤΟΜΥ), ώστε από τις 127 που λειτουργούν σήμερα, να αυξηθούν στις 380 σε όλη τη χώρα.

Η εδραίωση του θεσμού του οικογενειακού γιατρού σε όλη την επικράτεια και για όλους τους πολίτες.

Η λειτουργία ανά δήμο Πολυδύναμων Κέντρων Υγείας.

Ένα Δίκτυο Ολοκληρωμένης κατ' οίκον Φροντίδας.

B. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»

2γ. «Προτάσεις και κίνητρα για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές»

Εισηγήτρια: Κυριακή Μάλαμα

Το ζήτημα της στελέχωσης των δημοσίων δομών υγείας στις δυσπρόσιτες και νησιωτικές περιοχές απασχόλησε την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιφερειών σε δύο συνεδριάσεις. Στην συνεδρίαση της 24ης Νοεμβρίου 2021 και στη συνεδρίαση της 15ης Δεκεμβρίου 2021.

Στη συνεδρίαση της 24ης Νοεμβρίου τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ. Αθανάσιος Πλεύρης, Υπουργός Υγείας, Ρόδη Κράτσα, Περιφερειάρχης Ιονίων Νήσων, Κώστας Μουτζούρης, Περιφερειάρχης Βορείου Αιγαίου, Χαρούλα Γιασιράνη, Αντιπεριφερειάρχης Νοτίου Αιγαίου, Στρατής Κυτέλης, Πρόεδρος ΠΕΔ Βορείου Αιγαίου, Αλέξανδρος Παρίσης, Πρόεδρος ΠΕΔ Ιονίων Νήσων, Νίκος Λειβαδάρας, Αντιπρόεδρος ΠΕΔ Νοτίου Αιγαίου, Μιχάλης Ερωτόκριτος, Δήμαρχος Κάσου, Στράτος Αμύγδαλος, Αντιδήμαρχος Καστελόριζου, Χρήστος Ροΐλος, Διοικητής της Δεύτερης Υγειονομικής Περιφέρειας Πειραιώς και Αιγαίου, Θανάσης Εξαδάκτυλος, Πρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, Ματίνα Παγώνη, Πρόεδρος της Ένωσης Ιατρών Νοσοκομείων Αθήνας και Πειραιά και Αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας Νοσοκομειακών Ιατρών Ελλάδος, Αθανάσιος Δεβλιώτης, Πρόεδρος της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας, Νίκος Διακογεωργίου, Πρόεδρος του Οδοντιατρικού Συλλόγου Δωδεκανήσου, Ηλίας Τσέρκης, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Ρόδου, Μαρία Φρατζάκη, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Κω, Γεράσιμος Αποστολάτος, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Καλύμνου και Παναγιώτα Βούλγαρη, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Κυκλάδων.

Στη συνεδρίαση της 15^{ης} Δεκεμβρίου τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ. Αθανάσιος Πλεύρης, Υπουργός Υγείας, Ασημίνα Γκάγκα, Αναπληρώτρια Υπουργός Υγείας, Αθανάσιος Εξαδάκτυλος, Πρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου (Π.Ι.Σ), Κωνσταντίνος Κουτσόπουλος, Αντιπρόεδρος του European Council of Medical Orders (CEOM) και Αντιπρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου (Π.Ι.Σ). Επίσης, στην επιτροπή παρέστη η κυρία Ζωή Ράπτη, Υφυπουργός Υγείας, Αρμόδια για Θέματα Ψυχικής Υγείας.

Όπως τόνισε ο Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών, κ. Εμμανουήλ Κονσόλας, το αντικείμενο των συνεδριάσεων είναι να συζητηθεί η δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών που θα θεσπίζουν κίνητρα για τους ιατρούς, που θα επιλέξουν να υπηρετήσουν στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας, ώστε να μπορέσουν να καλυφθούν οι πολύ μεγάλες υγειονομικές ανάγκες των περιοχών αυτών.

Στη συνεδρίαση τοποθετήθηκαν εισηγητές από όλα τα κόμματα και ανέδειξαν όψεις του προβλήματος της υποστελέχωσης των δομών υγείας, ενώ κατατέθηκαν και προτάσεις από τους φορείς της υγείας και της αυτοδιοίκησης, που συμμετείχαν.

Από την πλευρά της κυβέρνησης τοποθετήθηκε ο Υπουργός Υγείας και οι αρμόδιες Υφυπουργοί, καταθέτοντας την κυβερνητική οπτική για το πρόβλημα και τις διαδικασίες που προκρίνουν για την αντιμετώπισή του.

Ο Υπουργός Υγείας, κ. Αθανάσιος Πλεύρης, τόνισε ότι, στόχος είναι να ξεκινήσει η συγκεκριμένη συζήτηση από την πλευρά του Υπουργείου Υγείας, χωρίς να υπάρχουν προειλημμένες αποφάσεις. Επιδιωκόμενο είναι να ληφθούν υπόψη όλες οι καλές προτάσεις. Να καταρτιστεί ένα σχέδιο, ώστε να υπάρχουν συγκεκριμένα κίνητρα, για να μπορέσουν οι περιοχές που διαχρονικά έχουν ελλείψεις σε ιατρικό προσωπικό, να καλυφθούν. Πρόκειται για ελλείψεις, που όλες οι κυβερνήσεις προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν με προκηρύξεις, που όμως κατέληγαν άγονες.

Η κυρία Ρόδη Κράτσα, Περιφερειάρχης Ιόνιων Νήσων, υπογράμμισε ότι αναμένονται τα κίνητρα που υποσχέθηκε η Ελληνική Κυβέρνηση, η προηγούμενη ηγεσία του Υπουργείου Υγείας, τα οποία θα θεσμοθετηθούν μέσα σε αυτό το πολύπλοκο πλαίσιο, που αποτελεί η προσέλκυση γιατρών στα νοσοκομεία και στις δομές υγείας.

Ο κ. Κωνσταντίνος Μουτζούρης, Περιφερειάρχης Βορείου Αιγαίου, κατέθεσε δύο προτάσεις: την προσέγγιση των ευρωπαϊκών δεδομένων σε σχέση με μισθολογικά και λοιπά κίνητρα και την ενίσχυση του θεσμού των Κέντρων Υγείας και γενικά της πρωτοβάθμιας υγείας.

Ο κ. Βασίλειος - Νικόλαος Υψηλάντης, Κοσμήτορας της Βουλής και βουλευτής Δωδεκανήσου της Νέας Δημοκρατίας σημείωσε ότι θα πρέπει να υπάρξει μία αναθεώρηση του Εθνικού Συστήματος Υγείας σε πολλά ζητήματα, δεδομένου ότι τα νησιά και η οχύρωσή τους ξεκινάει από τις δομές υγείας. Είναι εθνικό θέμα να υπάρχει ένας «μπούσουλας», μία καταγραφή ενός εθνικού συστήματος για τη νησιωτική υγεία.

Ο κ. Νικόλαος Λειβαδάρας, Αντιπρόεδρος ΠΕΔ Νοτίου Αιγαίου και Δήμαρχος Σύρου, υπογράμμισε ότι η υποστελέχωση είναι το πρώτο και μεγάλο πρόβλημα. Μετά από αυτό ακολουθούν και πολλά άλλα. Είναι απαραίτητη η ενίσχυση του προσωπικού όλων των βαθμίδων, ιατρικού, νοσηλευτικού, παραϊατρικού, διοικητικού και τεχνικού, στις υγειονομικές μονάδες της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, με προσλήψεις για την κάλυψη των κενών οργανικών θέσεων.

Η κυρία Χριστίνα Αλεξοπούλου, Βουλευτής Αχαΐας της Νέας Δημοκρατίας, σημείωσε ότι το θέμα είναι όχι απλώς επίκαιρο, αλλά αποτελεί επιτακτική ανάγκη. Οι ρεαλιστικές προτάσεις που κατατίθενται για τη στελέχωση των δομών δημόσιας υγείας και στις νησιωτικές περιοχές αλλά και στις δυσπρόσιτες, γιατί και οι άλλοι νομοί, όπως ο νομός Αχαΐας, έχουν δυσπρόσιτες περιοχές, πρέπει να υιοθετηθούν και να εφαρμοστούν όσο το δυνατόν πιο σύντομα, προκειμένου οι δημόσιες δομές αυτές να μην μένουν αποψιλωμένες.

Ο κ. Στρατής Κυτέλης, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΠΕΔ Βορείου Αιγαίου, σημείωσε ότι η Λέσβος είναι “στο κόκκινο” και ίσως οι συγκεκριμένες συνεδριάσεις είναι ένα βήμα, για να αναδείξουμε τις ανάγκες και τις ελλείψεις του Εθνικού Συστήματος Υγείας αλλά και τη δημόσια υγεία γενικότερα. Ο Δήμος Μυτιλήνης υποφέρει, διότι είχε να αντιμετωπίσει δύο μεγάλα ζητήματα, αυτό του μεταναστευτικού των 25 χιλιάδων μεταναστών, που φιλοξένησε και αυτόν της πανδημίας.

Η κυρία Ματίνα Παγώνη, Πρόεδρος της Ένωσης Ιατρών Νοσοκομείων Αθήνας και Πειραιά, ανέφερε ότι απαραίτητα κίνητρα είναι το μισθολόγιο, το θέμα του ενοικίου, το

σπίτι και ο ορίζοντας τριετίας ή τετραετίας για έναν γιατρό. Επιπλέον, θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια, ώστε οι γιατροί που θα πάνε σε μια παθολογική κλινική, σε ένα νοσοκομείο σε ένα νησί, τουλάχιστον να είναι δύο. Οι θέσεις που θα προκηρυσσονται θα πρέπει να είναι τουλάχιστον δύο.

Ο κ. Νικόλαος Συρμαλένιος, βουλευτής Κυκλάδων του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, ανέφερε ότι ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία παρουσίασε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα για το ΕΣΥ. Μέσα σε αυτό το πρόγραμμα υπάρχει κεφάλαιο για ειδικά κίνητρα για τις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές. Τα κίνητρα αυτά έχουν οικονομικό, διοικητικό και επιστημονικό χαρακτήρα. Η γενναία αύξηση του μισθού μπορεί να είναι ένα πολύ σοβαρό κίνητρο. Υπάρχουν κι άλλα κίνητρα, που έχουν σχέση με την εκπαίδευση, την εξέλιξη αυτού του προσωπικού, σε συνδυασμό και με την τηλεεκπαίδευση. Επομένως, σε αυτή την πρόταση έχει γίνει ειδική επεξεργασία, με ένα κόστος ετήσιο, που φτάνει περίπου τα 50 εκατομμύρια τον χρόνο. Δεν είναι μεγάλο το ποσό, ειδικά όταν θέλουμε να καλύψουμε τις ανάγκες των νησιωτικών και των δυσπρόσιτων περιοχών.

Ο κ. Αθανάσιος Εξαδάκτυλος, Πρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, σημείωσε ότι χρειαζόμαστε ένα νομοθετικό πλαίσιο διαφορετικό, που θα καθιστά τις υπηρεσίες υγείας σε ένα νησί διαθέσιμες στο σύνολο του πληθυσμού. Αυτό σημαίνει ότι χρειαζόμαστε την αναθεώρηση πάρα πολλών διατάξεων, τόσο σε ό,τι αφορά την άσκηση της ιδιωτικής ιατρικής, όσο και σε ό,τι αφορά τη λειτουργία των κρατικών νοσοκομείων. Τα ισχυρά κίνητρα είναι οικονομικά, μισθολογικά, φορολογικά, λοιπές απολαβές, αλλά και εκπαιδευτικά, διότι η ανέλιξη ενός νέου γιατρού είναι πολύ σημαντικό κίνητρο, εξίσου σημαντικό με τα οικονομικά και τα κοινωνικά κίνητρα.

Ο κ. Αθανάσιος Δεβιώτης, Πρόεδρος της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας, τόνισε ότι πρέπει να προχωρήσει ο ψηφιακός μετασχηματισμός, σε ό,τι αφορά τη στοματική υγεία και τα οδοντιατρεία των δημοσίων δομών. Να δημιουργηθεί ένα ηλεκτρονικό αρχείο καταγραφής οδοντιατρικού ιστορικού των πολιτών, με κοινό οδοντιατρικό πρόγραμμα στα Κέντρα Υγείας, συνδεδεμένο με κεντρική διεύθυνση στοματικής υγείας, ούτως ώστε να μπορούμε να παρεμβαίνουμε. Χρειάζεται μια πολιτική για την εθνική στρατηγική στοματικής υγείας. Συγχρόνως, ειδικά για τις δυσπρόσιτες κι απομακρυσμένες περιοχές, να δημιουργηθεί ένα ειδικό λογισμικό για τηλε-οδοντιατρική. Είναι απαραίτητη μια γρήγορη παροχή συμβουλευτικής διάγνωσης, ούτως ώστε να παραπέμπονται τα άκρως επείγοντα περιστατικά, όταν κινδυνεύει ακόμη και η ζωή του συνανθρώπου μας, άμεσα στις δημόσιες δομές.

Η κυρία Μαρία Φρατζάκη, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Κω, σημείωσε ότι οι ιατροί ζητούν αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας, αξιοπρεπείς μισθούς και αξιοπρεπείς παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας προς τους πολίτες. Σε αυτό το πλαίσιο, κατατίθενται προτάσεις, ευελπιστώντας στην άμεση επίλυσή των προβλημάτων.

Ο κ. Γεράσιμος Αποστολάτος, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Επαρχίας Καλύμνου, υπογράμμισε ότι δεν έχει δοθεί στους ιατρικούς συλλόγους η αρμοδιότητα από τις εκάστοτε κυβερνήσεις, ούτως ώστε να μπορούν να συμμετέχουν κι αυτοί στον χάρτη της υγείας στα νησιά.

Ο κ. Ηλίας Τσέρκης, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Ρόδου, τόνισε ότι τα οικονομικά κίνητρα δεν είναι αρκετά, προκειμένου να στελεχωθούν οι πρωτοβάθμιες δομές υγείας

από ιατρικό προσωπικό στα νησιά. Πρέπει να δημιουργηθούν οι συνθήκες εκείνες, που θα αυξήσουν την ασφάλεια των γιατρών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Ο κ. Νίκος Διακογεωργίου, Πρόεδρος του Οδοντιατρικού Συλλόγου Δωδεκανήσου, τόνισε ότι, όσον αφορά στην πρόσληψη των υγειονομικών στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές, οι προτάσεις πρέπει να αφορούν και στον οργανωτικό χαρακτήρα. Χωρίς το οργανόγραμμα, το οποίο είναι αναγκαίο να υπάρχει, δεν μπορεί να γίνει καμία πολιτική. Πρέπει να καθοριστεί ο αριθμός των οδοντιάτρων που απαιτούνται σε κάθε δομή. Να προβλεφθούν σαφέστατα, εκτός από τον οδοντίατρο, ειδικότητες όπως του οδοντοτεχνίτη και των νοσηλευτών. Επίσης, να ιδρυθούν νέες δομές σε μικρότερα νησιά, που δεν υπάρχουν, γιατί και εκεί οι ανάγκες είναι ιδιαίτερες.

Ο κ. Δημήτριος Μπιάγκης, Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΑΛ Κέρκυρας, σημείωσε ότι υπάρχουν προβλήματα, τα οποία έρχονται από παλιά και υπάρχουν ευθύνες, διαχρονικά, όλων των κυβερνήσεων. Σήμερα όμως, πρέπει να το αντιμετωπίσουμε, με δεδομένο και το ότι τα υγειονομικά θέματα πλέον τα προτάσσουμε και στο κομμάτι του τουριστικού προϊόντος. Δεν υπάρχει πρόταση για το αύριο, σε σχέση με τον τουρισμό, που να μην εμπεριέχει δομές υγείας αξιόπιστες, οι οποίες να πείθουν τον επισκέπτη, για τις υπηρεσίες που μπορούν να δώσουν.

Ο κ. Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής Κυκλάδων της Νέας Δημοκρατίας, υπογράμμισε ότι η κυβέρνηση και το Υπουργείο πρέπει να σκύψει και στα Κέντρα Υγείας και να δώσει κίνητρα και στους αγροτικούς γιατρούς. Τα κίνητρα αυτά, δεν πρέπει να είναι μόνο οικονομικά και μισθολογικά, αλλά ενδεχομένως και άλλα, τα οποία θα μπορέσουν να φέρουν τον κόσμο και τους γιατρούς κοντά στα Κέντρα Υγείας και να μην είναι πολλές θέσεις άγονες.

Η κυρία Κυριακή Μάλαμα, Βουλευτής Χαλκιδικής του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία τόνισε ότι το πρώτο ζητούμενο είναι η θέσπιση οικονομικών και υπηρεσιακών κινήτρων για τον διορισμό των υγειονομικών λειτουργών στις απομακρυσμένες δομές. Επίσης, να εξετάσουμε το στεγαστικό πρόβλημα για έναν υγειονομικό λειτουργό, που διορίζεται σε μια δυσπρόσιτη περιοχή ή σε μία τουριστική περιοχή, που αναγκάζεται να φύγει τον Μάιο, για να μπορέσει να ξαναπάρει το σπίτι τον Σεπτέμβριο. Ταυτόχρονα, χρειάζονται κίνητρα για τη στήριξη της καριέρας αυτού του υγειονομικού λειτουργού, είτε αυτά αφορούν στην πριμοδότησή του με μοριοδότηση είτε την προσμέτρηση αυτής της προϋπηρεσίας, για την ανέλιξή του σε μια θέση ευθύνης. Όμως, αυτά τα μέτρα ίσως και να μην αρκούν, εάν δεν βελτιωθεί συνολικά η εικόνα των δομών της δημόσιας υγείας στις απομακρυσμένες περιοχές.

Η κυρία Ασημίνα Γκάγκα, Αναπληρώτρια Υπουργός Υγείας, σημείωσε ότι το Υπουργείο το ενδιαφέρει η στελέχωση των 124 νοσοκομείων της χώρας όχι μόνο από γιατρούς, αλλά και από νοσηλευτικό προσωπικό και από τεχνολόγους και όλες τις άλλες ειδικότητες που χρειάζονται. Όμως, ενδιαφέρει και η στελέχωση των περιφερειακών ιατρείων, που είναι κυρίως γενικοί ιατροί και βέβαια το νοσηλευτικό και διοικητικό προσωπικό σε όλα τα μέρη. Είναι πολύ σημαντικός ο διάλογος, όπως και τα κίνητρα για τον εντόπιο πληθυσμό, ώστε να παραμείνει στην περιοχή του και να έχουμε έναν προγραμματισμό από την αρχή.

Ο κ. Κωνσταντίνος Κουτσόπουλος, Αντιπρόεδρος του European Council of Medical Orders (CEOM) και Αντιπρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, ανέφερε ορισμένες προτάσεις και κίνητρα επιγραμματικά. Όσον αφορά τα οικονομικά κίνητρα,

είναι αδιανόητο να είναι ο μισθός των γιατρών της Ελλάδας στο 1/3 αυτού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι Έλληνες γιατροί, οι οποίοι έχουν μετακινηθεί στην Ευρώπη, είναι πολύ υψηλού επιπέδου. Αυτό τώρα πρέπει να αναγνωριστεί και εδώ, με οικονομική ενίσχυση, διαφορετικά θα συνεχιστεί το brain drain, λόγω των γιατρών που φεύγουν στο εξωτερικό.

Ο κ. Γεώργιος Λαμπρούλης, Βουλευτής Λάρισας του ΚΚΕ, τόνισε ότι συζητούμε για κίνητρα, προκειμένου να προσελκύσουμε γιατρούς για να στελεχώσουν τις δημόσιες μονάδες υγείας στα νησιά και τις δυσπρόσιτες περιοχές, αλλά σε ποιο σύστημα υγείας; Γιατί ο γιατρός που θα δεχθεί να πάει, με τι μισθό θα πάει; Πέρα από τα οικονομικά μεγέθη, δηλαδή τον μισθό του και τις εφημερίες, τα κίνητρα έχουν να κάνουν και με τις συνθήκες εργασίας και με τις συνθήκες διαβίωσης. Δηλαδή, όταν δεν υπάρχουν παιδικόι σταθμοί, για παράδειγμα, πώς θα πάρει κάποιος την οικογένειά του για να μείνει εκεί; Συνεπώς, είναι ένα ζήτημα γενικότερης πολιτικής στον χώρο της υγείας και δεν μπορεί να παρουσιάζονται τώρα, μπροστά στα οξυμένα σημερινά προβλήματα, λύσεις του παρελθόντος.

Ο κ. Παναγής Καππάτος, Βουλευτής Κεφαλληνίας της Νέας Δημοκρατίας σημείωσε ότι το γενικότερο συμπέρασμα είναι η ανάγκη για μια νομοθετική παρέμβαση για τη θεσμοθέτηση κινήτρων, που θα λαμβάνει σοβαρά την παραπάνω πραγματικότητα. Έχουμε να αντιμετωπίσουμε κοινωνικές εξελίξεις, που ξεπερνούν το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο.

Υπάρχουν τρία σοβαρά εμπόδια που αντιμετωπίζουμε: Το πρώτο είναι το φαινόμενο της αστυφιλίας και της επιθυμίας των περισσότερων νέων ιατρών να ζήσουν στις μεγάλες πόλεις. Το δεύτερο είναι ότι υπάρχει εύλογη ανησυχία πολλών ιατρών για την επαγγελματική τους εξέλιξη. Έτσι, προτιμούν μεγάλα νοσοκομεία της χώρας, με περισσότερα περιστατικά και ταχύτερη απόκτηση εργασιακής εμπειρίας. Το τρίτο είναι ότι πολλοί γιατροί, που εκπαιδεύτηκαν και πήραν το πτυχίο τους στα ελληνικά πανεπιστήμια, με μεγάλο κόστος για τους φορολογούμενους, προσφέρουν πλέον τις υπηρεσίες τους σε συστήματα υγείας χωρών του εξωτερικού, με πολύ υψηλότερες αμοιβές.

Ο κ. Ανδρέας Ξανθός, Βουλευτής Ρεθύμνου του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, σημείωσε ότι η συζήτηση για τις δομές υγείας και τη στελέχωσή τους στις άγονες και δυσπρόσιτες περιοχές έχει μια διαχρονική αξία και υπάρχουν διαχρονικά προβλήματα και ελλείμματα. Η υγειονομική κρίση και η κρίση στελέχωσης, που σοβεί στο σύστημα υγείας αυτήν την περίοδο και λόγω της πανδημίας, έχει επιβαρύνει πάρα πολύ την κατάσταση στις περιοχές αυτές. Ουσιαστικά, έχει διευρύνει την ανισότητα των ανθρώπων που ζουν σε αυτά τα μέρη, όσον αφορά στη δυνατότητά τους την ώρα της ανάγκης να έχουν ασφαλή και αποτελεσματική φροντίδα.

Ο κ. Νεοκλής Κρητικός, Βουλευτής Λακωνίας της Νέας Δημοκρατίας, υπογράμμισε ότι σκοπός όλων είναι να βελτιώσουμε και να δώσουμε σε πρώτο βαθμό, την πρώτη ώρα, την βοήθεια στους συμπολίτες μας. Θέλουμε να αντιμετωπίσουμε τον εμφραγματία και θέλουμε να αντιμετωπίσουμε και τον τραυματία ή τον πολυτραυματία; Για να τον αντιμετωπίσουμε, πρέπει να διαλέξουμε σωστούς γιατρούς, με εκπαίδευση. Άρα, εκεί είναι τα κίνητρα που πρέπει να δώσουμε, για να τους τραβήξουμε κοντά μας. Θα μπορούσαμε να δώσουμε, για παράδειγμα, ένα 10% στα παιδιά, για να μπαίνουν στο πανεπιστήμιο ή οτιδήποτε άλλο.

Ο κ. Νικόλαος Ηγουμενίδης, Βουλευτής Ηρακλείου ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, διερωτήθηκε τι μήνυμα εκπέμπει η πολιτική ηγεσία, η Πολιτεία, η κυβέρνηση, αυτή τη στιγμή, σχετικά με το δημόσιο σύστημα υγείας. Είναι ένα μήνυμα απαξίωσης. Εφόσον αυτό κυριαρχεί, όλα τα μέτρα θα μείνουν καλές προτάσεις, καλές σκέψεις, αλλά ουσιαστικά θα αποδειχθούν αναποτελεσματικά.

Ο κ. Αθανάσιος Ζεμπίλης, Βουλευτής Χαλκίδας της Νέας Δημοκρατίας, υπογράμμισε ότι όλοι συμφωνούν και ως προς τα κίνητρα και βεβαίως και ως προς τα άλλα ζητήματα της αναγκαιότητας νέας νομοθετικής πρωτοβουλίας και ενίσχυσης του ΕΣΥ. Σημείωσε, επίσης, για το θέμα του πεδίου χωρικής εφαρμογής των διατάξεων αυτών, ότι το πρόβλημα δεν το αντιμετωπίζουν μόνο τα μικρά νησιά ή μόνο οι αμιγώς νησιωτικές περιφέρειες. Απλώνεται σε όλον τον νησιωτικό χώρο.

Ο κ. Κωνσταντίνος Μπούμπας, Βουλευτής Σερρών της Ελληνικής Λύσης, υπογράμμισε ότι ένας σημαντικός παράγοντας, για να μπορέσουμε να οργανώσουμε διοικητικά τα νησιά, είναι να δοθούν κίνητρα στους υγειονομικούς, που θέλουν να πάνε εκεί. Θα είναι φορολογικά κίνητρα; Θα είναι μοριοδότηση σε αύξηση μισθών; Θα είναι υποχρέωσή τους η παραμονή στα νησιά τουλάχιστον μια πενταετία; Εάν εφαρμοστεί αυτό το διοικητικό μοντέλο, θα έχει αποτελέσματα, για να μπορέσει και ο γιατρός και ο νοσηλεύτης να κάνει σωστά τη δουλειά του και να αισθάνεται μια σιγουριά ο νοσηλευόμενος.

Ο κ. Ανδρέας Μιχαηλίδης, Βουλευτής Χίου του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, τόνισε ότι ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία έχει επεξεργαστεί προτάσεις, που αφορούν στη θεραπεία της επιστημονικής αποξένωσης των υγειονομικών, κυρίως των γιατρών, οι οποίοι προτίθενται να στελεχώσουν μονάδες των νησιών και της Περιφέρειας. Προτείνεται, μέσα σ' αυτή τη δέσμη, η δυνατότητα μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, απόκτησης διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου, με τη συνδρομή της νοσοκομειακής μονάδας στην οποία υπηρετεί. Με το να μπορεί, δηλαδή, να καλύψει ένα μέρος των μετακινήσεων και των εξόδων, που επιβαρύνουν αυτή τη διαδικασία τη μετεκπαιδευτική, με τη δέσμευση, βέβαια, ότι θα παραμείνει στη μονάδα αυτή ένα μεγάλο χρονικό διάστημα. Θα έχει, δηλαδή έναν χαρακτήρα ανταποδοτικό αυτή η στήριξη, την οποία θα λάβει από τη συγκεκριμένη μονάδα. Ένα άλλο στοιχείο, που θα μπορούσε να συμβάλει στην κατεύθυνση αυτή, είναι η υποχρεωτική μετεκπαίδευση των στελεχών των απομακρυσμένων νησιωτικών μονάδων ανά διετία.

Ο κ. Ιωάννης Παππάς, Βουλευτής Δωδεκανήσου της Νέας Δημοκρατίας, σημείωσε ότι τα κίνητρα είναι πολλαπλά και δεν είναι μόνο οικονομικά. Χρειάζονται και κίνητρα, τα οποία να έχουν σχέση με την ασφαλή συνεργασία και την επαγγελματική εξέλιξη των γιατρών. Χρειάζονται κίνητρα για τη διαβίωσή τους και για τη διευκόλυνση των οικογενειών τους, ώστε να μπορούν να μεταφερθούν και να ζήσουν αξιοπρεπώς στο μέρος που θα μετακινηθούν. Επίσης, χρειάζονται κίνητρα για εκπαίδευση. Πρέπει να δίνονται άδειες εκπαιδευτικές, αλλά και επιδοτήσεις από το νοσοκομείο ή από το κέντρο υγείας, ώστε να μπορεί ο συγκεκριμένος γιατρός να μετέχει σε συνέδρια, για να μπορεί να ενημερώνεται και στη συνέχεια να είναι γνώστης και μάχιμος της ιατρικής.

Η κυρία Ζωή Ράππη, Υφυπουργός Υγείας, αρμόδια για Θέματα Ψυχικής Υγείας, ανέφερε ότι πρέπει σε πρώτο χρόνο να γίνει καταγραφή των αναγκών. Όλοι αναφέρουν ότι πράγματι χρειαζόμαστε είτε υποδομές, είτε προσωπικό, αλλά αυτό πρέπει να καταγραφεί πολύ συγκεκριμένα. Η καταγραφή των αναγκών, που πρέπει να γίνει υποχρεωτικά σε επίπεδο Περιφέρειας, είναι το πρώτο βήμα, όπως επίσης και τα κίνητρα που αναλύθηκαν διεξοδικά είναι επίσης ένα πολύ σημαντικό βήμα. Η

συνυπηρέτηση είναι απαραίτητη στις συζύγους ή στους συζύγους των γιατρών, οι οποίοι επιθυμούν να υπηρετήσουν. Επίσης, βλέποντας και τα ζητήματα της ψυχικής υγείας, είναι απαραίτητο να υπάρχει πολύ συγκεκριμένη χρονική παραμονή στα νησιά μας, υποχρεωτική, γιατί αλλιώς χρησιμοποιείται ως εφελθτήριο για άλλες θέσεις και σε άλλους τόπους η πρόσληψη.

Β. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»

3α. «Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις: Κυβερνητικός Προγραμματισμός»

Εισηγητής: Νικόλαος Συρμαλένιος

Μια γενικευμένη συζήτηση για την ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τις αρμοδιότητες και το μέλλον των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, καθώς και τον Κυβερνητικό προγραμματισμό και τα μελλοντικά νομοσχέδια του Υπουργείου Εσωτερικών, ήταν το θέμα της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών (19/01/22).

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσε ο Υπουργός Εσωτερικών, κ. Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, ενώ στη συνεδρίαση συμμετείχε ο κ. Απόστολος Τζιτζικώστας, Πρόεδρος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝ.Π.Ε.) και Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας.

Ο στόχος της Επιτροπής, πέρα από την ενημέρωση για το επικείμενο νομοσχέδιο της «πολυεπίπεδης» διακυβέρνησης, ήταν να κατατεθούν προτάσεις για το περιεχόμενο της επικείμενης μεταρρύθμισης.

Ο Υπουργός, στην τοποθέτησή του, περιέγραψε σε αδρές γραμμές το καινούριο νομοθετικό πλαίσιο που θα έρθει για την «πολυεπίπεδη» διακυβέρνηση, που κυρίως θα είναι ο νόμος για τις αρμοδιότητες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων. Η «πολυεπίπεδη» διακυβέρνηση συνδέεται άμεσα με το γενικότερο πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης (αρμοδιότητες, διαδικασίες, στόχοι, μέσα που εκπληρώνουν τους στόχους, δηλαδή ανθρώπινο δυναμικό/υλικοτεχνική υποδομή, οργανωτική μορφή, δηλαδή κρατικές υπηρεσίες, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΑΕ, αναπτυξιακοί οργανισμοί, νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ).

Εκτενή αναφορά έκανε για τις αρμοδιότητες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Κατά τη γνώμη του κ. Υπουργού, υπάρχουν συνταγματικά ζητήματα για κάποιες αρμοδιότητες, οι οποίες αντικειμενικά δεν μπορούν να μεταφερθούν και υπάρχουν κάποιες άλλες για τις οποίες θα μπορούσε να συζητηθεί η μεταφορά τους.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι:

Λειτουργία αγοράς, επιβολή προστίμων, επιμελητηριακή κατάταξη, αγροτικές υποθέσεις, άρδευση και διαχείριση ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

Α.Π.Ε.: αδειοδότηση και διαχείριση, κυρώσεις σε παραβάσεις ηλεκτροπαραγωγής, έκδοση νέων αδειών, τροποποίηση ή ανανέωση νέων αδειών.

Αστική κατάσταση, ληξιαρχεία και Μητρώα Αρρένων.

Δάση: Έχει δρομολογηθεί η μεταφορά των αρμοδιοτήτων και των υπηρεσιών από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις σε αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Εργαστήρια ελέγχου στα δημόσια έργα, στα υλικά και στην ποιότητα των δημόσιων έργων. Δημόσια περιουσία, ανταλλάξιμα κτήματα, απαλλοτριώσεις, δημόσια έσοδα, φορολογία εισοδήματος και τελωνειακές διαδικασίες, στέγαση δημοσίων υπηρεσιών. Κάποια ζητήματα για τις εκλογές. Έλεγχος νομιμότητας εισπράξεως των ΟΤΑ.

Μια σειρά από επιτροπές, ζητήματα και αρμοδιότητες, που έχουν να κάνουν με την εποπτεία της ζώνης Λιμένων, θέματα δημόσιας περιουσίας του Υπουργείου Υγείας, παραχώρηση αδιάθετων οικοπέδων του πρώην Εθνικού Ιδρύματος, κοινωφελείς περιουσίες, εκκαθάριση κοινωφελών, εποπτεία κοινωφελών, κρατικά αυτοκίνητα, μεταναστευτική πολιτική.

Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης: θεσμικά θέματα, κυρίως εποπτεία, χορηγίες αιρετών, ορυκτές πρώτες ύλες, λατομεία.

Περιβάλλον: περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις, διαχείριση αποβλήτων, προστασία περιβάλλοντος, προστατευόμενες περιοχές και βιοποικιλότητα.

Πολοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός. έγκριση περιβαλλοντικών μελετών, αναθεώρηση ΓΠΣ, έγκριση γεωλογικών μελετών, έγκριση ρυμοτομικών.

Ύδατα: προστασία υδάτων, υδατοκαλλιέργειες, αδειοδότηση υδατοκαλλιεργειών.

Στην τοποθέτησή του, ο κ. Τζιτζικώστας υπερθεμάτισε για τον θεσμό των Περιφερειών, που στις περισσότερες περιπτώσεις λειτουργεί καλύτερα, αποτελεσματικότερα και ταχύτερα από το Κεντρικό Κράτος (π.χ. απορρόφηση κονδυλίων, αντιμετώπιση πανδημίας) και επισήμανε ότι θα πρέπει να ακολουθηθεί το παράδειγμα της Ευρώπης, με την περαιτέρω ενίσχυση του θεσμού των Περιφερειών. Βασικό πρόβλημα παραμένει η διασαφήνιση των αρμοδιοτήτων, αφού υπάρχουν τα Υπουργεία, οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες των Υπουργείων, επτά Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, οι δεκατρείς Περιφέρειες και, βεβαίως, οι 332 Δήμοι. Ποια είναι η ευθύνη, πού αρχίζει η ευθύνη και πού σταματάει η ευθύνη του οποιουδήποτε φορέα στη χώρα;

Η βασική του πρόταση είναι ότι, εκτός από τις συνταγματικά κατοχυρωμένες αρμοδιότητες που έχουν για τα δάση ή τα ποτάμια, όλα τα υπόλοιπα μπορούν να περάσουν στις Περιφέρειες και κάποια και στους Δήμους, με το ανάλογο προσωπικό και τους πόρους. Δήλωσε, μάλιστα, ότι η Ένωση Περιφερειών Ελλάδος έχει καταθέσει μια σειρά από προτάσεις σε σχέση με τη λεγόμενη «πολυεπίπεδη» διακυβέρνηση, συμμετέχοντας και στην αρμόδια Επιτροπή, καταθέτοντας προτάσεις, ενώ το ίδιο έχουν κάνει και οι Δήμοι.

Οι Βουλευτές από την πλευρά τους, σε γενικές γραμμές, κατέθεσαν, με τη σειρά τους, διάφορες προτάσεις σχετικά με το θέμα των αρμοδιοτήτων και την ενίσχυση της λεγόμενης «πολυεπίπεδης» διακυβέρνησης. Ανάμεσα στις προτάσεις που έγιναν, με σχεδόν ομοφωνία ήταν:

Η ανακατανομή των αρμοδιοτήτων που ανήκουν στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και σε κάποιες περιπτώσεις μετατρέπουν την Αυτοδιοίκηση σε «ετεροδιοίκηση».

Σχετικά με τα οικονομικά της Αυτοδιοίκησης, ενίσχυση των εσόδων, μέσω της μεταβίβασης συγκεκριμένων πόρων προς την Περιφερειακή, αλλά και την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση.

Σχετικά με το ενεργειακό κόστος στους ΟΤΑ, ένταξη της κατανάλωσης ενέργειας από τις ΔΕΥΑ στο βιομηχανικό τιμολόγιο, όπως και για τις μονάδες αφαλάτωσης των μικρών νησιωτικών δήμων.

Ενδοδημοτική κινητικότητα για τους δημοτικούς υπαλλήλους.

Προγραμματισμός προσλήψεων.

Κάλυψη του ελλείμματος που υπάρχει σε διοικητικό, τεχνικό και εξειδικευμένο προσωπικό, στους μικρούς, αλλά και σε μεγάλους δήμους.

Άρση της απαγόρευσης των προσλήψεων σε μικρούς νησιωτικούς δήμους, έως 2.000 κατοίκων.

Δημιουργία δομών τεχνικής βοήθειας, σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας, με επαρκή στελέχωση, για να προσφέρουν τεχνική βοήθεια στους μικρούς δήμους, για τη διενέργεια διαγωνισμών και την εκπόνηση μελετών.

Ρυθμίσεις αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διοίκησης, καθώς και για τον μηχανισμό ελέγχου και κατανομής των αρμοδιοτήτων στα διάφορα επίπεδα της διοίκησης.

Σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο της συζήτησης, βασική κριτική της Αντιπολίτευσης και όχι φυσικά για τη σπουδαιότητα της ανακατανομής των δραστηριοτήτων και την ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (όπου υπάρχει γενική ομοφωνία) είναι ότι η συζήτηση είναι αποσπασματική, αφού δεν υπάρχει το νομοσχέδιο για την «πολυεπίπεδη» διακυβέρνηση και τον καθορισμό αρμοδιοτήτων, το οποίο, παρόλες τις κυβερνητικές εξαγγελίες, παραμένει στα χαρτιά. Όλοι περιμένουν τη διαβούλευση, αλλά η διαβούλευση για ένα τόσο σημαντικό ζήτημα, μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει.

Υποτίθεται ότι έχει συγκροτηθεί η Επιτροπή Κοντιάδη, η οποία θα κατέληγε σε συγκεκριμένα πορίσματα. Μια Επιτροπή που είχε φτιαχτεί «διακομματικά», με ανθρώπους που είχαν αφετηρία διαφορετικούς πολιτικούς χώρους και με τη λογική ότι θα συνομιλούσε με την Αυτοδιοίκηση Α΄ και Β΄ Βαθμού, για να καταλήξει σε ένα πόρισμα. Θεωρητικά, θα μπορούσε κάποιος να πει ότι ήταν στη σωστή κατεύθυνση. Δυστυχώς η Επιτροπή, μέχρι σήμερα, έχει συνεδριάσει ελάχιστες φορές. Για να γίνει μια πραγματική τομή, θα πρέπει να υπάρχει μια γενικευμένη συμφωνία και όχι να είναι απλά ένα επικοινωνιακό και εκλογικό πυροτέχνημα.

Αν υπάρχει η θέληση για μια πραγματική μεταρρύθμιση του Κεντρικού Κράτους και των αρμοδιοτήτων της Αυτοδιοίκησης, θα έπρεπε να υπάρχει ένας ειλικρινής, διαχρονικός διάλογος, ένας διάλογος σε τρία επίπεδα: Επιτροπή με πόρισμα – προτάσεις ΚΕΔΕ και ΕΝΠΕ - πολιτικά κόμματα. Επιπλέον, όταν μιλάμε για «πολυεπίπεδη» διακυβέρνηση, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε ότι η Κοινωνία των Πολιτών παραμένει απ' έξω, παραμένει απαθής και παρακολουθεί τους εκάστοτε κομματικούς σχηματισμούς να διαμορφώνουν ψηφοδέλτια και, βεβαίως, όποιος έχει τη μεγαλύτερη δύναμη, να είναι και ο απόλυτος κυρίαρχος μέσα στον συγκεκριμένο Δήμο ή Περιφέρεια. Είναι απαραίτητο να ληφθεί υπόψιν και η γνώμη τους.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να σταματήσει να λειτουργεί ακόμα με τη μνημονιακή λογική. Να αποκτήσει ξανά την οικονομική και διοικητική της αυτοτέλεια, να παίξει τον ουσιαστικό της ρόλο στην πολιτική της Αποκέντρωσης και της Περιφερειακής Ανάπτυξης. Αυτό σημαίνει ότι η Αυτοδιοίκηση

του Β΄ Βαθμού και του Α΄ Βαθμού θα πρέπει να σταματήσει να λειτουργεί ως το «μακρύ χέρι» του Κεντρικού Κράτους και, βεβαίως, με θεσμούς αποκέντρωσης και εντός της Αυτοδιοίκησης.

Επομένως, είναι πολύ σημαντικό να προχωρήσει ο νόμος για την πολυεπίπεδη Αυτοδιοίκηση και να κατανοήσουμε ότι η Αυτοδιοίκηση δεν αποτελεί μόνο βαθμίδα Διοίκησης, αλλά ως αιρετός θεσμός και βήμα έκφρασης των πολιτών.

Συμπερασματικά λοιπόν, η κατανομή των αρμοδιοτήτων πραγματικά είναι ένα τεράστιο θέμα και πιστεύω ότι υπάρχει γενικά συμφωνία το Κράτος να έχει αποκλειστικά επιτελικές αρμοδιότητες. Από εκεί και έπειτα, οι αρμοδιότητες καλό είναι να ασκούνται στον χώρο τον οποίο εποπτεύουν, είτε αυτό είναι Περιφέρεια, είτε αυτό είναι Δήμος, είτε είναι Κοινότητα. Να ασκούνται εκεί, με τους ανάλογους πόρους, που ανταποκρίνονται στο επίπεδο Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, στον οποίο απευθύνονται.

Από αυτήν την άποψη, πρέπει να προβληματιστούμε σοβαρά αν οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, που σήμερα αποτελούν ένα επιπλέον επίπεδο, χρειάζεται να υπάρχουν. Και φυσικά, η μεταφορά των αρμοδιοτήτων τους, είτε στο Κεντρικό Κράτος, είτε στην Αυτοδιοίκηση των δύο επιπέδων, να συνοδευτεί με τη μεταφορά του συνόλου των εργαζομένων σε αυτές.

B. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»

3β. «Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις: Κυβερνητικός Προγραμματισμός»

Εισηγήτρια: Ευαγγελία Λιακούλη

I. Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Αντικείμενο της συνεδρίασης αποτέλεσε ο κυβερνητικός προγραμματισμός επί ζητημάτων Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης.

Τον σχετικό προγραμματισμό της Κυβέρνησης για το 2022, παρουσίασε ο Υπουργός Εσωτερικών, κ. Μ. Βορίδης.

Πρωταγωνιστικό ρόλο στις δεσμεύσεις του Υπουργού κατείχαν:

- 1) η ψήφιση «μέσα στο δεύτερο τρίμηνο του 2022» του νόμου «για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, που κυρίως είναι ο νόμος για τις αρμοδιότητες και τις ρυθμίσεις αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διοίκησης»,
- 2) η δημιουργία «μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2022» ενός «μηχανισμού ελέγχου και κατανομής των αρμοδιοτήτων στα διάφορα επίπεδα της διοίκησης».

Επιπλέον, ο Υπουργός ανακοίνωσε στην Επιτροπή την έκδοση «μέχρι το τέταρτο τρίμηνο του 2022» Οργανισμών για τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.

II. ΚΥΡΙΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Από πλευράς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στη συνεδρίαση εκπροσωπήθηκε μόνον ο β' βαθμός, καθώς η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ), αν και προσκλήθηκε, δεν προσήλθε.

Ο κ. Απ. Τζιτζικώστας, Πρόεδρος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝΠΕ), Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας και Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Περιφερειών, τόνισε την ανάγκη ενίσχυσης των Περιφερειών. Επεσήμανε ότι επικρατεί «σύγχυση» στις αρμοδιότητες και δήλωσε πως χαίρεται που τους επόμενους μήνες θα έρθει το νομοσχέδιο που θα τις ξεκαθαρίσει, σημειώνοντας τη δυνατότητα των Περιφερειών να υπηρετήσουν το 70% με 80% των αρμοδιοτήτων, που σήμερα έχουν οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.

Υπογραμμίζεται ότι Μέλη της Επιτροπής - Βουλευτές κομμάτων της Αντιπολίτευσης, εγκαίρως από την 19η Ιανουαρίου, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, ανέδειξαν ότι η Κυβέρνηση αθετεί τις προθεσμίες προγραμματισμού δράσεων επί θεμάτων Αποκέντρωσης, που η ίδια θέτει και επανειλημμένως ανακοινώνει.

Συνοπτικώς, αναδείχθηκαν, μεταξύ άλλων, οι εξής παράμετροι, ως προς τον κυβερνητικό προγραμματισμό.

Από την Κ.Ο. της Ν.Δ., ο Βουλευτής Φθιώτιδας κ. Θ. Χειμάρας υποστήριξε «η παρουσία του κ. Βορίδη στην ηγεσία του Υπουργείου, είναι ευκαιρία για να πετύχουμε και είμαι σίγουρος πως θα πετύχουμε την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση».

Εκ μέρους της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, ο Βουλευτής Β1 Βόρειου Τομέα Αθηνών κ. Κ. Ζαχαριάδης επεσήμανε πως απόρησε ακούγοντας τον κ. Βορίδη, γιατί αισθάνθηκε ότι βρίσκονταν στον Ιούλιο του 2019 στις προγραμματικές δεσμεύσεις της Κυβέρνησης. «Έχετε καταλάβει ότι κυβερνάτε δυόμισι χρόνια;» ρώτησε τον Υπουργό και σταχυολόγησε παραδείγματα αντίστοιχων δηλώσεων της πολιτικής ηγεσίας του Υπ. Εσωτερικών, κάνοντας λόγο για «τεράστιες μεταρρυθμίσεις που εξαγγέλλετε και δεν κάνετε τίποτα».

Στο ίδιο μήκος κύματος, η Βουλευτής Βοιωτίας κυρία Γ. Πούλου τόνισε ότι «ο Υπουργός για μία ακόμα φορά αθετεί τις υποσχέσεις του», με τον Αντιπρόεδρο της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών και Βουλευτή Κυκλάδων κ. Ν. Συρμαλένιο να επισημαίνει ότι «από τη στιγμή που δεσμεύθηκε ο Υπουργός και δεν το έφερε, προφανώς υπάρχουν συγκεκριμένοι πολιτικοί λόγοι, είτε γιατί δεν θέλει να αποκεντρώσει αρμοδιότητες, είτε γιατί δεν είναι έτοιμοι να φέρουν ένα τέτοιο νομοσχέδιο, γιατί υπάρχουν σοβαρές διαφωνίες και στο κυβερνητικό επίπεδο».

Από το ΠΑΣΟΚ – Κίνημα Αλλαγής, η Αντιπρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών, Γραμματέας της Κ.Ο. και Βουλευτής Λάρισας Ευαγγελία Λιακούλη, ανέδειξε την υπέρμετρη καθυστέρηση και αδράνεια, που επιδεικνύει η Κυβέρνηση όλα αυτά τα χρόνια.

Επί παραδείγματι, ενημέρωσε την Επιτροπή ότι ο Υπουργός Εσωτερικών είχε δώσει την ίδια υπόσχεση περί πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και μεταρρύθμισης των αρμοδιοτήτων, στο Συνέδριο της ΚΕΔΕ στις 14 Οκτωβρίου 2021, δεσμευόμενος ότι θα έχει τελειώσει μέχρι το τέλος του 2021.

Αφού ανέφερε σειρά παραδειγμάτων με προθεσμίες δράσεων, που η Κυβέρνηση έθεσε στον εαυτό της και ποτέ δεν τήρησε, η κυρία Ευ. Λιακούλη καυτηρίασε την «αποσπασματικότητα» των κυβερνητικών παρεμβάσεων στα θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ειδικά για το ζήτημα της αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων, που απαιτείται να είναι ριζική και τολμηρή, έθεσε ως «κόκκινη γραμμή» τη διαχρονική θέση του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής, ότι καμία μεταφορά αρμοδιότητας δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή εάν δεν συνοδεύεται από τους αντίστοιχους πόρους και όλα τα αναγκαία μέσα για την άσκησή της.

Εκ μέρους του ΚΚΕ, ο Βουλευτής Αχαΐας κ. Ν. Καραθανασόπουλος ανέφερε πως η συζήτηση για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, επί της ουσίας δεν σχετίζεται με τη βελτίωση της θέσης των λαϊκών στρωμάτων, αλλά με το όφελος των συμφερόντων των επιχειρηματικών ομίλων και του κεφαλαίου. Ειδικότερα, συμπέρανε πως «αυτό το κράτος και τα όργανά του σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, όπως είναι οι δήμοι και οι περιφέρειες, δεν βελτιώνεται, θα αντιδραστικοποιείται όλο και περισσότερο. Αυτό, το οποίο, μπορεί να γίνει είναι να ανατραπεί και στη θέση του αστικού κράτους η εργατική τάξη να οικοδομήσει το κράτος της εξουσίας της εργατικής τάξης και των

υπόλοιπων λαϊκών στρωμάτων, που στο επίκεντρο θα έχει την ικανοποίηση των σύγχρονων και διευρυμένων αναγκών και όχι την κερδοφορία».

Από την Ελληνική Λύση, ο Βουλευτής Σερρών κ. Κ. Μπούμπας υποστήριξε πως «το αθηνοκεντρικό κοινοβουλευτικό μοντέλο, όπως είναι δομημένο, δεν θέλει να εκχωρήσει εξουσία στις περιφέρειες», αναφέροντας πως «είναι πολλές οι αρμοδιότητες, αλλά και οι πόροι που μπορούν να εκχωρηθούν, αλλιώς θα είμαστε ένα υδροκέφαλο κράτος που θα λειτουργεί ως πυρήνας, που ο πυρήνας χωρίς τους δορυφόρους νομοτελειακά δεν μπορεί να λειτουργήσει».

Εκ μέρους του ΜέΡΑ25, ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. Γ. Λογιάδης έκανε μνεία στον τομέα του τουρισμού, στην υποστελέχωση, τη γραφειοκρατία και την ανάγκη συντονισμού και συνεργασίας, ανάμεσα στους δύο βαθμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το συμπέρασμα που δύναται να εξαχθεί από τη συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών της 19ης Ιανουαρίου 2022, με αντικείμενο τον κυβερνητικό προγραμματισμό επί θεμάτων Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης, είναι ότι καμία από τις προμνησθείσες στην Ενότητα Ι δράσεις κυβερνητικού προγραμματισμού, που ανακοίνωσε ο Υπουργός Εσωτερικών ενώπιον των Βουλευτών, δεν υλοποιήθηκε εντός των χρονοδιαγραμμάτων για τα οποία δεσμεύτηκε, ούτε έχουν υλοποιηθεί μέχρι σήμερα.

Οι εννέα μήνες που πέρασαν έκτοτε, επιβεβαίωσαν τη δριμεία κριτική που ασκήθηκε στον κ. Βορίδη και συνολικά στην Κυβέρνηση, από Βουλευτές των κομμάτων της Αντιπολίτευσης κατά τη συνεδρίαση.

B. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»

4. «Προτάσεις – Δράσεις στο πλαίσιο της νέας αλιευτικής πολιτικής της περιόδου 2021 - 2027»

Εισηγητής: Φίλιππος Φόρτωμας

Στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου 2021 – 2027, η Ελλάδα χαράσσει τη νέα κοινή αλιευτική πολιτική, η οποία έχει στόχο να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα του αλιευτικού τομέα, να διασφαλίσει ότι οι δραστηριότητες στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας είναι μακροπρόθεσμα βιώσιμες από περιβαλλοντική άποψη και υπόκεινται σε διαχείριση που είναι συμβατή με τους στόχους της επίτευξης οικονομικών και κοινωνικών οφελών, καθώς και οφελών στον τομέα της απασχόλησης και τέλος, να εγγυηθεί εισοδήματα και θέσεις εργασίας στους αλιείς.

Πρόκειται για μία θεματική ενότητα που αφορά ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας και συνδέεται με πολιτικές που θα αναδιαμορφώσουν τον εν λόγω τομέα, αφού η επιβίωση των Ελλήνων αλιέων και η ανάπτυξη της ελληνικής αλιείας συνιστούν εθνικό στόχο. Περαιτέρω, ο τομέας αυτός συνδέεται άρρηκτα και με τη διασφάλιση των εθνικών κυριαρχικών μας δικαιωμάτων με την ελληνικότητα του Αιγαίου. Πέραν τούτων, η εν λόγω θεματική ενότητα μελετά τις προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής αλιείας, μέσα από τις νέες ευκαιρίες που δημιουργούν τα χρηματοδοτικά εργαλεία που έχει η Κυβέρνηση στη διάθεσή της.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο τομέας της αλιείας και ιδιαίτερα της παράκτιας αλιείας, έχει ισχυρή παρουσία στη χώρα μας και στις νησιωτικές περιοχές. Ο κλάδος της αλιείας αντιμετωπίζει πολλές δυσκολίες, αρχικά λόγω της υπεραλίευσης και της αδυναμίας κατανόησης των κανονιστικών διατάξεων. Τα αλιευτικά αποθέματα, σε πολλές περιοχές, μειώνονται ραγδαία, γεγονός που, σε συνδυασμό με την κλιματική αλλαγή και την γενικότερη επιβάρυνση του υδάτινου περιβάλλοντος, απειλεί το μέλλον των αλιέων. Περαιτέρω, ο κλάδος της αλιείας αντιμετωπίζει το ζήτημα της ελλιπούς κατάρτισης και του γηρασμένου ανθρωπίνου δυναμικού, ενώ η παλαιότητα του αλιευτικού και οι πολλές ελλείψεις σε εξοπλισμό και καινοτομία, καθιστούν την καθημερινότητα των αλιέων δυσχερέστερη.

Για την αντιμετώπιση των πλείστων αυτών ζητημάτων, αλλά και για τη γενικότερη ενίσχυση του τομέα της αλιείας στη χώρα μας, είναι απαραίτητη η ενθάρρυνση μιας βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας σε παράκτιες και νησιωτικές περιοχές, με σκοπό τη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για την εξασφάλιση ασφαλών, προστατευμένων και καθαρών θαλασσών.

Η προώθηση της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης των προϊόντων αλιείας, είναι από τους βασικούς πυλώνες της αλιευτικής πολιτικής 2021 – 2027, όπως επίσης και η προώθηση συμπληρωματικών δραστηριοτήτων, όπως ο αλιευτικός τουρισμός. Οι κανόνες αλιείας πρέπει να τηρούνται υποχρεωτικά, ούτως ώστε να γίνεται ορθή διαχείριση των αλιευτικών πόρων, αλλά και να ενισχυθεί η ποιότητα των αλιευτικών προϊόντων.

Αναφορικά με την παράκτια αλιεία, είναι αναγκαία η υιοθέτηση πρακτικών και δράσεων σχετικά με τη βιώσιμη διαχείρισή της, καθώς οι παράκτιοι αλιείς αποτελούν την πλειοψηφία, ειδικά στα μικρότερα νησιά. Άλλωστε, η εποικοδομητική συνεργασία μεταξύ αλιέων και φορέων είναι σημαντική για τη διαμόρφωση των κατάλληλων δράσεων για τη βιώσιμη διαχείριση της αλιείας, με θετικό αντίκτυπο τόσο στο περιβάλλον όσο και στο επάγγελμα.

Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική 2021 – 2027 προωθεί επίσης επενδύσεις σε μικρές και μεσαίες αλιευτικές επιχειρήσεις, με σκοπό τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, τον εκσυγχρονισμό των σκαφών, την αξιοποίηση των περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων των περιοχών αλιείας, την ενίσχυση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων αναφορικά με την αλιεία την προώθηση της καινοτομίας και την ενίσχυση του ρόλου των αλιευτικών κοινοτήτων στην τοπική ανάπτυξη.

Εθνικές Πολιτικές για την νέα αλιευτική πολιτική περίοδο 2021 - 2027

Έγινε εκτενής αναφορά στη συγκρότηση επιστημονικού συμβουλίου αλιείας, με πρώτη προτεραιότητα τον καθορισμό των ζωνών αναπαραγωγής των ψαριών, γεωγραφικά και χρονικά και τη συνεργασία με το Υπουργείο Τουρισμού για την προώθηση του αλιευτικού τουρισμού, που μπορεί να είναι μία σημαντική εναλλακτική πηγή εισοδήματος για τους αλιείς μας, αλλά και ένας επιπλέον πόλος έλξης για τους τουρίστες στην Ελλάδα.

Επίσης, η ηγεσία του Υπουργείου αναφέρθηκε στην υιοθέτηση προγράμματος αλιείας υδατοκαλλιέργειας και θάλασσας. Η δομή του προγράμματος θα είναι σε τέσσερις κυρίως άξονες.

Η προώθηση της βιώσιμης αλιείας και της αποκατάστασης και διατήρησης των υδρόβιων βιολογικών πόρων.

Η προώθηση δραστηριοτήτων βιώσιμης υδατοκαλλιέργειας και μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας και κατά συνέπεια, η συμβολή στην επισιτιστική ασφάλεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ενθάρρυνση μιας βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας, σε παράκτιες και νησιωτικές περιοχές, καθώς και σε περιοχές εσωτερικών υδάτων και η προώθηση της ανάπτυξης κοινοτήτων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Η ενίσχυση της διεθνούς διακυβέρνησης των ωκεανών και των θαλασσών και η δημιουργία προϋποθέσεων για την εξασφάλιση ασφαλών προστατευμένων και καθαρών θαλασσών και ωκεανών, που υπόκεινται σε βιώσιμη διαχείριση.

Στρατηγικοί εθνικοί στόχοι

Οι στρατηγικοί εθνικοί στόχοι που τέθηκαν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης ήταν αρχικά ο εκσυγχρονισμός του αλιευτικού στόλου και η επιλεκτικότητα των αλιευτικών εργαλείων, η βελτίωση της ποιότητας των αλιευτικών προϊόντων, η ενίσχυση της βιωσιμότητας των αλιευτικών επιχειρήσεων και η στήριξη του τομέα της παραδοσιακής αλιείας. Επιπλέον, θα δοθεί μεγάλο βάρος στην ενίσχυση της διαδικασίας διαδοχής και εισόδου νέων αλιέων στον κλάδο και την υποστήριξη της διαφοροποίησης των

αλιευτικών δραστηριοτήτων, ενώ ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη των υποδομών για την υποστήριξη της αλιείας αποτελεί προτεραιότητα.

Εν συνεχεία, συζητήθηκε η τήρηση των υποχρεώσεων εκφόρτωσης και η διαχείριση των ανεπιθύμητων αλιευμάτων και των θαλάσσιων απορριμμάτων, η ανάπτυξη καινοτομίας για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της αλιείας και η παροχή στήριξης για την ενίσχυση της τεχνολογικής ανάπτυξης στην αλιεία. Τέλος, τονίστηκε ότι σημαντικό ρόλο θα έχει η προστασία και η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων και η διασφάλιση της επάρκειας των αποθεμάτων και της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης αλίευσης.

Ειδικός λόγος έγινε από τον Γενικό Γραμματέα Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σχετικά με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας (Ε.Π.ΑΛ.Θ.), το οποίο θα συμβάλει με τη σειρά του στην εφαρμογή της κοινής αλιευτικής πολιτικής και της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής, αφού όραμά του αποτελεί η βιώσιμη ανάπτυξη του τομέα της αλιείας στην κατεύθυνση ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, δηλαδή της ενίσχυσης του εισοδήματος των ψαράδων, της προστασίας του περιβάλλοντος, αλλά και της διατήρησης της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής.

Τα βασικά μεγέθη του Ε.Π.ΑΛ.Θ. είναι η συνολική δαπάνη 514 εκατομμυρίων, η επιλέξιμη των εντάξεων 525 εκατομμυρίων και η δημόσια δαπάνη των πληρωμών 217 εκατομμυρίων. Συγκεκριμένα, για την υδατοκαλλιέργεια είναι στα 83 και 101 με την επιλέξιμη δαπάνη των εντάξεων και οι πληρωμές, μέχρι στιγμής, είναι 62 εκατομμύρια, ενώ για τη μεταποίηση, υπάρχουν ήδη 54 εκατομμύρια επιλέξιμη δημόσια δαπάνη και 21.000.000 έχουν εκταμειωθεί.

Αναφορικά με την πορεία των εντάξεων, αναφέρθηκε ότι, ενώ στο τέλος του 2016, είχαμε περίπου 100.000.000 ευρώ, τον Δεκέμβριο του 2019 φτάσαμε στα 394.000.000 € και τον Δεκέμβριο του 2021 έχουμε ήδη αγγίξει τα 522.000.000 €, με πρόβλεψη τα 731.000.000 €, για το Δεκέμβριο του 2022.

Πιο συγκεκριμένα, οι προτεραιότητες του Ε.Π.ΑΛ.Θ, όπως παρουσιάστηκαν στην Επιτροπή είναι έξι:

- Η προώθηση μιας περιβαλλοντικά βιώσιμης, αποδοτικής, καινοτόμου, ανταγωνιστικής και βασιζόμενης στη γνώση υδατοκαλλιέργειας, με τον προϋπολογισμό να ανέρχεται στα 195 εκατομμύρια ευρώ.
- Η μείωση των επιπτώσεων της αλιείας στο θαλάσσιο περιβάλλον, η προσαρμογή της αλιείας στην προστασία των ειδών και η προστασία και η αποκατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας. Μία βασική προτεραιότητα, που αφορά 83 εκατομμύρια παραγωγικές επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια και την καινοτομία.
- Η κοινή αλιευτική πολιτική, με έλεγχο και επιθεώρηση αλιευτικών δραστηριοτήτων και συλλογή αλιευτικών δεδομένων
- Η τοπική ανάπτυξη.
- Η εμπορία και η μεταποίηση.
- Η ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική. Πρόκειται για ένα συμπληρωματικό μέτρο, που αφορά τις δράσεις για τη θαλάσσια πολιτική. Επίσης, αναφέρθηκε ότι, για την υποβοήθηση των υπηρεσιών, η τεχνική βοήθεια ανέρχεται στο ποσό των 11.000.000 εκατομμυρίων ευρώ.

Για την αλιεία, όπως τόνισε ο Γενικός Γραμματέας, προτεραιότητα αποτελεί η προώθηση της βιώσιμης αλιείας, η υδατοκαλλιέργεια και η προώθηση των δραστηριοτήτων βιώσιμης υδατοκαλλιέργειας. Για την τοπική ανάπτυξη, η ενθάρρυνση μιας βιώσιμης γαλαζίας οικονομίας σε παράκτιες και νησιωτικές περιοχές, η προώθηση των κοινοτήτων αλιείας και οι υδατοκαλλιέργειες. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί την ενίσχυση της διεθνούς διακυβέρνησης σε ωκεανούς και θάλασσες, κάτι το οποίο θα εξασφαλίσει ασφαλείς, προστατευμένες και καθαρές θάλασσες και ωκεανούς, που υπόκεινται στη βιώσιμη διαχείριση.

Τέλος, ειδική μνεία έγινε στα προγράμματα ΕΣΠΑ όπως το “LEADER”, το οποίο είναι ένα πολύ ελκυστικό πρόγραμμα, επειδή περιλαμβάνει παραθαλάσσιες, οικοτεχνίες και αγροτοβιομηχανίες, κυρίως αλιευτικού χαρακτήρα, με προτεραιότητα στην επιδότηση των αλιέων. Τονίστηκε βέβαια, ότι η Γενική Γραμματεία και το Υπουργείο δεν επεμβαίνουν στα προγράμματα ανάπτυξης, απλώς τα εγκρίνουν, όπως έχει γίνει και με τις ομάδες τοπικής δράσης, όπου εγκρίθηκε το ποσό των 70.000.000,00 €, για την εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης στον τομέα της αλιείας.

Παρατηρήσεις

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, οι συμμετέχοντες εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τη θεματολογία και την προσπάθεια που ξεκινάει για την ενίσχυση του τομέα της αλιείας. Τέθηκαν στη συνέχεια ορισμένα ζητήματα, όπως η ανάγκη ενίσχυσης της ενασχόλησης των νέων ανθρώπων με την αλιεία, αλλά και το ζήτημα της υπερβολικής μείωσης των παράκτιων αλιέων, σε σχέση με το μέγεθος της ακτογραμμής της χώρας. Επίσης, τέθηκε η ανάγκη ξεκάθαρης αναφοράς σε όλο το πρόγραμμα αλιείας, υδατοκαλλιέργειας και θάλασσας, όταν γίνεται αναφορά στη νησιωτικότητα και στα νησιά της χώρας, σε όλα τα νησιά της χώρας, στην Κρήτη και την Εύβοια και να μην αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο, λόγω του μεγέθους τους. Επιπλέον, έγινε αναφορά στις περιοχές “Natura” και στην ανάγκη προστασίας τους, αλλά και στην εφαρμογή κανονισμών όπως ο “DeMinimis”, προκειμένου να υπάρχει μεγαλύτερο κίνητρο για επιχειρηματικότητα, ιδιαίτερα σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού.

Ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες ενημέρωση σχετικά με ενδεχόμενες νομοθετικές πρωτοβουλίες, αλλά και με τα κεκτημένα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και τους στόχους της νέας περιόδου. Επίσης, ζητήθηκαν διευκρινήσεις σχετικά με την κατανομή των πόρων του Νέου Προγράμματος Αλιείας 2021 – 2027, αλλά και με την υποβάθμιση των περιβαλλοντικών μελετών στις υδατοκαλλιέργειες.

Τέθηκε, επίσης, το θέμα των αλιευτικών συνεταιρισμών και η πιθανότητα κάποιων νομοθετικής ρύθμισης, ούτως ώστε να γίνουν πιο ευέλικτοι και να κατοχυρώνουν τα δικαιώματά τους. Συζητήθηκε το θέμα των αλιευτικών καταφυγίων που δεν είναι αδειοδοτημένα, με τον Υπουργό να αναφέρει ότι στόχος του Υπουργείου είναι η αύξηση των μέχρι στιγμής 200 αδειών, ενώ ειδική μνεία έγινε από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων, για την ανάγκη αποζημίωσης των αλιέων από τις ζημιές που προκαλούν τα θηλαστικά στα αλιευτικά τους εργαλεία. Τονίστηκε ότι το παράδειγμα της Αμοργού, με το Αμοργόγραμμα, το οποίο βοήθησε πολύ στην αντιμετώπιση της υπεραλίευσης στην περιοχή, θα πρέπει να αποτελέσει το άρμα και για τις υπόλοιπες νησιωτικές περιοχές, ώστε να περιοριστεί και να αποκλειστεί αυτό το φαινόμενο. Περαιτέρω, αναφέρθηκαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αλιείς εξαιτίας των

καιρικών συνθηκών, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις δεν τους επιτρέπουν να χρησιμοποιήσουν τα σκάφη τους, με αποτέλεσμα να μειώνεται το εισόδημά τους. Συζητήθηκε το ζήτημα της βιντζότρατας και των συρόμενων εργαλείων και ζητήθηκαν αυστηρότερες ποινές για τους παραβάτες, αλλά και το θέμα της επαναφοράς της άδειας για τους ερασιτέχνες αλιείς. Τέλος, ειδική μνεία έγινε για την παράνομη αλιεία και τις επιπτώσεις που έχει στους ερασιτέχνες αλιείς, ενώ τονίστηκε πολλές φορές το ζήτημα της διατήρησης των ιχθυαποθεμάτων και της επιβολής αυστηρών ελέγχων. Η ηγεσία του Υπουργείου ανέφερε ότι κατανοεί και στηρίζει την ανάγκη αύξησης της αλιευτικής ικανότητας για λόγους ασφαλείας, υπό τον απαραίτητο όρο της ύπαρξης επαρκών αλιευτικών αποθεμάτων.

Τη συνεδρίαση παρακολούθησαν πολλοί φορείς, όπως η Ένωση Πλοιοκτητών Παράκτιας Αλιείας Ελλάδος, η Πανελλήνια Ένωση Πλοιοκτητών Μέσης Αλιείας, ο Σύλλογος Πλοιοκτητών Μέσης Αλιείας του Επαγγελματικού Αλιευτικού Συλλόγου Μηχανότρατων «Το Αιγαίο» και το Πανελλήνιο Δίκτυο Παράκτιων Αλιευτικών Συλλόγων, οι εκπρόσωποι των οποίων πραγματοποίησαν παρεμβάσεις, αλλά και μεμονωμένοι αλιείς, οι οποίοι έθεσαν τα δικά τους ερωτήματα και προβληματισμούς. Στην πλειοψηφία τους οι φορείς και οι επαγγελματίες εξέφρασαν την ικανοποίησή τους τόσο για την πρωτοβουλία του θέματος όσο και για τα όσα ειπώθηκαν από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ενώ έδειξαν τη διάθεση να συνεργαστούν με την Πολιτεία για το κοινό τους συμφέρον.

Συμπεράσματα

Η συνολικότερη λειτουργία της Επιτροπής κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης, κύλησε με ηρεμία και διάθεση ειλικρινούς συνεισφοράς από όλες τις κομματικές πτέρυγες. Ανεξάρτητα από τις πολιτικές τοποθετήσεις, έγινε σαφές, πως μόνο μέσα από τη συνεργασία όλων των πολιτικών δυνάμεων θα αντιμετωπιστούν τα ζητήματα του αλιευτικού κλάδου και θα καταφέρει η Κυβέρνηση να τον ενισχύσει.

Από τους συμμετέχοντες τονίστηκε η ότι η νέα αλιευτική πολιτική περίοδος 2021 -2027, αποτελεί ένα μεγάλο στοίχημα για την ουσιαστική διάσωση του κλάδου της αλιείας, ενώ ένα από τα πλέον ουσιώδη συμπεράσματα της συνεδρίασης, ήταν η συνεργασία, ο διάλογος, η συλλογή προτάσεων και η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ Πολιτείας, φορέων και επαγγελματιών.

Αν θα μπορούσαμε να συνοψίσουμε σε λίγες φράσεις το αποτέλεσμα αυτής της συνεδρίασης, θα λέγαμε ότι η αλιεία και οι θάλασσές μας αποτελούν πρώτη προτεραιότητα για όλους μας. Ως αναπόσπαστο κομμάτι της γαλάζιας οικονομίας και της γαλάζιας ανάπτυξης, η ανάπτυξη της αλιείας στη χώρα μας, όχι μόνο θα συμβάλλει στην αύξηση του εθνικού μας προϊόντος, αλλά είναι και ένας καθοριστικός τομέας για θέματα κοινωνικής συνοχής, ειδικά σε απομακρυσμένες και μικρές νησιωτικές περιοχές. Τέλος, τα χρηματοδοτικά εργαλεία που παρουσιάστηκαν και όλη αυτή η στόχευση έχει στο επίκεντρό της τον άνθρωπο τον αλιέα, τον άνθρωπο της θάλασσας. Αποτελεί μια πολύ σημαντική προσπάθεια, να συμβάλλουμε όλοι, όσο γίνεται περισσότερο, στην ανάπτυξη της αλιείας, ενός κλάδου, που αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο της τοπικής ανάπτυξης της κάθε περιοχής, είτε είναι παράκτια είτε είναι νησιωτική.

B. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»

5. «Πολιτικές και δράσεις πρόληψης φυσικών καταστροφών και αντιμετώπισης θεομηνιών»

Εισηγητής: Ιωάννης Πασχαλίδης

Στη συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών, στην οποία προέδρευσε ο κ. Εμμανουήλ Κόνσολας, με θέμα «Πολιτικές και δράσεις πρόληψης φυσικών καταστροφών και αντιμετώπισης θεομηνιών», συζητήθηκαν τα ζητήματα που αφορούν την αντιπυρική θωράκιση της χώρας. Στη διάρκεια της συνεδρίασης, κατά την οποία μας τίμησαν με την παρουσία τους ο Υπουργός Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτικής Προστασίας, κ Χρήστος Στυλιανίδης και ο Υφυπουργός Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτικής Προστασίας, κ Ευάγγελος Τουρνάς, ενημερωθήκαμε από τους καθ' ύλην αρμόδιους Υπουργούς για τα μέτρα που έχει λάβει η Κυβέρνηση για την ενίσχυση του Πυροσβεστικού Σώματος. Παράλληλα, όμως, ιδιαίτερα σημαντική ήταν και η συνεισφορά των λοιπών ομιλητών, οι οποίοι εξέφρασαν σοβαρές προτάσεις, που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην περαιτέρω αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ειδικότερα, στην εναρκτήρια ομιλία του, ο Πρόεδρος της Επιτροπής, κ Εμμανουήλ Κόνσολας, εξέθεσε τέσσερις προτάσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να βελτιώσουν τον βαθμό ετοιμότητας της χώρας μας στον τομέα της πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών. Οι προτάσεις του Προέδρου αφορούσαν α) τη δημιουργία Ενιαίας Δομής Δασοπυρόσβεσης σε κάθε νησιωτική περιφέρεια, που θα έχει την επιχειρησιακή ευθύνη και σε όλα τα νησιά της περιφέρειας, β) τη συγκρότηση Ειδικού Σώματος Δασοκομάντος εντός της Πυροσβεστικής, γ) την ενίσχυση του προσωπικού των δομών και των υπηρεσιών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας στα νησιά και δ) την εκπαίδευση εθελοντών υπό την αιγίδα της Πυροσβεστικής Ακαδημίας.

Ιδιαίτερα ουσιαστική ήταν και η τοποθέτηση του Υπουργού, κ. Χρήστου Στυλιανίδη, ο οποίος ενημέρωσε την Επιτροπή πως μέσω του «ΑΙΓΙΣ», η χώρα μας θα προχωρήσει σε μια σειρά αγορών πυροσβεστικών οχημάτων μεταφοράς προσωπικού, τα οποία θα διατεθούν στα κατά τόπους πυροσβεστικά κλιμάκια, ενισχύοντας ταυτόχρονα και τον εξοπλισμό των Περιφερειών και των Δήμων, ενώ θα τους διατεθούν και χωματοουργικά οχήματα. Με τον τρόπο αυτό θα εκσυγχρονιστεί ο εξοπλισμός της Πυροσβεστικής, αλλά και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αξίζει, βέβαια, και ειδική αναφορά στη σύσταση της Εθνικής Σχολής Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, που περιλαμβάνει την Ακαδημία Προστασίας με εκπαιδευτικά προγράμματα για εθελοντές, στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης και των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ Βαθμού, αλλά και απλούς πολίτες-εθελοντές.

Στη συνέχεια, σύμφωνα με τον Υφυπουργό, κ. Ευάγγελο Τουρνά, τα σημαντικότερα προβλήματα του Πυροσβεστικού Σώματος εντοπίζονται στη μεγάλη διασπορά των υπηρεσιών ανά την επικράτεια, σε συνάρτηση με το διαθέσιμο ανθρώπινο δυναμικό, τον μεγάλο μέσο όρο ηλικίας του προσωπικού, την παλαιότητα των υφιστάμενων υποδομών σε αρκετές περιπτώσεις και την παλαιότητα σημαντικού ποσοστού του μηχανοκίνητου εξοπλισμού. Προς αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών, το Υπουργείο έχει λάβει ήδη σειρά μέτρων.

Πιο συγκεκριμένα, για την αντιμετώπιση των στεγαστικών αναγκών, έχει διατεθεί στο Πυροσβεστικό Σώμα ένας σημαντικός αριθμός από δημόσια ακίνητα, 49 μισθωμένα ακίνητα και 188 παραχωρημένα ακίνητα από τους ΟΤΑ, για τη λειτουργία των πυροσβεστικών υπηρεσιών και των εποχικών κλιμακίων. Για την κάλυψη των ελλείψεων και τον εκσυγχρονισμό των κτιριακών εγκαταστάσεων των υπηρεσιών του Π.Σ., έχει ξεκινήσει συνεργασία με την Ειδική Γραμματεία Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα. Από αυτήν τη συνεργασία έχει προκύψει ήδη η κατασκευή 7 πυροσβεστικών υπηρεσιών, σε ένα πρόγραμμα που έχει ολοκληρωθεί και έχει αποδοθεί στην υπηρεσία.

Στοχευμένες, όμως, κινήσεις έχουν γίνει και αναφορικά με τον εκσυγχρονισμό του μηχανολογικού εξοπλισμού. Το Π.Σ. διαθέτει περίπου 3,5 χιλιάδες οχήματα παντός τύπου. Από αυτά, περίπου τα 500 είναι άνω των 30 ετών και περίπου τα 1.500 άνω των 20 ετών. Το γεγονός αυτό δημιουργεί ένα μεγάλο πρόβλημα, καθώς ένα μεγάλο μέρος του εξοπλισμού τους είναι ξεπερασμένο και, κατά συνέπεια, αναποτελεσματικό. Για τον λόγο αυτό, έχει προβλεφθεί στο Πρόγραμμα ΑΙΓΙΣ η προμήθεια 1.800 οχημάτων, διαφόρων χρήσεων, συνολικής αξίας 226 εκατομμυρίων ευρώ. Έχει δρομολογηθεί, όμως, και η προμήθεια ελικοπτέρων και αεροσκαφών για σκοπούς αεροπυρόσβεσης.

Παράλληλα, έχουν ληφθεί μέτρα και για την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού. Αρχικά, ολοκληρώνεται η συγκρότηση των Ειδικών Μονάδων Δασικών Επιχειρήσεων, των δασοκομάντος, που θα αποτελούν τους κομάντος του Πυροσβεστικού Σώματος. Θα αποτελούνται από 500 νεοπροσληφθέντες δασοκομάντος, εκ των οποίων οι 440 ειδικότητας Πυροσβεστικού Τεχνικού Προσωπικού και οι 60 Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Δασολογίας ή Δασοπονίας. Επιπρόσθετα, στις ΕΜΟΔΕ συμπεριλαμβάνονται και 90 στελέχη του Πυροσβεστικού Σώματος, προερχόμενα από τις ΕΜΑΚ και τα πεζοπόρα τμήματα, που έχουν ήδη μεγάλη εμπειρία, αντίστοιχη μετεκπαίδευση στο εξωτερικό και θα αποτελέσουν, μετά την εξειδικευμένη εκπαίδευσή τους, τους επικεφαλής των τμημάτων και τους διοικητές των ειδικών μονάδων.

Επιπλέον, όπως πολύ σωστά επεσήμαναν και οι κ.κ. Υπουργοί, αλλά και οι εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για να μπορέσει να εφαρμοστεί αποτελεσματικά ένα σύστημα πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών, είναι απαραίτητη η αгаσθή συνεργασία μεταξύ των Αρμόδιων Υπουργείων και των Ο.Τ.Α.. Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητο να γίνει ένα ξεκαθάρισμα αρμοδιοτήτων, ώστε να προκύπτουν με σαφήνεια οι υποχρεώσεις του κάθε φορέα. Προς αντιμετώπιση του συγκεκριμένου ζητήματος, προωθείται, μέσω του προγράμματος «ΑΙΓΙΣ», η υλοποίηση δεκατριών Περιφερειακών Επιχειρησιακών Κέντρων Πολιτικής Προστασίας, μέσω ΣΔΙΤ.

Ένα σημείο που αξίζει ειδικής μνείας, είναι η χάραξη εθνικής στρατηγικής για την κλιματική κρίση. Είναι ζωτικής σημασίας να υπάρχει ένα πλάνο πολιτικής προστασίας το οποίο θα είναι υπεράνω πολιτικών κομμάτων και ιδεολογιών. Για τον λόγο αυτό, θεωρώ πως η πρωτοβουλία του Υπουργού, κ. Στυλιανίδη, να δημιουργηθεί επιστημονική επιτροπή με εκπροσώπους από όλα τα Πανεπιστήμια, τα Εθνικά Ιδρύματα και το Αστεροσκοπείο, με σκοπό στην συνέχεια να ολοκληρωθεί και η σύσταση του Συντονιστικού Κέντρου Διαχείρισης Κρίσεων και η Εθνική Βάση Δεδομένων, είναι ένα βήμα προς την σωστή κατεύθυνση.

B. «Περιφερειακή Πολιτική για την επόμενη δεκαετία»

6. «Πολιτικές και δράσεις πρόληψης φυσικών καταστροφών, αντιμετώπισης θεομηνιών και αντιπυρική προστασία»

Εισηγητής: Ιωάννης Πασχαλίδης

Στην κοινή συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών με την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος, στην οποία προήδρευσε ο κ. Εμμανουήλ Κόνσολας και είχα την τιμή να συμμετέχω, συζητήθηκε το μείζον ζήτημα των πολιτικών δράσεων πρόληψης των φυσικών καταστροφών, αντιμετώπισης των θεομηνιών και της αντιπυρικής προστασίας. Στη διάρκεια της συνεδρίασης, κατά την οποία μας τίμησαν με την παρουσία τους ο Υπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, κ. Χρήστος Στυλιανίδης, ο Υφυπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, κ. Ευάγγελος Τουρνάς, καθώς και η Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, κυρία Διονυσία-Θεοδώρα Αυγερινούπουλου, συζητήθηκαν ενδελεχώς όλα τα μέτρα που έλαβε η Κυβέρνηση, με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος και την πρόληψη των φυσικών καταστροφών. Επιπρόσθετα, ακούστηκαν πολλές απόψεις από τους συμμετέχοντες, η υλοποίηση των οποίων θα μπορούσε να συμβάλλει τα μέγιστα στην περεταίρω αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ειδικότερα, όπως ανέφερε ο κ. Υπουργός, θα διατεθούν ενδεχομένως, πάνω από 100 εκατομμύρια ευρώ για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών και θα διατεθούν για τον καθαρισμό των δασών, τη διάνοιξη δασικών δρόμων και τη δημιουργία αντιπυρικών ζωνών. Είναι αδύνατο, δυστυχώς, να απαλλαγούμε από τις φυσικές καταστροφές και ειδικότερα από τις πυρκαγιές που μαστιάζουν κατά κύριο λόγο την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Για τον λόγο αυτό, ο μεγαλύτερος σύμμαχος μας στην αντιμετώπιση του φαινομένου είναι η πρόληψη. Είναι άξιο αναφοράς, ότι εκτός των άλλων, καθαρίστηκαν δάση για πρώτη φορά μετά από 30-40 χρόνια, στα οποία μάλιστα βρέθηκε βιομάζα.

Παράλληλα, είναι κομβικής σημασίας το πρότζεκτ προεγκατάστασης πυροσβεστών σε χώρες της Ε.Ε.. Το πρότζεκτ αυτό, που εφαρμόζεται για πρώτη φορά στην Ε.Ε., και μάλιστα, έπειτα από εισήγηση της χώρας μας, θα διασφαλίσει το γεγονός ότι δεν θα χάνεται πολύτιμος χρόνος στη μετάβαση των πυροσβεστικών δυνάμεων από τη στιγμή που μια χώρα ζητά τη συνδρομή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Προστασίας.

Στην συνέχεια ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν και τα όσα ανέφερε ο Υφυπουργός, κ. Ευάγγελος Τουρνάς, κυρίως αναφορικά με την προμήθεια 1.800 οχημάτων, μέσω του Εθνικού Προγράμματος Πολιτικής Προστασίας «ΑΙΓΙΣ», που θα κοστίσει 222 εκατομμύρια ευρώ. Ταυτόχρονα, προσλήφθηκαν φέτος 500 δασοκομάντος, οι οποίοι επιχειρούν ήδη από τις αρχές του καλοκαιριού και έχουν λάβει μέρος σε πληθώρα επιχειρήσεων, καθώς και 2.500 εποχιακοί πυροσβέστες. Μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα εκπαιδεύτηκαν και 2.500 εθελοντές πυροσβέστες του Πυροσβεστικού Σώματος, οι οποίοι προστέθηκαν στους 2.000 παλιούς εθελοντές πυροσβέστες. Ενώ παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν πανελλαδικά εκπαιδευτικά σεμινάρια σε εθελοντές εθελοντικών ομάδων πολιτικής προστασίας, από εκπαιδευτές πυροσβέστες των κατά τόπους πυροσβεστικών υπηρεσιών.

Τα μέτρα, όμως, για να είναι αποτελεσματικά θα πρέπει να έχουν και τοπικό χαρακτήρα, καθώς είναι πρακτικά αδύνατο να εφαρμοστούν αποτελεσματικά από την κεντρική Κυβέρνηση και αυτό διότι πρέπει να εφαρμοστούν σε όλη την Επικράτεια. Για τον λόγο αυτό, με μέριμνα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εγκρίθηκε και διατέθηκε πρόσθετη χρηματοδότηση ύψους 5,6 εκατομμυρίων ευρώ σε 48 Δήμους που παρουσιάζουν αυξημένη επικινδυνότητα λόγω μίξης του δάσους με τον αστικό ιστό. Πρόκειται για μια πρωτοβουλία, η οποία στην κυριολεξία μπορεί να σώσει ανθρώπινες ζωές, δεδομένης της εγγύτητας μεταξύ των κατοίκων και μιας ενδεχόμενης πυρκαγιάς.

Ένα από τα σημαντικότερα θέματα που συζητήθηκαν και μάλιστα αναφέρθηκε από έναν μεγάλο αριθμό ομιλητών, είναι αυτό της εκπαίδευσης, η οποία όμως δεν θα περιορίζεται μόνο στην ασφάλεια και την προστασία από τις φυσικές καταστροφές, αλλά θα αφορά γενικότερα την κλιματική αλλαγή. Η εκπαίδευση θα πρέπει να ξεκινάει από το σχολείο και όπως ανέφερε ο κ. Υπουργός γίνονται ήδη προσπάθειες να ξεκινήσει ακόμη και από το νηπιαγωγείο. Η εκπαίδευση όμως, δεν πρέπει να σταματάει στο σχολείο, αλλά θα πρέπει να εκτείνεται και στον γενικό πληθυσμό, καθώς και τα ανώτερα κλιμάκια των αρμόδιων φορέων. Είναι εξαιρετικής σημασίας να υπάρχει στελεχιακή οργάνωση των υπηρεσιών πολιτικής προστασίας, με εξειδικευμένο προσωπικό στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η ειδική εκπαίδευση των στελεχών που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα θα πρέπει να είναι προαπαιτούμενο.

Αδιαμφισβήτητο, το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα μας στον τομέα των φυσικών καταστροφών είναι οι πυρκαγιές, ειδικά κατά τους θερινούς μήνες. Δυστυχώς, όμως, δεν είναι η μόνη φυσική καταστροφή που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε, καθώς οι πλημμύρες και η χαλαζόπτωση δημιουργούν εκτεταμένα προβλήματα, κυρίως στην βόρεια Ελλάδα. Για τον λόγο αυτό, προς την σωστή κατεύθυνση είναι και η πρωτοβουλία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών να ψηφίσει το Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκάνης Απορροής ποταμού Έβρου, εντός του οποίου προβλέπονται μελέτες και μέτρα πρόληψης, προκειμένου να διασφαλιστεί η αντιπλημμυρική θωράκιση της περιοχής. Όπως αναφέρθηκε κατά τις συνεδριάσεις της Επιτροπής αυτής, τόσο από εμένα, όσο και από άλλους ομιλητές είναι απαραίτητο να υπάρξουν και ανάλογες πρωτοβουλίες αναφορικά με το ζήτημα της αντιχαλαζικής προστασίας. Πρόκειται για ένα φυσικό φαινόμενο που ταλαιπωρεί επί σειρά ετών τον αγροτικό κόσμο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, καθώς προκαλεί ανυπολόγιστες ζημιές στις καλλιέργειες. Επομένως, η λήψη μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης και αυτού του φαινομένου καθίσταται ζωτικής σημασίας.

Ολοκληρώνοντας την εισήγησή μου, θα ήθελα να επισημάνω δυο θέματα που θίχτηκαν κατά τη συνεδρίαση και αφορούν ολόκληρη την ελληνική κοινωνία.

Το πρώτο, και ίσως πιο σημαντικό, αφορά τον παράγοντα της αμέλειας. Όπως σωστά επισήμανε ο κ. Υπουργός, στη χώρα υπάρχει μεγάλο πρόβλημα ανθρώπινης αμέλειας στην εμφάνιση πυρκαγιών. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πυροσβεστικού Σώματος, οι πυρκαγιές που οφείλονται σε ανθρώπινη αμέλεια ανέρχονται στο 95,6%, πρόκειται δηλαδή για την συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων. Η αντιμετώπιση, επομένως, του φαινομένου αυτού, θα μπορούσε να περιορίσει σε πολύ μεγάλο βαθμό την εμφάνιση πυρκαγιών. Αυτό, θα μπορούσε να γίνει, αφενός με την σωστή

ενημέρωση και εκπαίδευση, όπως εκτέθηκε και ανωτέρω, και αφετέρου με την αύξηση των προστίμων, αλλά και την επιβολή αυστηρότερων ποινών.

Το δεύτερο, αφορά την εθνική συναίνεση. Τα θέματα της διαχείρισης των φυσικών καταστροφών στην Ελλάδα πρέπει να αποκτήσουν ένα χαρακτήρα εθνικής συναίνεσης και να μην γίνονται αντικείμενο ιδεολογικής διαμάχης. Απέναντι σε οποιαδήποτε φυσική καταστροφή πρέπει να υπάρχει σύμπνοια μεταξύ όλων των πολιτικών παρατάξεων, αλλά και των αρμόδιων φορέων, καθώς όλοι επιδιώκουμε τον ίδιο σκοπό, που δεν είναι άλλος από την άμεση αντιμετώπιση της καταστροφής.

Γ. «Περιφερειακή Στρατηγική Ανάπτυξης της Κυκλικής Οικονομίας»

1α. «Περιορισμοί που επιβάλλονται για υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και εμποδίζουν την ανάπτυξη γεωγραφικών περιοχών και περιφερειών: Θέσπιση κινήτρων και παροχή αντισταθμιστικών ωφελημάτων προς άρση των αδικιών – Η περίπτωση της Φωκίδας ως η πλέον χαρακτηριστική»

Εισηγήτρια: Παναγιού (Γιώτα) Πούλου

1. Εισαγωγή

Η Φωκίδα αποτελεί την πλέον χαρακτηριστική περίπτωση Περιφερειακής Ενότητας της χώρας μας, όπου οι περιορισμοί που επιβάλλονται για την προστασία υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, εγείρουν σοβαρά εμπόδια στην οικονομική ανάπτυξη και δημιουργούν την ανάγκη για θέσπιση κινήτρων και παροχή αντισταθμιστικών ωφελημάτων, προς άρση των αδικιών που υφίστανται οι τοπικές κοινωνίες.

Πράγματι, οι περιορισμοί που επιβάλλονται από την ανάγκη προστασίας της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Φωκίδας, με το Δελφικό τοπίο, αλλά και της σημαντικής περιβαλλοντικής κληρονομιάς της, με τη λίμνη του Μόρνου, εμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα και πλήττουν την απασχόληση στην περιοχή.

Για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης, η Πολιτεία πρέπει να δράσει με σχέδιο και αποφασιστικότητα, αφενός για να διασφαλίσει τις δομικές αναπτυξιακές προϋποθέσεις που χρειάζεται η Φωκίδα και αφετέρου για να προσφέρει στην τοπική κοινωνία τα αντισταθμιστικά εκείνα οφέλη, τα οποία θα εξισορροπήσουν το κόστος των περιορισμών και θα προσφέρουν τα απαραίτητα κίνητρα, που θα κρατήσουν τους κατοίκους της Φωκίδας στον τόπο τους.

2. Δομικές αναπτυξιακές προϋποθέσεις

Καταρχάς, οι σχετικές δημόσιες πολιτικές για τη Φωκίδα πρέπει να ενταχθούν σε ένα συνολικό σχέδιο περιφερειακής ανάπτυξης, στο πλαίσιο του οποίου πρέπει να διασφαλίζονται επαρκώς οι τέσσερις πιο δομικές αναπτυξιακές προϋποθέσεις: η υγεία, η παιδεία, ο πολιτισμός και η αγροτική οικονομία.

Αναφορικά με την πρώτη προϋπόθεση, πρέπει να επισημανθεί ότι οι δομές δημόσιας Υγείας στη Φωκίδα, αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα. Το Γενικό Νοσοκομείο της Άμφισσας, εν μέσω πανδημίας, κινδύνευσε να υποβαθμιστεί στην πράξη σε Κέντρο Υγείας, λόγω των τεράστιων ελλείψεων σε ειδικευμένους ιατρούς (παθολόγους, καρδιολόγους και ακτινολόγους). Για το ζήτημα αυτό, μάλιστα, κατατέθηκε τον Οκτώβριο του 2021 σχετική Ερώτηση στη Βουλή προς τον Υπουργό Υγείας, υπογεγραμμένη από 25 μέλη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία³. Ωστόσο, η κατάσταση αυτή μέχρι σήμερα δεν φαίνεται να έχει αλλάξει προς το καλύτερο.

³ Βλ. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/c0d5184d-7550-4265-8e0b-078e1bc7375a/11759512.pdf>

Αναφορικά με τη *δεύτερη* προϋπόθεση, που αφορά στη δημόσια εκπαίδευση, η τοπική κοινωνία κρούει συνεχώς τον κώδωνα του κινδύνου για την βιωσιμότητα του Τμήματος Περιφερειακής και Οικονομικής Ανάπτυξης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου στην Άμφισσα. Καταρχάς, πλήγματα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στη Φωκίδα, αποτέλεσαν η κατάργηση του «Ινστιτούτου Διεθνών Σπουδών» του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, αλλά και η λειτουργία μόνο του ενός πανεπιστημιακού Τμήματος, εκ των δύο που προέβλεπε ο ν. 4589/2019, και μάλιστα χωρίς επαρκή στήριξη. Χαρακτηριστική των προβλημάτων που αντιμετωπίζει το Τμήμα, λόγω της ανεπαρκούς στήριξης, ήταν η καθυστέρηση στην πλήρωση των 6 θέσεων ΔΕΠ του Τμήματος, που εκκρεμούσε αδικαιολόγητα επί έναν χρόνο και πλέον, αν και αυτές είχαν προκηρυχθεί από τις αρχές του 2020, δημιουργώντας σοβαρά προβλήματα στην λειτουργία του.

Θετική εξέλιξη ήταν η δρομολόγηση της αναγνώρισης των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων του Τμήματος, ως Οικονομολόγων από το Οικονομικό Επιμελητήριο. Ωστόσο, ο πλέον δομικός και μακροχρόνιος παράγοντας υπονόμευσης του Τμήματος, είναι η «Ελάχιστη Βάση Εισαγωγής» (ΕΒΕ), η οποία δημιουργεί σοβαρά προβλήματα βιωσιμότητας στα περισσότερα ΑΕΙ της Περιφέρειας, όπως και σε αυτό της Άμφισσας. Εξαιτίας της ΕΒΕ εισήλθαν μόλις 18 νέοι φοιτητές στο Τμήμα της Άμφισσας το 2021. Ο αριθμός αυτός είναι πολύ μικρός και υπονομεύει τις προοπτικές του, ενώ η εγκατάσταση του ΔΙΕΚ στον χώρο του Πανεπιστημίου δημιουργεί ερωτηματικά για τις προθέσεις του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η κυβερνητική πολιτική δεν πρέπει να λειτουργεί σαν υπονομευτής της δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Περιφέρεια, αλλά να δημιουργεί συνέργειες ως αντισταθμιστικά οφέλη προς την τοπική κοινωνία της Φωκίδας. Το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο στην Άμφισσα, όπως και τα άλλα Πανεπιστήμια, έχουν την δυνατότητα να δημιουργήσουν Κέντρα Δια Βίου Μάθησης, για πτυχιούχους και μη πτυχιούχους πανεπιστημίων. Ειδικά στην περίπτωση της Φωκίδας, θα μπορούσαν να τρέξουν προγράμματα επιμόρφωσης και πιστοποίησης στα αντικείμενα της ελαιουργίας, της τυποποίησης αγροτικών προϊόντων, της ζωικής παραγωγής και της τυποποίησης των προϊόντων της. Δηλαδή σε αντικείμενα τα οποία συνεπάγονται σημαντική προστιθέμενη αξία για τη Φωκίδα, αλλά και την ευρύτερη περιοχή (π.χ. Λίμνη Μόρνου και Λιδορίκι). Τέλος, η συνεχιζόμενη εκκρεμότητα για την φοιτητική εστία στην Άμφισσα, η οποία είναι απολύτως απαραίτητη για την προσέλκυση φοιτητών, εξακολουθεί να προβληματίζει.

Αναφορικά με την *τρίτη* αναπτυξιακή προϋπόθεση, που αφορά στην προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Φωκίδας, παρατηρούνται επίσης σοβαρές αβελτηρίες, για τις οποίες η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία έχει καταθέσει Ερωτήσεις προς την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού⁴. Συγκεκριμένα, πρέπει άμεσα να ολοκληρωθούν τα έργα της προστασίας του Δελφικού αρχαιολογικού χώρου από τις κατολισθήσεις, της ενοποίησης του αρχαιολογικού χώρου (Γυμνάσιο, Στάδιο, Κασταλία Πηγή), και κυρίως να ολοκληρωθεί, χωρίς άλλες καθυστερήσεις, το εθνικής σημασίας έργο της αναστήλωσης του αρχαίου θεάτρου των Δελφών. Επίσης, στοχευμένες συνέργειες με το «Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών», μέσω βραχυχρόνιων (π.χ. τρίμηνων) προγραμμάτων πιστοποίησης σε

⁴ Βλ. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/c0d5184d-7550-4265-8e0b-078e1bc7375a/11603996.pdf>

θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς, τέχνης και πολιτισμού, θα έδιναν προστιθέμενη αξία και θα ενίσχυαν την εξωστρέφεια.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι καλοδεχούμενος ο κυβερνητικός σχεδιασμός σχετικά με την ομάδα εργασίας για την πυροπροστασία και την ανανέωση της καλλιέργειας του ελαιώνα της Άμφισσας –αν και η καταστροφική πυρκαγιά του Ιουλίου του 2022, που αποτέφρωσε 12.000 στρέμματα του προστατευόμενου ελαιώνα, κατέδειξε την ανεπάρκεια των μέτρων αυτών–, καθώς και η ΚΥΑ για τον καθορισμό των χρήσεων γης και όρων δόμησης στη Ζώνη Β΄ του Δελφικού Τοπίου. Ωστόσο, έχει γίνει ήδη αρκετή ζημιά από την άναρχη επέλαση των ΑΠΕ στην περιοχή, όπως συνέβη με την αδειοδότηση ενός τεράστιου φωτοβολταϊκού σταθμού 5500 χιλιάδων τετραγωνικών χιλιομέτρων εντός της Ζώνης Β΄, καθώς και ανεμογεννητριών ύψους 150 μέτρων στην κορυφογραμμή της Κίρκης, ακριβώς απέναντι από τον αρχαιολογικό χώρο.

Επιπλέον, πρέπει να επιλυθεί σύντομα και το σημαντικό πρόβλημα πρόσβασης προς το Χιονοδρομικό Κέντρο Παρνασσού (ΧΚΠ). Συγκεκριμένα, πρόσβαση υπάρχει από σχεδόν όλες τις πλευρές του ορεινού όγκου του Παρνασσού, εκτός από την πλευρά της Φωκίδας. Τα «Κελάρια» του Χιονοδρομικού Κέντρου Παρνασσού, εντάσσονται στα διοικητικά όρια του Δήμου Δελφών και ειδικότερα στην Δημοτική Ενότητα Παρνασσού, αλλά δυστυχώς δεν υπάρχει άμεση πρόσβαση προς το σημείο.

Από το 1976, με την κατασκευή του πρώτου Χιονοδρομικού Κέντρου, η Αράχωβα άρχισε να κατακλύζεται από χιλιάδες τουρίστες κατά τη χειμερινή σεζόν. Σε αυτές τις περιόδους αιχμής ο συνολικός πληθυσμός πολλαπλασιάζεται, με σημαντική επιβάρυνση των ανεπαρκών υφιστάμενων οδικών υποδομών. Μια αξιόπιστη και λειτουργική οδική σύνδεση από Άμφισσα προς Λιβάδι, που σήμερα υφίσταται ως αγροτικός δρόμος, θα έλυne πολλά προβλήματα και ταυτόχρονα θα έφερνε σημαντική ανάπτυξη στην περιοχή, ενώ θα έδινε μια νέα πνοή στο τουριστικό τρίγωνο Γαλαξίδι – Ιτέα – Άμφισσα.

Επίσης, στον τομέα της προστασίας και ανάδειξης των παραδοσιακών διατηρητέων κτηρίων της Φωκίδας, χρειάζονται επιπλέον κίνητρα, όπως η έως και 80% επιδότηση των επενδύσεων και η εξαγορά των συντελεστών δόμησης.

Τέλος, αναφορικά με την *τέταρτη* αναπτυξιακή προϋπόθεση, που αφορά στην πρωτογενή παραγωγή, αναγκαίες είναι και οι επενδύσεις στον αγροτικό και κτηνοτροφικό τομέα, στο επίπεδο της μεταποίησης, που θα συνδυάζουν την αγροτική παραγωγή με την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Φωκίδας, όπως μέσω της προβολής του προϊόντος «Ελιά Άμφισσας», ως δυναμικού εξαγωγικού προϊόντος Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ).

Ωστόσο, η αποτελεσματική καλλιέργεια του εν λόγω προϊόντος είναι άμεσα συνυφασμένη με την επαρκή άρδευση του ελαιώνα. Το έργο με τίτλο «*Αρδευτικό έργο Ελαιώνα Άμφισσας Νομού Φωκίδας*», προϋπολογισμού 20 εκατ. ευρώ, προχωρά με πολύ αργούς ρυθμούς, ενώ για να αξιοποιηθεί πλήρως χρειάζεται να επιλυθεί το κύριο πρόβλημα της διάθεσης υδάτινων πόρων. Το πρόβλημα αυτό δεν μπορεί να επιλυθεί οριστικά με χρήση πόρων από το δίκτυο του Μόρνου, και ως εκ τούτου πρέπει να εξεταστεί η χρηματοδότηση έργου για αξιοποίηση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα της Γκιώνας. Αναφορά σε αυτό έχει γίνει από την «Ελληνική Επιτροπή Σηράγγων και Υπόγειων Έργων», ενώ εμπειριστατωμένα στοιχεία συλλέχθηκαν κατά την κατασκευή

του υδραγωγείου του Μόρνου, τα οποία είναι καιρός να αξιοποιηθούν προς όφελος των ελαιοπαραγωγών.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι το κλείσιμο του Α.Σ.Α. δημιουργεί πολλά προβλήματα διάθεσης του προϊόντος σε ικανοποιητικές τιμές. Ο Α.Σ.Α είναι φορέας απαραίτητος και πρέπει να επαναλειτουργήσει, ενώ οι συνθήκες που τον οδήγησαν στο κλείσιμο πρέπει να διερευνηθούν.

3. Αντισταθμιστικά οφέλη

Αναφορικά με το κομβικής σημασίας ζήτημα των αναγκαίων αντισταθμιστικών ωφελημάτων, που διαχρονικά διεκδικεί η Δωρίδα και ολόκληρη η Φωκίδα, λόγω της απαγόρευσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων περιμετρικά της λίμνης του Μόρνου σε ακτίνα 1500 μέτρων, πρέπει να αναζητηθούν άμεσα λύσεις. Οι περιορισμοί της σχετικής υγειονομικής διάταξης απαγορεύουν, όχι μόνο την δημιουργία μεγάλων έργων στην περιοχή, όπως είναι ο βιολογικός καθαρισμός, αλλά ακόμη και την δημιουργία απλών ποιμνιοστασίων ή επιχειρήσεων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, δηλαδή υποδομών απαραίτητων για να αυξηθεί η απασχόληση στην περιοχή.

Πριν από την δημιουργία της λίμνης, λειτουργούσαν περίπου πάνω από 70 κτηνοτροφικές μονάδες, από τις οποίες βρίσκονται πλέον σε λειτουργία μόνο 40. Καμία εξ αυτών, ωστόσο, δεν μπορεί πλέον να ανανεώσει την άδεια λειτουργίας της, ούτε να ενταχθεί σε πρόγραμμα βελτίωσης για τον εκσυγχρονισμό της, με αποτέλεσμα να οδηγούνται όλες νομοτελειακά στην εξαφάνιση. Η εξέλιξη αυτή είναι ιδιαίτερα επιβαρυντική για τον Δήμο Δωρίδας, όπου η κτηνοτροφία και οι σχετικές επιχειρήσεις μεταποίησης αντιπροσωπεύουν πάνω από το 60% της οικονομικής δραστηριότητας. Τα αντισταθμιστικά οφέλη επομένως, δεν πρέπει να συνδέονται με χρηματοδότηση χωρίς σαφή στόχευση, αλλά με συγκεκριμένα έργα ανάπτυξης που χρειάζεται η περιοχή.

Ειδικά, για το κρίσιμο ζήτημα του βιολογικού καθαρισμού, πρέπει να δημιουργηθεί εγκατάσταση επεξεργασίας με επαναχρησιμοποίηση στην άρδευση, χωρίς διάθεση στον αποδέκτη και με ξεκάθαρα χαρακτηριστικά κυκλικής οικονομίας, που θα εξασφαλίσουν πόρους στην περιοχή. Το σχετικό έργο διαγράφηκε από τους χρηματοδοτικούς πίνακες το 2014, ενώ την άνοιξη του 2021, μετά από δύομισι χρόνια καθυστέρησης, ανακοινώθηκε ότι το έργο, με την ονομασία «*Βιολογικός καθαρισμός παραλίμνιων περιοχών ταμιευτήρα Μόρνου*» και με προϋπολογισμό 21 εκατ. ευρώ, εντάχθηκε στη λίστα εγκεκριμένων έργων περιβάλλοντος που απέστειλε η Κυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, για χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ).

Η καθυστέρηση στην ένταξη του έργου οδήγησε στην συμπερίληψή του στα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, μαζί με τα 21 αρδευτικά έργα του Προγράμματος «Ύδωρ 2.0», τα οποία προωθούνται μέσω Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) και ουσιαστικά «περνούν» σε ιδιώτες για 25 χρόνια. Ωστόσο, στο πλαίσιο αυτό, οι αγρότες θα κληθούν να καταβάλουν υψηλό τίμημα, με τιμολόγια άρδευσης που μπορεί να ξεπεράσουν και τα 50 ευρώ ανά στρέμμα, για να καλύψουν τις αποσβέσεις και τα κέρδη των ιδιωτών.

Σαφείς απαντήσεις και διευκρινίσεις πρέπει να δοθούν και για το δυσανάλογα υψηλό κόστος αυτών των 21 έργων, αφού θα κοστίσουν συνολικά 1,6 δισ. ευρώ, που θα φτάσουν τα 4 δισ. ευρώ μαζί με τα κόστη συντήρησης και λειτουργίας τους για 25 χρόνια, ενώ το κόστος για τα 31 έργα που εντάχθηκαν στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) τον Ιούλιο του 2019, φτάνει μόλις τα 448 εκατ. ευρώ. Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία, κατέθεσε σχετική Ερώτηση στη Βουλή⁵, με πρωτοβουλία του κ. Σταύρου Αραχωβίτη.

Η διαβούλευση με την τοπική κοινωνία και τους φορείς της Αυτοδιοίκησης είναι απαραίτητη, προκειμένου να αποφευχθούν παλινωδίες, σαν εκείνη του σημειώθηκε με το αρδευτικό έργο του φράγματος και του υδροηλεκτρικού εργοστασίου στο Λιβάδι του Παρνασσού, το οποίο μολονότι είχε εξαγγελθεί τον Νοέμβριο του 2021, στη συνέχεια ανακοινώθηκε ότι δεν θα προχωρήσει, αν δεν εξασφαλιστεί η συναίνεση των εμπλεκόμενων φορέων.

Επίσης, χωρίς άλλες καθυστερήσεις, πρέπει να προχωρήσει και η κατασκευή του έργου «*Ταμειωτήρας Τολοφώνα στη θέση Χάρμισκο και αρδευτικού δικτύου νομού Φωκίδας*», προϋπολογισμού 20 εκατ. ευρώ, που έχει ενταχθεί από το 2019 στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (Δράση 4.3.1.), μαζί με 24 ακόμη αρδευτικά σε ολόκληρη τη χώρα, καθώς και με 6 μεγάλα αντιπλημμυρικά του Υπουργείου Υποδομών.

Ομοίως, πρέπει να προχωρήσει άμεσα και το έργο της αναβάθμισης του Ταχυδιυλιστηρίου Δεσφίνας, το οποίο είχε ενταχθεί στα αντισταθμιστικά έργα που συμφωνήθηκαν το 2017 μεταξύ του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και του Δήμου Δελφών, με αποτέλεσμα να αποφύγει ο Δήμος την οικονομική χρεοκοπία, εξαιτίας του χρέους 3 εκατ. ευρώ προς την ΕΥΔΑΠ.

4. Συμπέρασμα

Συμπερασματικά, οφείλουμε να επισημάνουμε ότι τα αναγκαία αντισταθμιστικά έργα για τη Φωκίδα πρέπει να ενταχθούν στο πλαίσιο ενός ολιστικού σχεδιασμού, ο οποίος θα διασφαλίζει καταρχάς τις βασικές αναπτυξιακές προϋποθέσεις της υγείας, της παιδείας, του πολιτισμού και της βιώσιμης αγροτικής οικονομίας, αλλά και που θα υλοποιείται σε διαρκή διαβούλευση με τους φορείς της Αυτοδιοίκησης και τις τοπικές κοινωνίες.

⁵ Βλ. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/c0d5184d-7550-4265-8e0b-078e1bc7375a/11813951.pdf>

1β. «Περιορισμοί που επιβάλλονται για υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και εμποδίζουν την ανάπτυξη γεωγραφικών περιοχών και περιφερειών: Θέσπιση κινήτρων και παροχή αντισταθμιστικών ωφελημάτων προς άρση των αδικιών – Η περίπτωση της Φωκίδας ως η πλέον χαρακτηριστική»

Εισηγητής: Φίλιππος Φόρτωμας

Ι. Στις 16.12.2021 συνεκλήθη η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιφερειών της Βουλής, κατόπιν αιτήματος του Βουλευτή Φωκίδας και Γενικού Γραμματέα της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΝΔ κ. Ιωάννη Μπούγα προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής κ. Εμμανουήλ Κόνσολα, με θέμα την αντιμετώπιση των επαχθών περιορισμών που επιβάλλονται για λόγους υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος και εμποδίζουν την ανάπτυξη γεωγραφικών περιοχών ή περιφερειών κι ειδικότερα την πλέον χαρακτηριστική περίπτωση της Φωκίδας, καθώς και τη θέσπιση αντισταθμιστικών ωφελειών.

Τη συνεδρίαση τίμησε με την παρουσία του ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων κ. Κωνσταντίνος Τασούλας, ο οποίος εξήρε την πρωτοβουλία και τόνισε την ανάγκη νομοθετικής παρέμβασης υπέρ των κατοίκων των πληττόμενων περιοχών.

Στη συνεδρίαση είχαν προσκληθεί και μετείχαν με παρεμβάσεις τους: ο Γενικός Γραμματέας Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου, κ. Αθανάσιος Κοντογεώργης, ο Πρόεδρος Δ.Σ. της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος, Δήμαρχος Τρικκαίων κ. Δημήτριος Παπαστεργίου και, διά ζώσης, ο Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας κ. Φάνης Σπανός, ο Δήμαρχος Δελφών κ. Παναγιώτης Ταγκαλής, ο Δήμαρχος Δωρίδας κ. Γεώργιος Καπεντζώνης, εκ μέρους του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών ο Πρύτανης κ. Σπυρίδων Κίντζιος και ο Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Περιφερειακής και Οικονομικής Ανάπτυξης κ. Δημήτριος Τσιώτας, ο Πρόεδρος του Εμπορικού Επιμελητηρίου Φωκίδας κ. Βασίλειος Αυγερινός και η Προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Φωκίδας κ. Αθανασία Ψάλτη.

Όλοι οι συμμετέχοντες αναγνώρισαν τη δραματική αναπτυξιακή υστέρηση της Φωκίδας και δεσμεύτηκαν να συνεργαστούν για τη κατάρτιση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου αντιμετώπισης των επιπτώσεων. Μάλιστα, όλοι όσοι έλαβαν τον λόγο υπέβαλαν στοιχειοθετημένες προτάσεις, που μπορούν να ενσωματωθούν στο εν λόγω σχέδιο.

Κατά την εισηγητική του ομιλία, η οποία συνοδεύεται από οπτικοακουστικό υλικό που προβάλλονται ταυτόχρονα, ο κ. Μπούγας περιέγραψε το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο που επιβάλλει περιορισμούς στο Δελφικό Τοπίο και τη Λίμνη Μόρνου και αναφέρθηκε διεξοδικά στις συνέπειες των αδικιών. Εξέφρασε δε τεκμηριωμένες επιφυλάξεις για τη σκοπιμότητα εξακολούθησης των περιορισμών, εάν αυτοί δεν συνοδεύονται από αναπτυξιακά κίνητρα. Περαιτέρω, παρουσίασε τις καλές πρακτικές που εφαρμόζονται σε ανάλογες περιπτώσεις στο εξωτερικό και κατέληξε προτείνοντας την κατάρτιση αναπτυξιακής μελέτης, που θα περιέχει συγκεκριμένα μέτρα προς άρση των επιπτώσεων εις βάρος των θιγομένων ιδιοκτητών, άλλα και έμμεσα οικονομικά οφέλη, όπως ενδεχόμενες φοροελαφρύνσεις ή φοροαπαλλαγές. Επιπροσθέτως, πρότεινε την υιοθέτηση μέτρων προς άρση των κοινωνικών επιπτώσεων, όπως η

παροχή μεγαλύτερης ενίσχυσης από τον αναπτυξιακό νόμο και τα χρηματοδοτικά εργαλεία, αλλά και την κατασκευή μεγάλων έργων υποδομής, όπως ο διαγώνιος άξονας «Λαμία – Ιτέα – Αντίρριο» και ο παραλίμνιος αγωγός της λίμνης του Μόρνου. Πέραν αυτών, ζήτησε τη μελέτη σύστασης ειδικού Αναπτυξιακού Ταμείου για την χρηματοδότηση έργων και δράσεων στην περιοχή.

Με τις παρεμβάσεις αυτές, ο Βουλευτής Φωκίδας επεσήμανε ότι είναι δυνατό να θεσμοθετηθεί ένα κατάλληλο σχέδιο νόμου για την παροχή αντισταθμιστικών ωφελημάτων, που θα επιτρέψει στη Φωκίδα να αναπτυχθεί ισόρροπα σε σχέση με τις άλλες περιοχές, αξιοποιώντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα. Την εν λόγω εισήγηση αποδέχθηκαν όλα τα μέλη της Επιτροπής, ανεξαρτήτως της κομματικής παράταξης στην οποία ανήκουν.

II. Ειδικότερα, επί μισό αιώνα περίπου οι πολίτες της Φωκίδας υφίστανται τις δυσμενέστερες γι' αυτούς συνέπειες των περιορισμών, δίχως να λαμβάνουν από την Πολιτεία ανάλογα αντισταθμίσεις ή οφέλη.

Το απαράγραπτο διαχρονικά και με ένταση διατυπούμενο αίτημα για καταβολή αντισταθμιστικών ωφελημάτων είτε υπό την μορφή οικονομικών ενισχύσεων είτε σημαντικών έργων και δράσεων, που θα τονώσουν την απασχόληση και θα αμβλύνουν τις άδικες συνέπειες, τις οποίες υφίσταται ο νομός τόσο σε σχέση με τους νομούς της Επικράτειας, όσο και με τους λοιπούς νομούς της Στερεάς Ελλάδας μέχρι σήμερα δεν έχει, δυστυχώς, σοβαρά αντιμετωπιστεί από την Ελληνική Πολιτεία.

Παρεμβάσεις και περιορισμοί που τίθενται νομοθετικά είναι αυτονόητα όσοι πλήττουν τον πυρήνα της ατομικής ιδιοκτησίας, με σχεδόν καθολική απαγόρευση χρήσης και αξιοποίησής της και συνιστούν *de facto* απαλλοτρίωση. Περαιτέρω, οι περιορισμοί δύνανται να αφορούν και μείζονος σημασίας κοινωφελή έργα, τα οποία είτε δεν μπορούν να υλοποιηθούν είτε πρέπει να ακολουθηθεί ειδική διαδικασία εγκρίσεων και αδειοδοτήσεων. Οι περιορισμοί αυτοί, όταν αφορούν λίγες και περιορισμένες σε μικρή έκταση ιδιοκτησίες, προκαλούν ασφαλώς προβλήματα στους ιδιοκτήτες, που δύναται ενδεχομένως ν' αντιμετωπιστούν δικαστικώς με νομική βάση το άρθρο 17 του Συντάγματος, το άρθρο 1 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και τους νόμους περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων.

Όταν όμως επιβάλλονται σε πολλές, ενίοτε χιλιάδες ιδιοκτησίες μιας συγκεκριμένης περιοχής, προκαλούν σοβαρά κοινωνικά προβλήματα, που εκφεύγουν της κανονιστικής εμβέλειας των παραπάνω νομοθετημάτων και έχουν επιπτώσεις σε όλους ανεξαιρέτως τους κατοίκους. Σε πολλές περιπτώσεις επιβάλλεται απαγόρευση άσκησης οποιασδήποτε, ακόμη και μικρής ή ήπιας όχλησης επιχειρηματικής δραστηριότητας και κατασκευής σοβαρών έργων υποδομής. Η Φωκίδα είναι η πιο χαρακτηριστική περίπτωση Περιφερειακής Ενότητας στη Χώρα μας -ίσως και σε ολόκληρη την Ευρώπη- που υφίσταται ασφυκτικά σε ολόκληρη σχεδόν την έκτασή της τους πιο αυστηρούς περιορισμούς για λόγους δημοσίου συμφέροντος.

III. Το σύνολο σχεδόν του Δήμου Δελφών και το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγικών εδαφών του Δήμου Δωρίδας καλύπτονται εδώ και δεκαετίες από απαγορεύσεις, που εμποδίζουν την ανάπτυξη της περιοχής. Εξαιτίας αυτών έχει προκληθεί οικονομική ύφεση, έχει απομακρυνθεί μεγάλο μέρος του πληθυσμού και κάποιοι που

ενδεχομένως επιθυμούσαν να επιστρέψουν δεν έχουν προοπτική επαγγελματικής απασχόλησης, με συνέπεια η Φωκίδα να εμφανίζει έναν εκ των υψηλότερων ηλικιακών μέσων όρων, αλλά και μία πολύ ανησυχητική αναλογία μεταξύ των γεννήσεων και των θανάτων. Από την αρχή μάλιστα της οικονομικής κρίσης (2010), σημειώθηκε δραματική αύξηση της ανεργίας στη Φωκίδα, ενώ ανήλθε το 2020 σε λίαν προβληματικά επίπεδα, μολονότι σε ολόκληρη τη Χώρα το ποσοστό ανεργίας έκτοτε μειώνεται. Κατά το έτος 2020 κατεγράφη ένα εκ των υψηλότερων ποσοστών σε όλη την Επικράτεια, δηλαδή 30,1% επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ).

Οι απαγορεύσεις έχουν ουσιαστικά στραγγαλίσει την ανάπτυξη του νομού. Δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα, δεν διαφύλαξαν επαρκώς τα προστατευτέα δημόσια αγαθά, που θεσμοθετήθηκαν για να προστατεύσουν. Η θέσπιση ζωνών προστασίας είναι αλήθεια ότι διατήρησε μέχρι πρόσφατα, τουλάχιστον, το φυσικό περιβάλλον ως συνέχεια του αρχαιολογικού χώρου των Δελφών. Η ύπαρξη, όμως, μόνο περιορισμών και απαγορεύσεων δίχως την λήψη θετικών μέτρων προστασίας αποδεικνύεται, πλέον, απολύτως ανεπαρκής. Το Δελφικό τοπίο, μέρος του οποίου είναι ο παραδοσιακός ελαιώνας της Άμφισσας, κινδυνεύει να υποστεί ανεπανόρθωτη καταστροφή από ενδεχόμενη πυρκαγιά, καθώς διαπιστώνεται ανεπάρκεια μέτρων πυροστασίας. Δυστυχώς, οι καταστροφικές πυρκαγιές του παρελθόντος, δεν κινητοποίησαν όπως έπρεπε, τις αρμόδιες αρχές. Μακροπρόθεσμα κινδυνεύει να καταστραφεί από την εγκατάλειψη, καθώς η καλλιέργεια της ελιάς καθίσταται ολοένα πιο δύσκολη και ο γεωργικός κλήρος, λόγω των αυστηρών ρυθμίσεων και της απαγόρευσης κατάτμησης, τεμαχίζεται, με αποτέλεσμα η εκμετάλλευση των ελαιοκτημάτων να είναι ασύμφορη.

Σε ό,τι αφορά τους περιορισμούς για τη διασφάλιση της ποιότητας του νερού της λίμνης του Μόρνου, εξαιτίας των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων για την κατασκευή αποχετευτικού έργου, τα λύματα από τα πέριξ χωριά (Λιδωρίκι, Πεντάπολη, Μαλανδρίνο), τους οικισμούς και τις μικρές εκμεταλλεύσεις που υπάρχουν είτε μέσω των αποχετευτικών βόθρων είτε και μέσω του αποχετευτικού δικτύου, χωρίς αυτό να έχει πιστοποιηθεί επίσημα, καταλήγουν διά του υδροφόρου ορίζοντα στη Λίμνη. Συνεπώς, ούτε εκεί το απαραίτητο ενδεχομένως κατά την κατασκευή του φράγματος, ασφυκτικό νομικό πλαίσιο έχει αποδώσει μέχρι σήμερα τα αναμενόμενα, ώστε να εγείρονται αμφιβολίες ακόμα και για την ποιότητα του νερού και τη σκοπιμότητα εξακολούθησης πλέον των αυστηρών περιορισμών. Πρόσφατα, το θέμα απασχόλησε και την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος, κατόπιν αιτήματός μου, η οποία μάλιστα αποφάσισε την αυτοψία στη Λίμνη Μόρνου που διενεργήθηκε στις 04.06.2021 από μέλη της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων και διαπιστώθηκαν οι ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις στην περιοχή.

IV. Η Πολιτεία, ιδίως κατά τη νομοθετική της λειτουργία, οφείλει να θεσπίζει μέτρα για την άρση των αδικιών και την ισόρροπη ανάπτυξη των περιφερειακών ενοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η ανάληψη σχετικής νομοθετικής πρωτοβουλίας που θα αφορά τις υπό εξέταση περιοχές. Το νομοθετικό πλαίσιο πρέπει να καταρτιστεί μετά από μελέτη των δεδομένων, των στόχων και των προοπτικών, θα κατατείνει σε ένα ολιστικό σχέδιο ανάπτυξης με συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων και μπορεί να περιλαμβάνει: α) μέτρα προς άρση των επιπτώσεων εις βάρος των θιγόμενων ιδιοκτητών και β) μέτρα προς άρση των κοινωνικών επιπτώσεων.

Γ. «Περιφερειακή Στρατηγική Ανάπτυξης της Κυκλικής Οικονομίας»

2. «Ανεξέλεγκτη βόσκηση»

Εισηγητής: Παναγής Καππάτος

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιφερειών της Βουλής συνεδρίασε τον Μάρτιο του 2022 με θέμα ημερήσιας διάταξης την ανεξέλεγκτη βόσκηση. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά σημαντικό ζήτημα, που αφορά στην ελληνική ύπαιθρο και ιδιαίτερα τη νησιωτική Ελλάδα.

Στη συνεδρίαση συμμετείχαν ο Υπουργός Εσωτερικών, κ. Μάκης Βορίδης, ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Σίμος Κεδίκογλου, ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Γιώργος Αμυράς, ο Γενικός Γραμματέας Δασών, κ. Ευάγγελος Αραβώσης και ο Πρόεδρος του ΟΓΑ κ. Ανδρέας Λυκουρέντζος.

Το φαινόμενο της ανεξέλεγκτης βόσκησης ανεπιτήρητων παραγωγικών ζώων αποτελεί ένα πρόβλημα που σε αρκετές περιοχές έχει λάβει ανησυχητικές διαστάσεις. Ως εκ τούτου, πρέπει να αντιμετωπιστεί, καθώς άγνωστος αριθμός ζώων κυκλοφορεί χωρίς σήμανση, προκαλώντας σειρά καταστροφών σε καλλιέργειες, κατοικίες και τουριστικές επιχειρήσεις.

Μάλιστα, τροχαία ατυχήματα και προβλήματα στην κυκλοφορία απασχολούν τις τοπικές κοινωνίες, λόγω του φαινομένου της υπερβόσκησης. Εκείνο, με τη σειρά του, μετατρέπεται σε αιτία συγκρούσεων και αντιδικιών μεταξύ πολιτών.

Βασικό θέμα συζήτησης αποτέλεσε το ενδεχόμενο επανεξέτασης των αρμοδιοτήτων και της σχετικής νομοθεσίας.

Η Πολιτεία επιχείρησε να δώσει λύση στο πρόβλημα της ανεξέλεγκτης βόσκησης με τον νόμο 4056/2012, όταν εκχωρήθηκε στους δήμους η αρμοδιότητα για την περισυλλογή, εκποίηση και σφαγή των ανεπιτήρητων παραγωγικών ζώων.

Ακολούθως, το 2020 πραγματοποιήθηκε προσθήκη, αναφορικά με τον τρόπο συλλογής τους και με την μέθοδο της αναισθητοποίησης. Ωστόσο, η εφαρμογή δεν είχε τα επιθυμητά αποτελέσματα μέχρι σήμερα.

Τα κύρια προβλήματα που εντοπίστηκαν κατά τη συνεδρίαση της επιτροπής είναι ότι πρώτον, οι δήμοι, ιδίως οι μικροί νησιωτικοί, δεν έχουν κατάλληλο προσωπικό, μέσα και εγκαταστάσεις σταυλισμού. Επιπλέον παρατηρείται δυσκολία ανεύρεσης εξωτερικών συνεργατών για την ανάθεση της περισυλλογής των ζώων σε αυτούς.

Δεύτερον, από τους Δήμους απουσιάζει η δυνατότητα επιβολής προστίμων σε παραβάτες, καθώς εκείνη έχει περιέλθει στην ελληνική αστυνομία και τις περιφέρειες.

Τρίτον, για το ζήτημα των προστίμων υπάρχει ένα δυσλειτουργικό νομικό πλαίσιο. Με τον ποινικό κώδικα (4619/2019), που ψηφίστηκε από την προηγούμενη κυβέρνηση, καταργήθηκαν οι ποινές για πταίσματα. Μέχρι τότε, η αστυνομία μπορούσε να επιληφθεί για αγροτικά αδικήματα, που είχαν πταισματικό χαρακτήρα. Αποτέλεσμα ήταν να καταργηθούν και τα ποινικά αδικήματα των άρθρων 38 και 39 του ν. 3585/2007 περί φθοράς αγροτικού κτήματος και φθοράς με ζώα και η αστυνομία να δηλώνει αναρμόδια.

Με το νόμο 4691/2020 επιχειρήθηκε να διορθωθεί αυτό το πρόβλημα. Καθώς όμως οι δήμοι δεν θέλουν να έχουν την επιβολή τέτοιων προστίμων, η λύση που δόθηκε ήταν να έχουμε μια μεικτή αρμοδιότητα μεταξύ ΕΛ.ΑΣ και δήμων, που στην πραγματικότητα δεν λειτουργεί.

Τέταρτον, η καθυστέρηση προκήρυξης και κατάρτισης των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης, που αποτελεί ευθύνη των Περιφερειών, παραμένει ένα μόνιμο κενό στη νομοθεσία, που δυσχεραίνει τη βιώσιμη αντιμετώπιση του προβλήματος συνολικά.

Πέμπτον εκείνο που απουσιάζει είναι ένα ενιαίο μητρώο για τα αιγοπρόβατα, αφού σήμερα υφίστανται τρία διαφορετικά μητρώα, που δε συνεργάζονται: Εκείνο της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας, του ΕΛ.Γ.Ο. – ΔΗΜΗΤΡΑ και του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε..

Όπως τονίστηκε είναι σε εξέλιξη η ενοποίηση των μητρώων, η οποία θα βοηθήσει τόσο στον περιορισμό της ανεπιτήρητης βόσκησης όσο και στο ζήτημα των επιδοτήσεων βάσει των βοσκοτόπων.

Εάν κάτι συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της συνεδρίασης ήταν η ανάγκη δημιουργίας μιας κοινής διυπουργικής επιτροπής συνεργασίας. Σε αυτή προτείνεται να συμμετέχουν όλα τα αρμόδια υπουργεία αλλά και η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), για την σταχυολόγηση και επεξεργασία όλων των προτάσεων από επιστημονικούς φορείς και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Βασική συνισταμένη των τοποθετήσεων αποτέλεσε η εκχώρηση των αρμοδιοτήτων, που δεν μπορούν να ασκήσουν οι δήμοι, στις περιφέρειες μέσω των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ).

Επίσης, προτάθηκε η ενεργή εμπλοκή των Δασαρχείων, καθώς με τη νέα Γενική Γραμματεία Δασών υπάρχει πλέον μια νέα ενιαία δομή, στην οποία υπάγονται όλες οι δασικές υπηρεσίες της χώρας, με δυναμικό πάνω από 3.000 άτομα.

Στο πλαίσιο της επιτροπής, τονίστηκε η ανάγκη ενίσχυσης τόσο των ΔΑΟΚ, όσο και των δασικών υπηρεσιών με νέο προσωπικό, ώστε να ανταπεξέλθουν συνολικά στα καθήκοντά τους, ιδιαίτερα σε μικρά νησιά.

Σχετικά με την αξιοποίηση του δυναμικού των ΔΑΟΚ και των Δασαρχείων, υπήρξε και συζήτηση για το εναλλακτικό ενδεχόμενο σύστασης σώματος αγροφυλακής με αποφασιστικές αρμοδιότητες για το θέμα της ανεπιτήρητης βόσκησης. Την ίδια στιγμή, καταγράφηκε και η μια άλλη πτυχή του προβλήματος, που δεν αφορά ανεπιτήρητα παραγωγικά ζώα, αλλά τα άγρια ζώα.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα ελάφια της Ρόδου, τα άγρια άλογα της Κεφαλονιάς, τα αγριοκούνελα της Λήμνου, που προκαλούν καταστροφές σε καλλιέργειες και τροχαία ατυχήματα.

Συνολικά, η Επιτροπή συμφώνησε ότι πρέπει να βρεθεί μια βιώσιμη λύση, που να προστατεύει και την ελληνική κτηνοτροφία.

Τόσο ο πόλεμος στην Ουκρανία όσο και η ενεργειακή κρίση, καθιστούν τις ζωτροφές ακριβές. Έτσι, η ανάγκη βόσκησης παραγωγικών ζώων σε βοσκότοπους έξω από τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις είναι όσο ποτέ άλλοτε αναγκαία.

Η Ελληνική κτηνοτροφία παραμένει ένα ιδιαίτερα δυναμικό κομμάτι της πρωτογενούς μας παραγωγής. Συμβάλει στην διατροφική αυτάρκεια της χώρας και στην παραγωγή μοναδικών προϊόντων.

Η εξεύρεση βιώσιμων λύσεων για το θέμα της ανεπιτήρητης βόσκησης θα βοηθήσει, ώστε να αμβλυνθούν οι κοινωνικές εντάσεις που δημιουργούνται στις τοπικές μας κοινωνίες.

Είναι τώρα η ευκαιρία, η κτηνοτροφία να κινηθεί σε μια επαγγελματική διαχείριση του ζωικού μας κεφαλαίου.

Η ανεξέλεγκτη βόσκηση είναι ένα πρόβλημα που απασχολεί τους συμπολίτες μας σε κάθε γωνιά της πατρίδας μας. Από τον Έβρο στην Κρήτη και από την Κεφαλονιά στη Ρόδο, η Έκθεσή μας ας είναι η αφορμή για κρίσιμα και χρήσιμα συμπεράσματα.

Δ. «Εξωστρέφεια και Ανάπτυξη για τα Περιφερειακά Πανεπιστήμια»

α. «Βιώσιμη Ανάπτυξη και Λιμενική Διαχείριση: Η περίπτωση του Skyros Project»

Εισηγητής: Χρήστος Γιαννούλης

Η σημερινή οικονομική ανάπτυξη με την επιτάχυνση των μετασχηματισμών και αλλαγών του περιβάλλοντος αποτελεί μία πραγματική απειλή για τον πλανήτη, αφού καταστρέφοντας τη φύση, η οικονομία τελικά αυτοϋπονομεύεται. Η επανεκπαίδευση των κοινωνιών για μια πορεία αρμονίας και όχι σύγκρουσης με το φυσικό περιβάλλον είναι άμεση προτεραιότητα των κρατών και η εκπαίδευση με την πλέον ευρεία έννοια, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για την επίτευξη της αειφορίας και τη δημιουργία ενός βιώσιμου κόσμου. Είναι πλέον κοινή η παραδοχή ότι η περιβαλλοντική ανάπτυξη αποτελεί βασικό μοχλό για την περιφερειακή και την πολυκεντρική ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο αυτό, στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιφερειών της Βουλής, συζητήθηκαν οι πολιτικές, που αφορούν την περιφερειακή ανάπτυξη μέσα από τη συνεργασία πανεπιστημίων και φορέων της τοπικής κοινωνίας, με την παρουσίαση του εξαιρετικά ενδιαφέροντος προγράμματος με τίτλο «Skyros Project». Το πρόγραμμα αποτελεί μία σύμπραξη μεταξύ του Λιμενικού Ταμείου της Σκύρου, που αποτελεί τον φορέα διαχείρισης του Λιμένα Σκύρου, του Τμήματος Δημόσιας και Κοινοτικής Υγείας της Σχολής Δημόσιας Υγείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και του Τμήματος Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Κεντρικός σκοπός του είναι η ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών και η απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης από τις τοπικές κοινωνίες. Ήδη από το 2015 διενεργείται ετήσια πρακτική άσκηση φοιτητών στο λιμάνι κάθε καλοκαίρι, και οι δράσεις του προγράμματος αναπτύσσονται σε 5 άξονες που αφορούν: Τη Θερινή Ακαδημία Περιβαλλοντικών Εκπαιδευτών, την ημερήσια περιβαλλοντική κατασκήνωση, τη θερινή πρακτική άσκηση στον Λιμένα της Σκύρου, το Τουριστικό Παρατηρητήριο αξιολόγησης του τουρισμού και το Παρατηρητήριο Θαλάσσιου Τουρισμού, με σκοπό την αξιολόγηση των στοιχείων που συνδέονται με τον θαλάσσιο τουρισμό. Στις επιμέρους δράσεις περιλαμβάνονται περιβαλλοντική εκπαίδευση σε παιδιά κατοίκων και επισκεπτών από 6 έως 13 ετών, λειτουργία ακαδημίας περιβαλλοντικών εκπαιδευτών, περιβαλλοντικό εργαστήριο για παιδιά, δημιουργία καλλιτεχνικών έργων από ανακυκλώσιμα υλικά, τα οποία να σημειωθεί ότι βραβεύτηκαν πρόσφατα και δημιουργικό εργαστήριο ενηλίκων. Παράλληλα έχουν πραγματοποιηθεί σεμινάρια σε εκπαιδευτικούς προερχόμενους από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιδείξεις ανάνηψης, σεμινάρια ενδυνάμωσης προπονητικής ζωής σε κατοίκους, κατασκηνώσεις για μικρά παιδιά και έχει εκδοθεί ένα φυλλάδιο οδηγιών μέτρων πρόληψης για τον covid19. Το πρόγραμμα έχει διακριθεί σε 35 εθνικά και διεθνή βραβεία ενώ το λιμάνι μέχρι σήμερα, έχει κατακτήσει 33 συνολικά βραβεία σε διάφορες κατηγορίες.

Ο πρόεδρος του Λιμενικού Ταμείου παρουσίασε την καθημερινή λειτουργία του λιμανιού, όπου μεταξύ άλλων λειτουργεί σταθμός παρακολούθησης πλοίων σε πραγματικό χρόνο, δυνατότητα προβολών σε εσωτερικό χώρο, εξωτερικός χώρος για προβολή ταινιών, σεμιναρίων παρουσιάσεων και φόρτισης μικρών συσκευών και κινητών, που λειτουργεί και σαν χώρος αναμονής. Ο τουριστικός λιμένας είναι μέλος

του δικτύου των 106 οικολογικών ευρωπαϊκών λιμένων και έχει σχέδιο και εξοπλισμό και ομάδα για την αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης. Τέλος ηλεκτρικά οχήματα χρησιμοποιούνται για τις μετακινήσεις και τον καθαρισμό του λιμανιού. Η επικεφαλής Καθηγήτρια του Προγράμματος αφού αναφέρθηκε στις δράσεις του ενημέρωσε την επιτροπή ότι υπάρχει και αντίστοιχη πιστοποίηση από το ΚΕΒΙΔΙΜ του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής ενώ υπάρχει και μεταπτυχιακό στην Περιβαλλοντική Επικοινωνία και Προαγωγή Υγείας. Χαρακτήρισε το πρόγραμμα ως βιταμίνη Nature, μια βιταμίνη δηλαδή που εκπαιδεύει ώστε να μειωθεί η ρύπανση του περιβάλλοντος και παρέχει εκείνες τις τεχνικές στους πολίτες για να βιώνουν την ευεξία. Ωστόσο κατέληξε ότι δυστυχώς δεν υπάρχει επαρκής ευαισθητοποίηση του κοινού για τη συμμετοχή σε αντίστοιχα περιβαλλοντικά προγράμματα.

Ο Περιφερειάρχης Αττικής επικεντρώθηκε στην παρουσίαση των δράσεων του προγράμματος και τόνισε τη σημασία συνεργασίας της ακαδημαϊκής κοινότητας, της κεντρικής Κυβέρνησης και των Αυτοδιοικήσεων Α' και Β' βαθμού. Εξέφρασε τέλος την αμέριστη συμπαράστασή του προς τέτοιες δράσεις μεταφέροντας και τη άποψη της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος ενώ ο Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας επεσήμανε ότι το παράδειγμα της Σκύρου θα μπορούσε να αποτελέσει πρότυπο και για άλλες τοπικές κοινωνίες. Ο Γενικός Γραμματέας Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας αναφέρθηκε στο δύσκολο λιμενικό σύστημα της Ελλάδας με οργανισμούς λιμένων, κρατικούς λιμένες, δημοτικούς λιμένες, διαδημοτικούς λιμένες, λιμενικά γραφεία και άπειρες λιμενικές εγκαταστάσεις οι οποίες είναι ορφανές. Σε αυτό το περιβάλλον το παράδειγμα της Σκύρου είναι εκπληκτικό και πρότυπο για τους άλλους λιμένες, φέρνοντας ως παράδειγμα τη ζωγραφισμένη πασαρέλα για να ανέβει κανείς σε ένα σκάφος. Ο Πρόεδρος της ΠΕΔ Στερεάς Ελλάδας και Δήμαρχος Καρπενησίου αναφέρθηκε στο ζήτημα της πρόσβασης στο νησί καθώς η μόνη ακτοπλοϊκή γραμμή είναι μια λαϊκή συνεταιριστική επιχείρηση, την οποία η Πολιτεία θα πρέπει να βοηθήσει.

Στη συνέχεια οι Βουλευτές έθεσαν ερωτήσεις σχετικά με την ύπαρξη ηλεκτρικής παροχής για όλα τα σκάφη που ελλιμενίζονται, για τη βιωσιμότητα του προγράμματος, για την εγκατάσταση ανεμογεννητριών σε προστατευόμενες περιοχές με την επένδυση των 300MW και την αντίδραση των κατοίκων. Τέλος κατατέθηκε η εξαιρετικά ενδιαφέρουσα πρόταση οι δύο Επιτροπές, που ασχολούνται με περιβαλλοντικά ζητήματα να είναι διαρκείς και να διαθέτουν νομοπαρασκευαστικό χαρακτήρα.

Συμπερασματικά, είναι κοινός τόπος ότι τα λιμάνια αποτελώντας τον κύριο άξονα του εμπορίου, δεν μπορεί παρά να εφαρμόζουν τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης με ιδιαίτερη βαρύτητα στην προστασία του περιβάλλοντος, γιατί μόνο η τελευταία είναι συνυφασμένη με την ορθολογική και πρόσφορη οικονομική βιωσιμότητα και ανάπτυξη κάθε δραστηριότητας.

β. «Βιώσιμη Ανάπτυξη και Λιμενική Διαχείριση: Η περίπτωση του Skyros Project»

Εισηγητής: Κωνσταντίνος Μπούμπας

ΣΚΥΡΟΣ 01

« ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΛΙΜΑΝΙ »

Το λιμάνι της Λιναριάς Σκύρου αποτελεί ένα από τα 116 Ευρωπαϊκά Οικολογικά λιμάνια (ECO PORTS), τουριστικό καταφύγιο αδειοδοτημένο (BLUE FLAG GREECE) από το Υπουργείο Τουρισμού. Το μόνο με γαλάζια σημαία και το μόνο κρατικό μέλος των 86 βραβευμένων Ευρωπαϊκών Μαρίνων (TRANS EUROPE MARINAS).

Εφαρμόζεται σχέδιο αντιμετώπισης θαλάσσιας ρύπανσης, σχέδιο διαχείρισης καταλοίπων πλοίων, ενώ είναι το μόνο στη χώρα λιμάνι που διαθέτει μικτό σταθμό καυσίμων για σκάφη και οχήματα με αφορολόγητα καύσιμα για αλιευτικά και τουριστικά. Υπάρχει υποθαλάσσιος φωτισμός και λειτουργεί συμπιεστής ανακυκλώσιμων συσκευασιών.

Υπάρχει εξελιγμένο GPS, που ειδοποιεί πότε πλησιάζει φορτηγό πλοίο στο λιμάνι; Παράδειγμα αποτελεί το λιμάνι της Σαγκάη, Άμστερνταμ, Αμβούργου κτλ.

Εντοπίζεται το είδος του κάθε φορτίου; Αυτό μπορεί να γίνει όπως το ανάλογο σύστημα που εφαρμόζουν τα τελωνεία, με ακτίνες, στους συνοριακούς σταθμούς των χωρών.

Υπάρχει δυνατότητα εντοπισμού των άδειων εμπορευματοκιβωτίων; Αυτό βοηθάει στην καλύτερη διανομή και αποθήκευση των μικρών κιβωτίων ως και τα κοντέινερ στον χώρο του λιμανιού.

Υπάρχουν αισθητήρες σε σύγχρονους γερανούς για την αύξηση της παραγωγικότητας; Με τον τρόπο αυτόν φορτώνεται και εκφορτώνεται σε απίστευτα γρήγορο χρονικό διάστημα ένα καράβι.

Η τιμολόγηση γίνεται με σύγχρονα αυτοματοποιημένα μέσα; Υπολογιστές αυτόματα ζυγίζουν, μετρούν τον όγκο και τιμολογούν τις ποσότητες όλων των εμπορευμάτων.

ΣΚΥΡΟΣ 02

- Κατά πόσο το λιμάνι εφαρμόζει «Πράσινες» πρακτικές; (green awards).
- Υπάρχουν άριστες μελετημένες και ευρύχωρες υλικοτεχνικές υποδομές ;
- Υπάρχουν υποδομές και κατάλληλα υλικά απορρύπανσης;

Η συνεργασία με την πυροσβεστική είναι απαραίτητη. Η οργάνωση της πυρόσβεσης επιτακτική. Απαραίτητα τα ειδικά πλοιάρια άμεσης επέμβασης, πορτοκαλί επίγειοι και θαλάσσιοι κώνοι, σηματοδότες. Αυτά όλα να είναι μόνιμα εκεί και έτοιμα προς δράση.

- Υπάρχουν υποδομές συγκέντρωσης επικίνδυνων αποβλήτων από τα πλοία; (χημικά, λιπαντικά)
- Γίνεται συλλογή και συμπίεση ανακυκλώσιμων υλικών στο Λιμάνι και προώθηση στην [Οικοκύκλιος ABEE – Ανακύκλωση ΑΗΗΕ, Σκραπ μέταλλα, Oikokiklios S.A.](#)

- Γίνεται ενημέρωση των ειδικών τμημάτων των πανεπιστημίων; (Αιγαίου, Θεσσαλίας)
Γίνεται πρακτική εξάσκηση στο λιμάνι των φοιτητών που φοιτούν στα ανάλογα περιβαλλοντικά τμήματα; Τα πανεπιστήμια πρέπει να είναι σε ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας με τη διοίκηση.

- Ενημερώνονται οι μαθητές Δημοτικών και Γυμνασίου, με αφορμή τα εκπαιδευτικά περιβαλλοντικά τους προγράμματα; Μεγάλη ευκαιρία είναι η επί τόπου ενημέρωση και εκπαίδευση του μαθητικού πληθυσμού στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών εκδρομών τους.

- Πού, πώς και πότε γίνεται η κάθε λογής ανακύκλωση; Μπαταρίες λιθίου, μολύβδου, καυσίμων, μηχανέλαιων και μαγειρικών ελαίων από τις υποδομές και τα πλοία.

Να γίνεται ενδολιμενική χρήση ηλεκτρικών οχημάτων από προσωπικό του λιμένα. Η μεταφορά προσωπικού, ανταλλακτικών, αναλώσιμων, απορριμματοφόρων, βυτιοφόρων να γίνεται με ηλεκτρικά οχήματα.

Πώς εξοικονομείται και θερμαίνεται νερό για τον καθαρισμό των δαπέδων του λιμένα; Μόνο με ηλιακές και φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις εξοικονομείται ενέργεια σε αυτόν τον τομέα, αφού τέτοιες εργασίες είναι καθημερινές.

Η φόρτιση μικρών συσκευών και κινητών τηλεφώνων γίνεται με φωτοβολταϊκά πάνελ; Μεγάλη σημασία έχει η σωστή αρχιτεκτονική εγκατάσταση του συνόλου του λιμανιού.

Να εγκατασταθεί σταθμός καταγραφής βλαβερών αιωρούμενων σωματιδίων, σε συνεργασία με το τμήμα Φυσικής της Ατμόσφαιρας του Πανεπιστημίου της Πάτρας
[Laboratory of Atmospheric Physics – University of Patras](#)

IV. ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Οι ανωτέρω Εισηγήσεις έγιναν δεκτές, κατά πλειοψηφία, κατά τη συνεδρίαση της 19^{ης} Οκτωβρίου 2022 και συναπαρτίζουν την Έκθεση της Επιτροπής, η οποία υποβάλλεται προς την Ολομέλεια της Βουλής.⁶

Αθήνα, 19 Οκτωβρίου 2022

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ (ΜΑΝΟΣ) Ν. ΚΟΝΣΟΛΑΣ

Ο Α΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Β΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΥΡΜΑΛΕΝΙΟΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΙΟΓΙΑΚΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΑΛΑΜΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΣΧΑΚΗΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΝΑΤΣΙΟΥ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΖΕΜΠΙΛΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ

ΤΣΑΜΠΙΚΑ (ΜΙΚΑ) ΙΑΤΡΙΔΗ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΥΡΜΑΛΕΝΙΟΣ

ΠΑΝΑΓΗΣ ΚΑΠΠΑΤΟΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΛΚΑΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΕΛΕΤΣΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΑΡΙΤΣΗΣ

ΝΕΟΚΛΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΟΝΟΓΥΙΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΤΣΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΜΠΑΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΟΓΙΑΔΗΣ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΧΕΙΜΑΡΑΣ

⁶ Η παρούσα Έκθεση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών συνοδεύεται από την Έκθεση της Υποεπιτροπής Νησιωτικών και Ορεινών Περιοχών για τη Γ' Σύνοδο της ΙΗ' Περιόδου (άρθρο 43Α ΚτΒ).

